

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

Hospodářské důsledky organizovaného zločinu

Lukáš Kunt

© 2016 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Lukáš Kunt

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Hospodářské důsledky organizovaného zločinu

Název anglicky

The economic consequences of organized crime

Cíle práce

Cílem práce je zmapovat a upozornit na současný vliv organizovaných kriminálních skupin na území ČR a EU. Analýza současné situace v oblasti nelegálního obchodu s drogami a komparace oproti stavu v minulých letech. Zmapování specifík a hospodářských důsledků prostřednictvím ekonomických ukazatelů. Návrh dílčích opatření k zmírnění ekonomických a společenských dopadů zkoumaného jevu.

Metodika

Metodika teoretické části diplomové práce je založena na definici základních pojmů, analýze právních norem a vytvoření literární rešerše o historii a vývoji zkoumaného jevu a dané problematiky na základě studia odborné literatury. Deskriptivní a komparativní výzkum v empirické části. Analýza a syntéza statistických údajů daného jevu ve vybraných regionech.

Doporučený rozsah práce

60-80

Klíčová slova

organizovaný zločin, organizovaná kriminální skupina, kriminalita, drogy, zákon, vliv

Doporučené zdroje informací

JANDOUREK, Jan. Sociologie zločinu. Praha: Portál.2011. ISBN 978-80-262-0026-0
JELÍNEK, Jiří. Organizovaný zločin. Praha: Leges.2014. ISBN 978-80-7502-068-0
LUNDE, Paul. Organizovaný zločin. Praha: Mladá fronta. 2009. ISBN 978-80-204-1997-2
NĚMEC, Miroslav. Mafie a zločinecké gangy. Praha: EUROUNION.2003. ISBN 80-7317-026-4
NOŽINA, Miroslav. Mezinárodní organizovaný zločin v ČR. Praha: KLP. 1997. ISBN 80-85917-35-1
ROTH, Jürgen. Gangsteři z východu. Praha: Knihy Mladé fronty.2007. ISBN 978-80-204-1415-1
SOULEIMANOV, Emil. Organizovaný zločin. Praha: Auditorium, 2012. ISBN 978-808-7284-278
ŠMÍD, T., KUPKA, P., Český organizovaný zločin. Brno: IIPS. 2011. ISBN 978-80-210-5618-3
ŠMÍD, Tomáš. Organizovaný zločin v Ruské federaci. Brno: IIPS.2009. ISBN 978-80-210-4846-1

Předběžný termín obhajoby

2015/16 LS – PEF

Vedoucí práce

PhDr. Miroslav Polišenský, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Konzultant

Kpt. Mgr. Veronika Školná

Elektronicky schváleno dne 23. 2. 2016

doc. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 23. 2. 2016

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 21. 03. 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci Hospodářské důsledky organizovaného zločinu jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31.03.2016

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval PhDr. Miroslavu Poliškému, CSc., za odborné rady a poznatky, které mi pomohly k vypracování této diplomové práce. Velký dík patří také Kpt. Mgr. Veronice Školné z Národní protidrogové centrály a panu Ing. Jiřímu Vopravilovi z ČSÚ zaneocentelné informace, které mi velmi pomohly s vypracováním výzkumné části.

Hospodářské důsledky organizovaného zločinu

The Economic Consequences of Organized Crime

Souhrn:

Tato diplomová práce pojednává o závažnosti hrozby, kterou pro společnost představuje organizovaný zločin. Účelem je vytvořit komplexní přehled o jeho současných formách a hospodářských důsledcích. V teoretické části jsou prostřednictvím literárních rešerší vymezeny základní pojmy související s organizovaným zločinem, jeho tradiční i nové formy kriminálních aktivit, současné nejnvlivnější organizované zločinecké skupiny v kontextu ČR a EU, jejich historie a instituce, které proti nim bojují v rámci těchto teritorií. V empirické části je práce zaměřena na problematiku nelegálních drog. Pašování drog a charakteristické rysy obchodu s drogami jsou definovány z pohledu kriminologie. Prostřednictvím analýzy adiktologických a policejních statistik jsou vytyčena specifika trhu s nelegálními drogami. Metodou komparace jsou rozebírány záchyty drog, které byly realizovány orgány činnými v trestním řízení v rámci ČR a EU. Ze statistických dat je matematickými metodami odhadnuta hodnota trhu s nelegálními drogami. Hospodářské důsledky vybraných forem organizovaného zločinu jsou vyjádřeny odhadem jejich podílu na národohospodářských ukazatelích. V závěru práce jsou navržena dílčí opatření k zmírnění hospodářských a společenských dopadů zkoumaného jevu.

Klíčová slova: organizovaný zločin, organizované kriminální skupiny, kriminalita, drogy, zákon, vliv

Summary:

This thesis deals with the significance of the threat that organized crimes poses to society. The aim is to provide an overview of its present forms and economic impact. In the theoretical part, there is an outline of basic terms associated with organized crime. Its traditional and new forms, the most influential organized crime groups and their history regarding the Czech Republic and the EU and institutions that fight them. The empirical part focuses on the issue of illegal drugs. Drugs smuggling and illegal drug trade are defined from the perspective of criminology. Using addictology and police statistics, the features of the illegal drug market are described. Comparing various facts, the crackdown on illegal drugs in the Czech Republic and the EU is analysed, and from statistical data – applying mathematical methods – the value of the illegal drug market is estimated. Economic impact of chosen forms of organized crime is described by the assessment of their share in GDP and economy in general. In the conclusion of this thesis, some measures that could reduce the social and economic impact are drawn.

Keywords: organized crime, organized criminal groups, criminality, drugs, law, power

Obsah

Úvod.....	8-9
Cíl a Metodika.....	10-11
I. Teoretická část	
1 Pojem organizovaný zločin.....	12
1.1. Definice organizovaného zločinu.....	13
1.1.1. Zahraniční definice organizovaného zločinu.....	13-18
1.1.2. Středoevropské definice organizovaného zločinu.....	18
1.1.2. České definice organizovaného zločinu.....	19
1.1.3. Mezinárodní definice organizovaného zločinu.....	19-20
1.2. Historie organizovaného zločinu.....	20
1.3. Podmínky pro rozvoj organizovaného zločinu.....	20-21
1.4. Typologie a struktura.....	21
1.5. Problematický termín Mafie.....	21
1.6. Organizovaný zločin a terorismus.....	22-23.
2 Skupiny organizovaného zločinu.....	23
2.1. Český organizovaný zločin.....	23
2.2. Albánský organizovaný zločin.....	23-24
2.2.1. Faktory ovlivňující albánský organizovaný zločin.....	24-25
2.2.2. Proces europeizace.....	25-32
2.2.3. Albánská kultura násilí.....	32-33
2.3. Nigerijský organizovaný zločin.....	34
2.4. Vietnamský organizovaný zločin.....	35
2.4.1. Historie Vietnamu.....	35
2.4.2. Migrace Vietnamců do ČR.....	35-36
2.4.3. Vietnamská komunita v ČR.....	36-38
2.4.4. Vývoj kriminálních aktivit vietnamského organizovaného zločinu...38-40	
3 Organizovaná kriminalita	40
3.1. Tradiční odvětví.....	40
3.1.1. Racketeering.....	40
3.1.2. Obchod s ilegálním zbožím.....	41
3.1.3. Vydírání.....	41
3.1.4. Loupeže.....	41

3.1.5. Prostituce.....	42
3.2. Nová odvětví.....	42
3.2.1. Korupce.....	43-44
3.2.2. Kriminalita bílých límečků.....	44-45
3.2.3. Karuselové podvody.....	45-46
3.2.4. Námořní pirátství.....	46
3.2.5. Převaděčství.....	46-47
3.2.5.1. Současná migrační krize.....	47-48
3.2.5.2. Balkánská trasa.....	48
3.2.6. Praní špinavých peněz.....	48
3.2.6.1. Etapy praní špinavých peněz.....	48-50
3.2.6.2. Propírači.....	50
3.2.7. Obchod s nelegálními drogami.....	50-51
4. Instituce bojující s organizovaným zločinem.....	51
4.1. Vnitrostátní úroveň.....	51
4.1.1. BIS.....	51
4.1.2. POLICIE ČR.....	51
4.1.2.1. ÚOOZ SKP.....	51-52
4.1.2.2. NPC.....	52
4.1.2.3. ÚOKFK.....	52-53
4.1.3. Institut pro kriminologii a sociální prevenci.....	53
4.1.4. Protidrogová politika.....	53
4.1.5. Potírání drogové kriminality.....	53-54
4.2. Mezinárodní úroveň.....	54
4.2.1. Interpol.....	54-55
4.2.2. Europol.....	55-56
4.2.3. Cepol.....	56
4.2.4. Frontex.....	56
4.2.5. Eurojust.....	57
4.2.6. Enisa.....	57
4.2.7. OLAF.....	57
4.2.8. Emcdda.....	58
4.2.9. Mezinárodní protidrogové strategie.....	59
II. Praktická část	

5. Pašování a obchod s nelegálními drogami.....	59-61
6. Prevalence užívání nelegálních drog.....	61
6.1. Drogy v ČR.....	61
6.1.1. Populační podskupiny.....	62-63
6.1.2. Problémové užívání drog.....	63-65
6.2. Prevalence užívání nelegálních drog v EU.....	65
6.2.1. Konopí.....	65
6.2.2. Kokain.....	65-67
6.2.3. Amfetaminy.....	67
6.2.4. Extáze.....	67-68
6.2.5. Opioidy.....	68
6.2.6. Zdravotní dopady užívání drog.....	69
7. Drogová trestná činnost.....	69
7.1. Drogová trestná činnost v EU.....	69
7.2. Drogová trestná činnost v ČR.....	69-72
8. Záchyty drog	72
8.1. Záchyty drog v EU.....	72
8.1.1. Hašiš.....	72
8.1.2. Marihuana.....	72-73
8.1.3. Heroin.....	73
8.1.4. Kokain.....	73-74
8.1.5. Amfetaminy.....	74
8.1.6. Extáze.....	74
8.2. Záchyty drog v ČR.....	74
8.2.1. Konopí.....	74-75
8.2.2. Pervitin.....	75
8.2.3. Kokain.....	75-76
8.2.4. Heroin.....	76
8.2.5. Nové psychoaktivní látky.....	76
9. Kvantifikace hospodářských důsledků.....	76
9.1. Organizovaný zločin.....	76
9.2. Světový trh s drogami.....	77-78
9.3. Drogový trh v ČR.....	79-80
10. Návrh dílčích opatření.....	80

10.1. Operativní změny judikatury.....	80
10.2. Změny ve Finanční správě.....	80-81
10.3. Změny v potírání drogové kriminality.....	81
10.4. Investice do bezpečnostních složek.....	81
10.5. Vznik mezinárodního bezpečnostního sboru.....	81
10.6. Změna práce neziskových organizací.....	82
11. Závěr.....	82-83
12. Seznam zdrojů.....	84-91
13. Přílohy.....	92-137

Úvod

Organizovaný zločin je dynamický jev, který různými způsoby zasahuje do mnoha sfér společnosti a jeho působení má pro ČR i EU nezanedbatelné hospodářské i společenské důsledky. Aktivita organizovaných kriminálních skupin se během poslední doby výrazně změnila. Podíl násilných zločineckých aktivit je u těchto skupin na ústupu. Stále častější jsou naopak případy kriminality bílých límečků, korupce, praní špinavých peněz či karuselových podvodů, které státu působí obrovské finanční ztráty. Vliv organizovaných kriminálních skupin mnohdy přesahuje do politiky. Političtí činitelé se často dostávají pod tlak organizovaného zločinu, který na ně shání kompromitující materiály a hledá jakékoli možnosti, jak s nimi manipulovat. Organizovaný zločin má ambice pronikat do všech významných odvětví ekonomiky. Finanční prostředky získané organizovaným zločinem jsou označovány jako „špinavé“. Významnou roli v procesu přeměny těchto prostředků na „čisté“ hrají banky. Očištěné finanční prostředky bývají následně investovány do legálních segmentů ekonomiky, čímž organizované kriminální skupiny dosahují stále většího společenského vlivu.

Boj proti organizovanému zločinu by se neměl podceňovat. Stačí chvíle nepozornosti a důsledky mohou být pro společnost dalekosáhlé. Svě o tom ví na Sicílii, kde organizované zločinecké mafie v minulosti získaly moc nad veškerým společenským i politickým děním. V České republice se tento pojem objevil až počátkem 90. let minulého století v souvislosti se změnou politického režimu. ČR je klasický případ postkomunistické země, kde změna režimu, transformace ekonomiky, nově nabytá svoboda, nové možnosti podnikání a teprve vznikající právní rámec předznamenaly rozvoj organizovaného zločinu. Vlivem ekonomické transformace se v ČR vytvořila nová ekonomická elita. Ta má však pramálo společného s elitou intelektuální. Na privatizaci často zbohatli lidé, kteří ještě z dob socialismu disponovali velkým sociálním kapitálem (želináři, řezníci, veksláci). Pro české drogové kriminální prostředí je typický vysoký podíl cizojazyčných organizovaných zločineckých skupin. V průběhu let se do něj úspěšně etablovaly vietnamské organizované kriminální skupiny, které se orientují především na výrobu a distribuci pervitinu a konopí. V kontextu dnešní EU hrají významnou roli albánské organizované kriminální skupiny, pro které jsou typické nelegální aktivity spojené s pašováním heroínu, nebo také převaděčstvím. Nigerijské organizované kriminální skupiny jsou již tradičně

velmi vlivným celosvětovým hráčem v oblasti pašování kokainu. Dalším zkoumaným jevem jsou instituce, které proti organizovanému zločinu bojují v rámci ČR i EU. Kriminální aktivity organizovaného zločinu se časem proměnily. Tato práce se tak věnuje jeho tradičním i novým odvětvím. Cílem této práce je vytvořit komplexní přehled o vývoji organizovaného zločinu, jeho aktivitách a hospodářských důsledcích, vyjádřených odhadovou studií. Empirická část se věnuje problematice nelegálních drog. Záměrem práce je prostřednictvím analýzy statistických dat vytyčit specifika trhu s nelegálními drogami v rámci ČR a EU, analyzovat práci bezpečnostních složek a odhadnout objem trhu s nelegálními drogami jako vyjádření ekonomických důsledků této formy organizovaného zločinu.

Cíl práce a metodika

Výzkum organizovaného zločinu je spojen s řadou obtíží. Jde zejména o problém objektivitu. Stává se, že poznatky o skupinách páchající organizovanou kriminalitu bývají záměrně vykonstruované. Je to následek určité dávky zkreslení či generalizace ze strany bezpečnostních složek, nebo i samotných aktérů organizovaného zločinu. Zjistit bezprostředně objektivní informace o aktivitách organizovaných kriminálních skupin je velmi obtížné, neboť toto prostředí je už z podstaty zahaleno v mlze konspirace. Míra objektivnosti poznatků o organizovaném zločinu je omezena vysokou mírou latence kriminálních aktivit těchto skupin. Aktivity organizací páchající kriminální činnost bývají záměrně plánovány, maskovány a realizovány tak, aby byly právně nepostižitelné. Pro případ zadržení pachatelů jsou vymyšleny mylné legendy, případní svědci bývají umlčeni prostřednictvím zastrašování, policejní vyšetřování bývá mařeno všemi možnými prostředky. Je prakticky nemožné provést jakékoli objektivní měření, ať už v podobě dotazování, pozorování či experimentu. Při zkoumání organizovaného zločinu je takřka nemožné získat informace přímo z kriminálního prostředí. Dokonce i kriminologové při svém šetření často vycházejí pouze z nepřímých poznatků. Objektivní teorie nelze přesně stanovit ani prostřednictvím empirických dat. Zjištěné poznatky bývají často utržkovité a je tudíž takřka nemožné se vyvarovat určité míry konspirace. Je problematické konstatovat logické a konzistentní teorie o problematice organizovaného zločinu. Lze jen těžko předpokládat, že zjištění o skupinách organizovaného zločinu pocházejí ze stoprocentně ověřených, systematických a nekritických šetření. Ani toto všechno však není důvod na výzkum tohoto jevu rezignovat, jen je potřeba brát v potaz, že jednotlivá zjištění mají pouze deskriptivní a explorační charakter. V kriminologii je dlouhodobým problémem míra spolehlivosti statistických údajů. Lze jen těžko přesně určit, který kriminální čin souvisí s organizovaným zločinem. Je to dáno metodologickými obtížemi i mírou složitosti tohoto kriminálního jevu. Veškeré statistické údaje proto lze vnímat pouze jako pomocné, neboť míra jejich exaktnosti není jistá.

Cílem práce je vytvořit komplexní přehled o závažnosti hrozby, kterou organizovaný zločin pro stát a společnost představuje. Teoretická část se věnuje definici základních pojmů, historii a vývoji vybraných etnických organizovaných kriminálních skupin, jejich aktivitám a institucím, které proti nim bojují v rámci ČR a EU. Empirický

výzkum je zaměřen zejména na problematiku drog. Pohledem kriminologa jsou stanoveny trendy v oblasti pašování a obchodu s drogami. Dílčím cílem je vymezit specifika trhu s nelegálními drogami prostřednictvím analýzy dostupných adiktologických a policejních statistik a formou matematických metod odhadnout velikost trhu s nelegálními drogami, jako vyjádření hospodářských důsledků této kriminální aktivity organizovaného zločinu.

1. Pojem organizovaný zločin

Výzkum organizovaného zločinu není pouze sociálněvědní disciplínou, ale má také interdisciplinární charakter. Tímto pojmem se zabývají kromě kriminologů také sociologové, antropologové, politologové, právníci, ekonomové a historikové. Mezi odvětví organizovaného zločinu patří specifické kriminální odvětví, jakými jsou ilegální trh, kvazivládní kriminální struktury, globální či transnacionální zločin. Teorie a typologie organizovaného zločinu má multidisciplinární původ. Úroveň teoretického a typologického výzkumu tématu však není vysoká. (Šmíd 2009:13)

Lampe teoretický výzkum organizovaného zločinu označil jako „ekletickou slátaninu“. Podle něj měl vliv jiných vědních disciplín na výzkum tohoto pojmu spíše negativní důsledek, neboť se jej nepodařilo lépe konceptualizovat, ale vznikl naopak ještě větší zmatek. Lampe zároveň poukazuje, že interdisciplinární způsob výzkum nemusí působit pouze negativně. V případě, že bude výzkum veden pečlivě a systematicky, může pomoci spojit jednotlivé konceptuální a teoretické části v určitý celek. V tomto případě by ale měla být velká pozornost věnována empirii. (34)

V mnohé literatuře bývá organizovaný zločin často označován jako průvodní jev politiky, ekonomie či kultury. Ve státech jako Itálie, USA a Rusko bývá tento jev zmiňován jako přirozená součást struktury společnosti. Jedním z těch, kdo tak ve svých dílech učinil je Arlacchi, který se věnoval italské společnosti a mafie. Další takovým byl německý autor Axel Honneth. Ten se věnoval japonským zločineckým strukturám a jihoitalským klanovým formám podnikání v moderní společnosti. (34)

Výzkum organizovaného zločinu může pomoci zlepšit způsob, kdy je na tento jev nahlíženo skrze paradigma zdánlivě odlišných vědních disciplín. Takovým případem může být situace, kdy je na skupiny organizovaného zločinu nahlíženo jako na podnikatele, kteří se snaží dosáhnout zisku. Ekonomická analýza tohoto jevu může být velmi zajímavá. Tento pohled na problematiku vyznávali zejména autoři Schelling a Reuter. (34)

Nalézání určitých analogií je dalším způsobem působení vědních disciplín na organizovaný zločin. Letizia Paoli našla tuto analogii ve spojení mafie a starověké primitivní společnosti. (34)

1.1. Definice organizovaného zločinu

Vymyslet dokonalou definici fenoménu organizovaného zločinu je velmi obtížné. Problém není v tom, že by tento pojem byl neznámý. Liší se však obsah, který si pod tímto pojmem lze představit.

Asi každý má určitou představu, co organizovaný zločin v praxi znamená. Jsou to často zkreslené pohledy, opírající se o informace z filmů, novin či časopisů. Velký vliv měly na toto nepřesné nazírání na organizovaný zločin filmová díla velikánů filmové tvorby. Jedná se zejména o filmy *Kmotr* od F. F. Coppoly, *Tenkrát v Americe* od S. Leoneho, *Mafiáni (Goodfellas)* a *Casino* od M. Scorsese, stejně jako řada beletrií s touto tematikou, zejména knihy M. Puza, jehož kniha *Kmotr* posloužila jako předloha pro zmíněnou stejnojmennou Coppolovu ságu. (35)

Možná právě z důvodu společenské dezinformovanosti se mnoho výzkumníků zabývajících se organizovaným zločinem pokusilo tyto mylné stereotypy odstranit. Celá desetiletí se na téma definice organizovaného zločinu vedla na akademické půdě živelná diskuze. Pro tento pojem existuje celá řada definic, přičemž některé se liší jen v nepatrných detailech. Tato mnohaletá diskuze byla velmi poučná, neboť díky ní lze dnes pojem organizovaný zločin definovat vyčerpávajícím způsobem. (Šmíd 2009: 23-24)

1.1.1. Definice organizovaného zločinu ve světě

Mnoho definic má svůj původ v americkém akademickém prostředí. Kalifornská komise pro organizovaný zločin v roce 1953 definovala organizovaný zločin jako pracovní aktivitu bezohledných jedinců, kteří k dosažení svých cílů využívají korupce, násilí a zavražďování. Tito kriminálníci využívají mezer v zákonech a etablojí se v odvětvích, které zaručují vysoké zisky. Tato odvětví mohou být legálního i ilegálního charakteru. Legální formy obchodu se zločinnými stávají v momentě, kdy je ekonomického úspěchu dosaženo prostřednictvím násilí, korupce či vydírání. Primární snahou těchto kriminálků je si v těchto odvětvích udržet monopolní postavení. (33)

Podle Sellina je důležitým předpokladem pro správné definování pojmu organizovaný zločin přikládat větší důraz pojmu organizovaný, než slovu zločin. (26)

Tento autor diferencoval zločiny do dvou kategorií. V první kategorii, která má podle něj charakter kriminálních činů páchaných jednotlivci jsou krádeže, loupeže a vraždy. Jako zločiny větších skupin pachatelů označil prostituci, obchod s narkotiky a vydírání. Toto rozdělení však organizovaný zločin stále nedefinuje. Prostituce totiž může být zločinem jednotlivců, stejně jako loupeže mohou být provedené větší skupinou pachatelů. Navíc situace, kdy zločinci operují ve skupině, ještě neznamena, že se automaticky jedná o organizovaný zločin. (Šmíd, 2009, 25)

Cressey se pokouší o vysvětlení otázky stávajícího systému dělby práce v organizovaných kriminálních skupinách. Rozlišuje dělbu práce u malých a velkých kriminálních skupin typu La Cosa Nostra. Upozorňuje na to, že pro udržení pořádku ve státě představují daleko větší nebezpečí velké kriminální organizace tradičního typu, jejichž snahou bývá rozbourání stávajícího demokratického procesu. (Cressey 1969: 314-315)

Podle Cresseyho lze za zločineckou organizaci označit skupinu, která má konstantně ve své struktuře pozice korupčníka, korumpovaného a vymahatele. V malých skupinách se tyto pozice objevují také, dokáží však fungovat i bez nich. Korupčník je pro takovou organizaci podobně důležitá pozice, jako je vyjednávač pro odbory. (Cressey 1969: 314-315)

Dle Cresseyho je charakteristickým znakem skupin struktur organizovaného zločinu existence osoby, která organizaci zajišťuje právní bezúhonnost a často si k tomu dopomáhá korupcí či jinými nátlakovými způsoby ovlivňování. Korumpovaná osoba je většinou vysoce postavený úředník, který má moc ovlivnit orgány činné v trestním řízení. Vymahatel je osoba, která má za úkol zachovat integritu organizace tím, že násilnou formou trestá jiné členy, kteří nejednali v souladu s interními zákony organizace.

O organizovaný zločin jedná v situaci, kdy je osoba páchající zločin součástí určité hierarchické struktury a je k vykonání kriminálního činu někým pověřena. Součástí takové hierarchické struktury musí být zároveň minimálně jedna osoba na pozicích korupčníka, korumpovaného a vymahatele. (Cressey 1969: 316-319)

Na Cresseyho navázal o několik let později Albini. Pro něj je nejtypičtějším znakem organizovaného zločinu organizovanost. Právě ta činí rozdíl mezi organizovaným zločinem a ostatními typy kriminality. (Albini 1971: 35).

Podle Sellina je důležitým předpokladem pro správné definování pojmu organizovaný zločin přikládat větší důraz pojmu organizovaný, než slovu zločin. (26)

Albini ve své práci dále doporučuje vyvarovat se snahám o komplexní kategorizaci pojmu organizovaný zločin. Výzkum tohoto jevu by se měl odvíjet od trestných činů, které tyto kriminální skupiny páchají. Jejich počínání je totiž velmi dynamické a mění se v souvislosti s charakterem páchané činnosti. Až v momentě, kdy je odhalen charakter trestné činnosti, můžeme v těchto skupinách začít hledat určité rozdíly a podobnosti. (Albini 1971:49)

Chicago crime Commission přišla v roce 1971 s další definicí. Organizovaný zločin je podle ní založen na formální či neformální participaci osob nebo skupin na specifických aktivitách. Tyto aktivity jsou charakteristické:

- 1) Úmyslem spáchat či se reálně dopustit trestného činu;
- 2) Vysokou mírou konspirativnosti při realizaci takového zločinu;
- 3) Konstantností této konspirativnosti;
- 4) Reálným bohatnutím a růstem společenského vlivu;
- 5) Snahami o maximální politickou a ekonomickou bezpečnost, které jsou brány jako jedna ze základních motivací;
- 6) Strukturovanou skladbou organizace;
- 7) Snahami o ochranu prostřednictvím politických institucí, vlády a společnosti v její aktuální podobě. (Šmíd 2009: 29)

Raymond Michalowski organizovaný zločin popisuje jako strukturálně a byrokraticky vedené seskupení individualit, jejichž cílem je akumulovat kapitál prostřednictvím obchodování s ilegálním zbožím. (Michalowski 1985: 368)

Dalším, kdo se pokusil o definici organizovaného zločinu, byl Howard Abadinsky. Ve své práci uvádí, že organizované kriminální skupiny fungují na hierarchickém základě, mají minimálně tři úrovně a zabývají se neideologickým podnikáním s cílem získání kapitálu a moci prostřednictvím páchaní nelegálních i legálních aktivit. Hierarchická struktura takové kriminální skupiny bývá založena na pokrevní

příbuznosti, přátelství či je jednoduše odvozena od schopností jednotlivých členů. Působení takové organizace není závislé na individualitách, které zastávají jednotlivé pozice v hierarchické struktuře v určitém čase. Typické jsou snahy o vytvoření monopolu v odvětví či teritoriu a ochota těchto cílů dosáhnout prostřednictvím korupce či použití násilí. Popisované organizované kriminální skupiny se řídí jasnými psanými či nepsanými pravidly, které bývají často vynucovány hrozbou brutálních fyzických sankcí. (Abadinsky 1990: 6)

Podle Abadinského se skupinami organizovaného zločinu mohou označovat skupiny, pro které jsou typické tyto charakteristické rysy:

- 1) Absence ideologie;
- 2) Hierarchická struktura;
- 3) Omezené či exkluzivní členství;
- 4) Dlouhodobost působení;
- 5) Uspořádanost organizace prostřednictvím dělby práce a specializace;
- 6) Užívání násilných a korupčních praktik k dosažení cílů i udržení disciplíny svých členů;
- 7) Snahy o monopolizaci;
- 8) Fungování na základě nepsaných či psaných pravidel a norem. (Cejp a kol. 2004: 16)

Ve stejné době jako Abadinsky se o definici organizovaného zločinu pokusil také Jay Albanese. Ten v tomto jevu viděl jistou analogii ve vztahu k běžnému podnikání. Účelem organizovaného zločinu je stejně jako u klasického podnikání tvorba zisku. Organizované kriminální skupiny si k tomuto účelu pouze dopomáhají nezákonným způsobem. K dosažení svých cílů využívají hrozeb a síly. Prostřednictvím korupce si pak dopomáhají k imunitě od právních forem perzekuce. Předmětem podnikání organizovaných kriminálních skupin je poskytování exkluzivního zboží či služeb, které jsou nelegální, ale je po nich společenská poptávka. Přesné znění Albaneseho definice je následovné: „*Organizovaný zločin je trvalé kriminální podnikání, které usiluje o zisk z ilegálních aktivit, které jsou veřejností žádány. Jeho nepřerušená existence se udržuje pomocí používání násilí a hrozeb nebo pomocí korupce veřejných činitelů*“. (Albanese 1989: 4-5)

Další významní výzkumníci zabývající se organizovaným zločinem byli Finckenaer a Voronin. Organizovaný zločin charakterizují jako široké spektrum zločinných aktivit páchaných kriminálními skupinami, pro které je charakteristickým znakem časová nepřetržitost a systematičnost v užívání korupce a násilí. Dopady těchto aktivit mají celospolečenský charakter. Mají za následek škody ekonomické, fyzické a psychologické. (35)

Homer nemá ambici definovat organizovaný zločin komplexním způsobem. Podle něj by měl být tento jev zkoumán v kontextu individuálního a organizačního chování. Podobně jsou sociálními vědami zkoumány běžné organizace ve společnosti. Organizovaný zločin podle něj není nepřemožitelnou společenskou entitou s někdy až mystickou mocí, nýbrž paralelní systém moci a interakcí. (Homer 1974: 4)

Homer dále uvádí, že definovat organizovaný zločin obecně, je prakticky nemožné, neboť se při tom nelze vyhnout jisté dávce generalizace. Doporučuje definovat pouze konkrétní organizované kriminální skupiny na základě kriminálních činů, které páchají. (Homer 1974: 7)

S velmi jednoduchou definicí přišli McKenna a Lasswell. Podle nich je organizovaný zločin koordinovanou kriminální aktivitou neideologického charakteru, při které je kladen velký důraz na vyhnutí se veřejné kontrole. (Griffin 2003: 153)

Podle Liddicka je organizovaný zločin založen na širokém spektru krádeží, podvodů a snaze o monopolizaci postavení na legálním a nelegálním trhu. Organizované kriminální skupiny jsou tvořeny sociálními aktéry z podsvětí i z oficiálního světa. Spjati jsou vztahy patronsko-klientského charakteru.

Tento autor dále nabízí typologii organizované kriminality. Organizovaný zločin je podle něj jen specifický segment organizované zločinnosti, která je protikladem zločinů páchaných jednotlivci. Mezi typy organizované zločinnosti řadí terorismus, korporativní zločin a organizovaný zločin. (Liddick 1999: 50).

Kanadský výzkumník Schulte-Bockholt organizovaný zločin definuje jako strukturovanou skupinu kriminálků operujících v utajení. Hlavním cílem těchto zločineckých skupin je zisk bohatství a moci prostřednictvím participace na zákonem zakázaných ekonomických aktivitách. Kulturní a sociální charakter zločineckých

gangů je do jisté míry obrazem společností, z kterých se rekrutovaly. (Albini, McIlwain 2012: 167-168)

S velmi kvalitní definicí, která může sloužit jako průsečík většiny uvedených, přišel Frank Hagan. Popisuje v ní jedenáct dimenzí organizovaného zločinu. Podobně si počínal i Maltz, který charakteristické rysy organizovaného zločinu popsal v devíti bodech. Finkenauer z těchto dvou charakteristik vytvořil jeden rámec, který nese následující znaky:

- 1) Chybějící ideologie;
- 2) Hierarchická struktura;
- 3) Kontinuita zločineckých aktivit;
- 4) Užívání násilí či hrozby násilím;
- 5) Členství v organizaci jen pro vyvolené;
- 6) Nelegální podnikání;
- 7) Snaha proniknout do legální ekonomiky;
- 8) Kurupční jednání. (35)

1.1.2. Středoevropské definice

Spolkový kriminální úřad organizovaný zločin popisuje jako dlouhodobé a ziskové páchaní kriminálních aktivit ve snaze o ekonomický profit a moc. Aby se jednalo o aktivitu organizované zločinecké skupiny, musí být do zločineckého páchaní zapojeny více než dvě osoby, přičemž každá z nich má dané úkoly. Pachatelé organizovaného zločinu využívají:

- 1) Komerčních a obchodních struktur;
- 2) Různých forem zastrašování;
- 3) Politický, hospodářský a mediální vliv. (40)

Další středoevropskou definicí k výzkumu přispěl Polák Plywaczewski. Podle něj organizovaný zločin zahrnuje aktivity zločineckých skupin založených za účelem páchaní ekonomických či kriminálních přečinů. Cílem takových aktivit je dosažení zisku prostřednictvím násilí, vydírání a korupce, přičemž tyto zisky mohou být dále transformovány do legálních segmentů ekonomiky.

1.1.3. České definice

Jedním z nejvýznamnějších českých odborníků problematiky organizovaného zločinu je Miroslav Nožina, který k výzkumu přispěl touto definicí: „*Organizovaný zločin je forma nezákonné činnosti více než dvou osob, konaná systematicky po delší dobu, zaměřená na získání finančního prospěchu a využívající k tomu násilně získaný vliv v prostředcích obchodu, průmyslu, médií, či politických a soudních kruhů*“. (Nožina 1997:11)

V Českých podmínkách nabízí jednu z nejlepších definic organizovaného zločinu Institutu pro kriminologii a sociální prevenci: „*Organizovaný zločin je opakující se (soustavné) páčání cílevědomé koordinované závažné trestné činnosti (a aktivit tuto činnost podporujících), jehož subjektem jsou zločinecké skupiny nebo organizace (většinou s vícestupňovou vertikální organizační strukturou), a jehož hlavním cílem je dosahování maximálních nelegálních zisků při minimalizaci rizika (zajišťovaného prostřednictvím kontaktu v rozhodovacích společenských strukturách)*“.

1.1.4. Mezinárodní definice organizovaného zločinu

První definice z dílny Evropské unie se objevila v dokumentu Joint Action on making in a criminal offence to participate in criminal organization in the Member States of European Union v roce 1998. Má striktně právní charakter. Její znění je následující: „*Zločineckou organizací se rozumí strukturované sdružení dvou nebo více osob, ustavené na delší dobu k páčání trestných činů, za které lze uložit odnětí svobody s horní hranicí 4 roky nebo těžší trest, jestliže takové trestné činy spočívají v získání hmotného prospěchu, nebo jsou prostředkem k jeho získání, a vzhledem k okolnostem nepřipustně ovlivňují činnost veřejných orgánů*“.

V obecnější rovině fenomén organizovaného zločinu definuje i Organizace spojených národů. Mezinárodní konvence OSN proti organizovanému zločinu byla založena v roce 1994 v italské Neapoli. Na této konferenci byla Valným shromážděním přijata Neapolská deklarace a Globální akční plán proti organizovanému zločinu. K této příležitosti došlo k diskuzi zástupců členských států s různými kulturními, právními a kriminálními tradicemi. Právě tato různorodost byla pro vytvoření jednotné definice organizovaného zločinu dosti komplikujícím faktorem. Výsledkem diskuze byly dva velmi obecné přístupy:

- 1) Organizovaný zločin lze definovat jako specifické trestné jednání, které s sebou nese zvýšené riziko společenské nebezpečnosti, přičemž pachatelé takových aktivit operují organizovaným způsobem;
- 2) Organizovaný zločin lze vymezit dle typologie páchaných trestných činů, míry společenských dopadů a charakteru (organizovaný a transnacionální).

První varianta se zdá být natolik obecná, že by mohla vyhovovat všem zúčastněným státům. Pro některé je však problematická z důvodu podílu velké části populace na narkobyznysu, prostřednictvím pěstování rostlinných komodit sloužících k výrobě narkotik. (Šmíd, 2009: 33-34)

Zúčastněné státy se tak shodly alespoň na preambuli Konvence, ve které je organizovaný zločin definován takto: „*Organizovaný zločin znamená skupinové činnosti tří a více osob, s hierarchickým spojením nebo osobními vztahy, které umožňují jejich šéfům dosahovat zisk nebo kontrolovat území nebo trhy, vnitřní nebo zahraniční, prostřednictvím násilí, zastrašování nebo korupce a ve spojení s trestnou činností pronikat do legální ekonomiky*“. (Šmíd 2009: 33-35)

1.2. Historie organizovaného zločinu

Některé formy zločinu se bez určité organizovanosti neobejdou. Již ve starém Egyptě by osamělý zloděj nezvládl vykrádat královské hrobky bez asistence strážců, či samotného stavitele. V Evropě a Asii má bohatou historii pašeráctví. Novodobým zrodem organizovaného zločinu se chápe až jeho rozkvět ve Spojených státech amerických ve 20. století. (Jandourek 2011: 95) Od té doby se vnímání organizovaného zločinu přetransformovalo od městských pouličních gangů k mocným globálním kriminálním aktérům, kteří svým působením ohrožují i ty nejmocnější státy světa. (36)

1.3. Podmínky pro rozvoj organizovaného zločinu

Velkou roli v tomto evolučním procesu organizovaného zločinu hrála globalizace a zánik bipolárního rozdělení světa. Nové příležitosti, volnější pohyb lidí, kapitálu a myšlenek byly využity i skupinami páchajícími kriminálními aktivitami.

Jedním z dalších důležitých prvků, které ovlivnily rozvoj organizovaného zločinu, se stalo vytváření migrantských komunit v zemích s vysokou životní úrovní. Právě

v městských národnostních ghettech se etablovaly první kriminální struktury. Jednalo se zvláště o migranty z bývalého SSSR, Číny a Jugoslávie. K rozkvětu transnacionalizace organizovaného zločinu přispěl také rozvoj komunikačních technologií. (Šmíd 2009: 32).

Organizovanému zločinu se nejlépe daří v zemích s vysokou mírou hospodářského rozvoje, neboť jedním z jeho průvodních jevů je vysoká poptávka po nedostatkovém zboží či službách, které jsou buď zakázány, či určitým způsobem státem regulovány.

Z geografického pohledu jsou pro rozvoj organizovaného zločinu příznivá strategická území s dobře vybudovanou infrastrukturou, jako jsou mořské přístavy, určitá pohraniční území či území v blízkosti mezinárodních letišť. (36)

1.4. Typologie a struktura

Organizované kriminální skupiny lze dělit podle velikosti, geografie působnosti, struktury, rozsahu aktivit či nástrojů, kterými se vyhýbají orgánům činným v trestním řízení. (Adamoli, Di Nicola, Savona, Zoffi 1998: 7-9)

Nejčastějším způsobem kategorizace organizovaného zločinu je členění podle působnosti. Existují tři základní formy: domácí, transnacionální a globální. Působnost a dopady domácího organizovaného zločinu jsou vymezeny hranicemi jednoho státu. O transnacionální organizovaný zločin se jedná v situaci, kdy jsou zločinecké aktivity páchany v minimálně dvou státech, nebo se určitá část plánování, řízení či kontroly odehrává v jiném státě. Transnacionálním zločinem je také situace, kdy aktivity zločineckých skupin v jednom státě mají určitý dopad na další zemi. Globální organizovaný zločin souvisí s aktuálními globalizačními procesy. (35)

1.5. Problematický termín mafie

Pro velkou část populace je synonymem organizovaného zločinu výraz mafie. Toto přesvědčení je však mylné. Pod pojmem organizovaný zločin si velká část populace představí italskou či jihoitalskou mafii, japonskou yakuzu, čínské triády či ruskou mafii. Je to tak bezesporu i díky již zmíněným mediálním vlivům. (35)

V tomto případě se jedná o tzv. sociální konstrukt. Arlacchi toto mylné užívání termínu mafie označil jako kulturní ideu „sui genesis“. Termín mafie není synonymem organizovaného zločinu, ale označení pro jeho určitý typ. Ve výzkumu

organizovaného zločinu bývá termín mafie v přeneseném smyslu užíván pro označení organizované kriminální skupiny, která má za cíl získat co největší podíl na politické a hospodářské moci ve státě. Vytváří přitom paralelní společenskou strukturu, která usiluje o monopolizaci násilí a komplexní kontrolu nad veřejným životem v určitém teritoriu. (Nožina 2003: 18). Nejvyšším stádiem působení takovýchto skupin pak bývá situace, kdy společnost v určitém regionu koná dle potřeb těchto organizovaných kriminálních skupin. Hrabálek v tomto případě zmiňuje případ Albánie a Kolumbie. V této souvislosti se hovoří také o Sicílii, Kosovu, Rusku a většině postsovětských republik. Pro mafii jsou typické snahy o vytvoření mocenské kvazivládní struktury s celospolečenským vlivem. (Arlacchi 2002: 19) Pro vytvoření takových struktur jsou příznivé podmínky velkých společenských změn (např. rozpad SSSR) a slabé vládní moci (např. Albánie v devadesátých letech 20. století). Mafie se v těchto situacích pokouší o zaplnění mocenského vakua. Ve státech se stabilním demokratickým politickým systémem a dobře fungujícími orgány činnými v trestním řízení nejsou mafie tak úspěšné. To však neznamená, že by v takových státech mafiánské struktury neexistovaly. Příkladem může být situace v USA během prohibice alkoholu z 30. let 20. století, či některá geograficky menší území (např. jih Itálie či některé newyorské čtvrti). Mafie úzce souvisí s pojmem organizovaný zločin, ovšem nedá se říct, že každá forma organizovaného zločinu je zároveň mafií. Termín organizovaný zločin má jednoduše širší význam. (Šmíd 2009: 25)

1.6. Organizovaný zločin a terorismus

Mezi organizované kriminální skupiny bývají mnohdy řazeny také teroristické organizace. Podobnost mezi nimi je v míře společenské nebezpečnosti a častém používání násilných vynucovacích praktik. V jednom zásadním aspektu jsou si však velmi odlišné. Tím aspektem je motivace. Zatímco pro organizované kriminální skupiny je hlavní motivací maximalizace zisku, pro teroristické organizace má hmotné bohatství zanedbatelný význam. Pro organizovaný zločin jsou teroristické skupiny nejdříve zdrojem příjmů, neboť jsou častými odběrateli nelegálních komodit, jako jsou zbraně a munice. Podle Šmída jsou rizika společenských dopadů působení organizovaného zločinu vyšší, než je tomu v případě teroristických organizací. Hrozby, které s sebou nese organizovaný zločin, jsou totiž skryté. Jedním z hlavních cílů teroristických organizací je pozornost médií. Organizované kriminální skupiny to

mají úplně naopak. Mediální popularitu se snaží co neúzkostlivěji eliminovat.
(Šmíd 2009: 35-36)

2. Skupiny organizovaného zločinu

V českém kriminálním prostředí je typická vysoká účast cizojazyčných zločineckých gangů. Velkým hráčem, zejména v oblasti nelegálního obchodu s drogami, je vietnamský organizovaný zločin. V kontextu EU mají výrazný vliv v nelegálním obchodu s drogami, ale i na současnou uprchlickou krizi, albánské organizované kriminální skupiny. Nigerijské kriminální gangy jsou tradičně velkým hráčem v obchodu s kokainem. Následující kapitola se věnuje jejich historii, tradicím a procesu etablace do zločineckých struktur společnosti.

2.1. Český organizovaný zločin

Etnicky český organizovaný zločin se nikdy nedostal do hlubšího povědomí společnosti. Kriminální skupiny složené z českých občanů na sebe nikdy neupozornily tak, jako čečenské „tejdy“, čínské „triády“, italské „borghatas“, albánské „fares“, japonská „jakuza“ či ruské „bratvy“. Český organizovaný zločin si nikdy v kriminálním podsvětí nevybudoval vysokou reputaci. Češi v minulosti nikdy nemigrovali do jednoho konkrétního města, kde by museli vytvářet etnická ghetta. Snad jedinou výjimkou, kde za sebou český organizovaný zločin zanechal výraznější stopu, je Chicago počátkem 20. století. České kriminální gangy zde páchaly kriminální aktivity a měly velký politický vliv. Gangsterskou minulost měl za sebou také politik českého původu Anton Cermak. Ten se díky hlasům od přistěhovalců, včetně těch od početné italské komunity, stal dokonce starostou Chicaga. Zemřel o několik let později na následky střelného zranění při pokusu o atentát na tehdejšího amerického prezidenta Franklina D. Roosevelta, během jeho návštěvy Miami. (Šmíd, Kupka 2011: 95)

2.2. Albánské zločinecké gangy

Pád komunismu předznamenal mnoho výrazných společenských změn. Ve většině zemí bývalého Východního bloku se obyvatelstvo učilo zacházet s nově nabytou svobodou. Pád režimu s sebou vždy nese nové příležitosti pro organizovaný zločin. Bylo tomu tak ve všech postkomunistických zemích. V Albánii se vytvořila rozsáhlá

kriminální scéna i díky působení dalších specifických vlivů. (Souleimanov, Pikal 2013: 47)

2.2.1. Faktory ovlivňují albánský organizovaný zločin

Zrod albánských zločineckých gangů byl ovlivněn čtyřmi hlavními faktory:

- a) Geografický faktor. Obchodní trasy, které fungovaly obousměrně během studené války, byly Jugoslávskými válkami narušeny. Tyto trasy byly využívány k dopravě legálního i nelegálního zboží mezi Evropou a Blízkým východem. V období jugoslávských válek se tato trasa rozdrobila. Vzniklo několik menších větví, z nichž jedna z hlavních vedla z Albánie na Apeninský poloostrov. Vzniku této Balkánské trasy do určité míry přispěl fakt, že západní svět uvrhl na většinu států v regionu hospodářská embarga. Pašování se ujal organizovaný zločin. Poptávka po nelegálním zboží všeho druhu byla tehdy obrovská
- b) Nefunkční stát. Korupcí a vyhrocenými politickými spory oslabený stát je příležitostí pro organizovaný zločin. Nefunkční aparát státní správy je neschopný dostat organizované zločinecké gangy pod tlak. Často jsou naopak vysocí představitelé policejních složek pod vlivem mafiánských šéfů. Stát v této situaci nedokáže dostatečně operativně a systematicky reagovat na dobře organizované zločinecké aktivity. V Albánii začaly orgány činné v trestním řízení konat až na nátlak okolních států, které se s albánským organizovaným zločinem také potýkaly.
- c) Ekonomika. Albánský trh se po pádu komunismu otevřel okolnímu světu. Transformace ekonomiky zde však měla za následek hospodářský propad s velkými sociálními dopady na populaci. Mnoho podniků zkrachovalo. Lidé přicházeli o práci. Zahraniční konkurence byla pro zastaralý albánský průmysl moc těžkým soustem. Během krátké doby se vytvořila početná skupina osob bez zdroje obživy, což mělo zásadní vliv na vznik kuplířských a převaděčských organizovaných kriminálních gangů. Vydělat si na živobytí nelegální cestou bylo snažší než tou legální. Mnoho osob proto nastoupilo na dráhu organizovaného zločinu. (43)

- d) Etnografie. Vliv na to, jak se albánské gangy prezentují, má jejich tradiční klanové zvykové právo. Mezi albánskou populací je stále silně zakořeněná kultura násilí. Určité násilné prvky ze zvykového práva přežily v určité míře dodnes. (44) Modifikované podoby tradičních právních norem se v počátcích etablace albánských zločineckých gangů užívaly jako tzv. kodex cti. Pro kosovské albánce bylo typické, že své aktivity související s organizovaným zločinem zastíraly určitou formou politického odboje, čímž svou činnost legitimizovali v očích veřejnosti. (Elsie 2004: 96-97)

První tři faktory by se daly vypočítat u všech postkomunistických zemí. Proto se největší vliv na praktické fungování albánského organizovaného zločinu přisuzuje etnografickým faktorům. Není to proto, že by kmenové tradice stály v cestě albánskému rozvoji. Organizovaný zločin se ostatně prosadil i v zemích s úplně odlišnými kulturními tradicemi. Etnický původ je to, co albánský organizovaný zločin činí specifickým. Zvykové právo tradičních albánských kmenů má do určité míry vliv i na modus operandi současných etnicky albánských organizovaných zločineckých gangů.

2.2.2. Proces europeizace

Proces etablace albánských organizovaných zločineckých skupin lze rozdělit do několika fází. Pád železné opony způsobil velké změny ve všech postkomunistických zemích. Lidé vychovaní totalitním režimem často nevěděli, jak naložit s nově nabytou svobodou. Tato společenská situace měla velký vliv na rozvoj organizovaného zločinu. Jugoslávské války přerušily Balkánskou pašeráckou trasu. Nové pašerácké sítě vznikaly v důsledku rozpadu Jugoslávie, z toho vyplývajících hospodářských embarg a velké poptávce po nelegálním zboží. Jedna z nejdůležitějších větví vedla přes Albánii do Itálie. Albánie se po pádu komunismu stala rájem zločinců. Výrazně k tomu přispěl nefunkční stát, který dokázal organizované zločinecké skupiny dostat pod tlak až v momentě, kdy se zkonsolidovaly instituce státní správy.

Česká kriminoložka Arsovská se albánským organizovaným zločinem dlouhodobě zabývá. Proces europeizace albánských zločineckých gangů rozdělila do čtyř fází:

Proměna (1992 – 1997)

Po pádu komunistického režimu v Albánii vznikl režim, který se diametrálně lišil od toho předchozího. Represivní totalitní stát byl nahrazen pravicově liberální politikou nové vlády. Prvním komunistickým prezidentem se stal Sali Berisha. Situace se blížila anarchii, neboť noví úředníci a političtí činitelé neměli žádné praktické zkušenosti s fungováním státní správy.

Často docházelo k situacím, kdy stát vytvořil společenskou poptávku po službách, které populace mohla získat pouze nelegální cestou. V této době Albánii opustily statisíce občanů. Toho využily nově vznikající organizované převaděčské skupiny. Armáda byla díky významnému snížení stavů v dezolátním stavu. Díky korupci se k armádnímu arzenálu dostaly skupiny překupníků. Zbraně z albánských armádních skladů pak putovaly většinou do Jugoslávie, na které bylo v té době v Evropě uvrženo zbrojní embargo. Albánii se nedařilo vymáhat právo. Toho využilo několik zahraničních teroristických a kriminálních organizací a vybudovaly v Albánii své teritoriální základny. Místní gangy začaly následně s těmito organizacemi hojně spolupracovat. Vzniklo mnoho organizovaných skupin páchajících široké spektrum kriminálních aktivit.

Mezi nejčastější aktivity albánských organizovaných kriminálních gangů patřilo zpočátku pašování lidí, drog a zbraní. V období jugoslávských válek se hojně obchodovalo s pohonnými hmotami, tabákem a zbožím běžné denní spotřeby. Organizované skupiny ze severu Albánie se specializovaly na pašování zboží do Jugoslávie. Ty z jižní části pak přes přístavy Vlora a Durres pašovaly kontraband do EU. Co se týče pašování lidí, kromě albánců šlo zejména o migranty kurdského či čínského původu. Jinou kategorií pak bylo pašování pracovní síly. Albánské organizované kriminální skupiny zásobovaly EU prostitutkami z východní Evropy. Pašování obvykle probíhalo po moři. Využívaly se k tomuto účelu rychlé motorové čluny, které se do Itálie dostávaly nejčastěji přes Otrantský průliv. Zpočátku tam na přeplněných lodích umíraly stovky migrantů ročně. Kolem stovky obětí si například vyžádala srážka lodi italských bezpečnostních složek Sibilla s lodí I katerti i Rades. (Souleimanov, Pikal, 2013: 56-57)

Jednou z alternativních cest byla ta, která vedla přes Jaderské moře. Tyto plavby většinou probíhaly v koordinaci s italskými zločineckými organizacemi, které často

operovaly i přímo v Albánii. Bylo zde zjištěno několik dílen italských gangů. V nich se upravovaly čluny sloužící k přepravě lidí či drog. (45)

Poptávka po zbraních byla zejména v zemích bývalé Jugoslávie. Albánské kriminální skupiny v této věci spolupracovaly s dalšími postjugoslávskými skupinami.

Prostředníky byly často kosovští nebo makedonští Albánci. Obrovské objemy zbraní a munice pocházely z vyrabovaných zbrojnic albánské armády. Po rozpadu SSSR se stavy albánské armády výrazně snižovaly. Důstojníci zodpovědní za muniční sklady byli často zkorumpovatelní. V roce 1997 vypukly v Albánii nepokoje. Nepřehledné situace využily místní zločinecké gangy, které armádní sklady doslova vyrabovaly. (46)

Albánie v té době fungovala nejen jako tranzitní země. Nelegální zboží proudilo oběma směry. Do Albánie se dostávalo mnoho kradených automobilů luxusních značek. Za totalitního režimu zde pro automobily platila velmi přísná omezení vlastnictví. Tehdejší režim přiděloval auta jen vyvoleným. Po pádu režimu tak vznikla obrovská poptávka po automobilech, neboť jeho vlastnictví bylo místní populací považováno za vrchol svobody. Státní moc této situaci jen nečinně přihlížela. Pokud se obchodníkovi nepodařilo prokázat přímou účast na krádeži, nebylo možné tyto aktivity trestně stíhat. V té době vzniklo mnoho autosalonů s kradenými automobily ze západních zemí. Obchod s kradenými automobily nabíral na obrátkách. V roce 1999 došlo k politickému faux pas, když byl v kradeném vozu zadržen Spartak Poci, což byl tehdejší ministr vnitra. Obchod s drogami byl od dob studené války záležitostí kosovsko-albánských zločineckých gangů. Na západ se drogy pašovaly tzv. Balkánskou trasou, která bývala pod kontrolou tureckých zločineckých gangů. V této záležitosti s nimi tak kosovsko-albánské skupiny musely dlouhou dobu spolupracovat. V devadesátých letech nad jižní větví balkánské trasy, která obcházela válečné zóny, převzaly definitivní kontrolu albánské organizované kriminální skupiny. Severní větév byla kontrolována zejména bulharskými kriminálními skupinami. V té době se začal hojně pašovat heroin pocházející z jihovýchodní Asie. Albánie se v drogovém byznysu přeorientovala z tranzitní země na zemi produkční. Podél řeckých hranic se začala pěstovat marihuana. Netrvalo dlouho a Albánie se po Maroku stala druhým největším dodavatelem konopných drog do Evropy. Další známou skutečností z té doby je fakt, že albánské organizované kriminální skupiny spolupracovaly s teroristy. Válka v Bosně na sebe uvrhla velkou

pozornost islámského světa. Mnoho charitativních organizací nepojených na teroristy rozjelo aktivity na podporu válkou zmítanému muslimskému obyvatelstvu v Bosně. Jelikož v Bosně nebylo příliš bezpečno, zřídily si tyto organizace své kanceláře v sousedních zemích, zejména v Chorvatsku a Albánii. Ve shluku plnohodnotných charit tehdy figurovaly i nadace al-Haramajn financovaná bin Ládinem nebo Islámský džihád financovaný egyptskými teroristickými organizacemi. (Shay 2009: 97-98)

Bylo zjištěno, že Al-Qaida v Albánii „schovávala“ podezřelý kapitál a osoby hledané mezinárodním zatykačem. Své působení přitom měla vyjednané na té nejvyšší politické úrovni. V roce 1994 bin Ládin navštívil Albánii jako oficiální člen saúdské delegace. Vliv bin Ládina po jeho schůzkách s prezidentem Berishou a představiteli albánské rozvědky ještě zesílil. Albánie se pro teroristy stala klidným přístavem, kde se dá snadno získat výzbroj. (47)

Struktura albánských organizovaných kriminálních skupin je jednoduchá. Každý gang je organizován horizontálně a operuje nezávisle na ostatních skupinách. Členové jednotlivých gangů jsou obvykle příbuzní nebo osoby stejného původu. Pravidla v organizaci se řídí normami zvykového práva. Ty se často nedodržují vlivem nepřerušené tradice, ale jsou v rámci skupiny aplikována účelově. Albánské zločinecké gangy se v této době vyznačovaly mimořádnou mírou užívání násilí. To platilo jak pro případ interního udržování kázně svých členů, tak vůči externímu okolí. (Souleimanov, Pikal: 59-60)

Vrchol (1997 – 2002)

V roce 1997 vypukla v Albánii vlna nepokojů. Počet kriminálních aktivit prudce vzrostl. Ze shluku albánských zločineckých skupin vykristalizovaly ty nejsilnější, které již v té době fungovaly mezinárodně. Postupem času začaly tyto silné mezinárodní zločinecké skupiny vykazovat stále větší objem nelegálních aktivit a z nich plynoucích zisků. (48)

Důležitým faktorem pro progres albánského organizovaného zločinu byla hospodářská a politická situace v zemi. Na konci roku 1996 přišla značná část albánské populace o své úspory, neboť fondy, kde je měly uloženy, zkrachovaly. To vyvolalo masivní nepokoje, které měly za následek zhroucení státního aparátu. Albánské zločinecké gangy na jihu země dokonce na několik týdnů vytlačily všechny

instituce státní moci ze svých území. Mnoho zločineckých šéfů se v té době stalo neomezenými vládci svých teritorií. Jedním z nejznámějších byl Myrteza „Zani“ Caushi. Jeho banda „e Colem“ tehdy ovládala přístav Vlora. (49)

Na severu země mezitím docházelo k rabování bývalých armádních skladů. Tvořily se vyzbrojené bojůvky, připravené bojovat na podporu vlády. Albánie byla tehdy velmi blízko občanské válce. Situace se uklidnila až po mezinárodní vojenské intervenci, známé jako operace ALBA. Fungování státních institucí bylo obnoveno. Byly vyhlášeny demokratické volby. Hlavně díky podpoře jihu v nich vyhráli socialisté. Novým ministerským předsedou se stal Fatos Nano.

Nepokoje ustaly a situace se do jisté míry uklidnila. Armádní sklady však zůstaly vyrabované. Ukradené zbraně často končily v Kosovu. Tento přísun zbraní měl velký vliv na eskalaci zdejšího latentního konfliktu a vypuknutí kosovské války. Ta proběhla mezi lety 1998-1999. Po válce ovládly vrcholné politické orgány Kosova členové vedení UCK, což byla organizace napojená na albánský organizovaný zločin. Členové UCK se stali představiteli nově vzniklých samosprávných orgánů, které prošly pod mezinárodní správou až k vyhlášení nezávislosti Kosova v roce 2007. V nově vzniklém státu pak tyto osoby zastávaly legitimní administrativní, bezpečnostní a politické funkce. (45)

Vliv na vrcholné představitele státní politiky si organizované zločinecké skupiny budovaly také v Albánii. Zločinecké aktivity byly stále více mezinárodního charakteru. To znamenalo i určitou změnu v jinak tradiční organizační struktuře albánských zločineckých skupin. Jednotlivé skupiny začaly více spolupracovat. Dle kriminoložky Arsovské v Albánii v té době operovalo stopadesát zločineckých skupin s dvěma tisíci členy.

Nutnost mezinárodní spolupráce započala proces internacionalizace struktur albánských zločineckých gangů. Projevovalo se to zejména tím, že bylo využíváno kurýrů nealbánskému původu. To bylo dříve nemyslitelné. Jako kurýři byly nejčastěji využívány osoby z postkomunistických zemí. Bylo mezi nimi i několik Čechů. Albánské zločinecké gangy si počínaly stále více sofistikovaně a často spojovaly několik kriminálních aktivit do jedné operace. Tím generovaly stále větší zisky. (50)

Zlatý věk albánského organizovaného zločinu se datuje mezi roky 1997 - 2002. Došlo k velkému nárůstu objemu zisků a k rozšíření geografické působnosti. Albánské zločinecké skupiny se etablovaly ve většině strategicky důležitých, evropských zemích. Ve své rozpínavosti přitom nenarážely na prakticky žádný státní odpor. Situace se změnila až momentě, kdy byl na albánskou vládu vyvinut tlak ze strany mezinárodních organizací, k čemuž přispěly i aktivity islámských radikálů, kteří z Albánie plánovali teroristické akce. V roce 1998 byl v Albánii odhalen pokus o teroristický útok na tamní americkou ambasádu. Pachatelé byli teroristé z řad egyptského islámského džihádu, kteří se v té době v Albánii schovávali před orgány činnými v trestním řízení kvůli účasti na útocích v Luxoru. (Souleimanov, Pikal 2013: 62)

Americké a albánské tajné služby však zakročily včas. Zatčení teroristé byli vydáni zpět do Egypta, kde s nimi byl zahájen mediálně ostře sledovaný proces. (Shay 2008: 101-105)

Mezinárodní tlak na Albánii sílil, neboť EU se musela vypořádávat s aktivitami albánských organizovaných zločineckých gangů a Spojené státy americké se obávaly skutečnosti, že je Albánie klidným přístavem pro teroristy. Během roku 2002 došlo k velkým změnám v albánském bezpečnostním aparátu. Jeho práce začala mít výsledky, což ohrožovalo aktivity organizovaných zločineckých skupin.

První státní represe (2002 – 2005)

Albánský bezpečnostní aparát učinil od roku 2002 v oblasti účinnosti potírání organizovaného zločinu znatelný pokrok. Zlepšila se vymahatelnost práva i zabezpečení kontroly veřejného pořádku. Impulsem k tomu byl také záměr v budoucnu integrovat do západoevropských politických struktur. Albánská policie v té době podnikla mnoho razíí v objektech arabských rezidentů. Bylo zmrazeno mnoho bankovních účtů podezřelých institucí. To si vysloužilo pozitivní ohlasy u mezinárodních organizací. Byla vypracována strategie pro boj proti terorismu, která se velmi inspirovala tehdejší protiteroristickou úmluvou OSN. Tato strategie však byla zaměřena zejména na zahraniční radikály, kteří v Albánii operovali. Albánští nacionalističtí militanti a organizovaný zločin fungovali dlouhou dobu bez většího zájmu bezpečnostních sborů. (51)

Změny přišly až se sérií vládních nařízeních namířených proti převaděčství a kuplířství, které do určité míry omezily rozpínání organizovaného zločinu. Tyto aktivity totiž poškozovaly pověst Albánie na mezinárodní scéně, neboť přímo zasahovaly do zemí EU.

Mezinárodní centrum pro obchodování s lidmi bylo symbolicky zřízeno ve Vloře, která byla během devadesátých let známým místem na albánsko-italské převaděčské trase. Speciálním postupům zde bylo mezinárodními odborníky vyškoleny kolem šestiset albánských policistů. (52)

Výsledky na sebe nenechaly dlouho čekat a např. v rámci operace „Puna“ bylo rozbito několik kuplířských a převaděčských sítí. Albánští vládní představitelé se v zahraničí dušovali, že se jim podařilo výrazně omezit transjadranský převaděčský obchod. Faktem ale zůstává, že se to tak úplně nepodařilo, neboť Mezinárodní organizace pro migraci tyto aktivity stále zaznamenávají. Dle policejních statistik bývají oběťmi kuplířství nejčastěji ženy nealbánské etnického původu. (53)

Podíl obětí z řad etnických Albánek je relativně nízký. Větší poměr etnických Albánců byl zaznamenán v případech nucené homosexuální prostituce dospívajících chlapců. Zločinecké gangy preferují v obavě před tradiční albánskou krevní mstou spíše zahraniční oběti. U homosexuálních obětí se zase předpokládá, že nikdy nepřiznají, čím si musely projít. Policejní statistiky zaznamenaly také pokles aktivit spojených s pašováním nelegálních zbraní. Tato situace by se dala vysvětlit tím, že v okolních státech po této komoditě ustala poptávka, neboť se aktuálně neválčilo.

Nejzajímavějším obchodním artiklem se pro organizovaný zločin staly drogy. Již v roce 2000 byla navázána spolupráce mezi albánskými zločineckými gangy a kolumbijským drogovým kartelem Los Mallizos. Sortiment drog, s kterými obchodovaly albánské překupnické skupiny, se tak rozšířil o kokain. Dle kriminologů se aktivity albánských zločineckých skupin v zemích EU orientují zejména na distribuci drog.

Nová situace (po roce 2005)

Tato fáze je ve znamení globalizačních změn. Albánské zločinecké organizace procházely určitou evropeizací a své aktivity do značné míry přizpůsobily západnímu prostředí. Členové albánských zločineckých gangů v páchání svých aktivit často

využívají schengenský prostor. Zaznamenáno bylo mnoho případů, kdy se tyto gangy usadily v příhraničních oblastech určitého státu a své zločinecké aktivity páchaly za jeho hranicemi, což značně znesnadňovalo jejich dopadení. (Souleimanov, Pikal 2013: 65)

Změny nastaly i v celkové organizaci skupin. Aktuálně se albánské zločinecké organizace podobají obchodním společnostem, ve kterých je využíváno moderních manažerských metod. Změnou prošli také vůdci zločineckých gangů. Ti dnes ve většině případů dbají na svou uhlazenou image. (Arsovská 2015: 17)

Albánské bezpečnostní složky již dokáží lépe reagovat na aktuální situaci v podsvětí. Příkladem bylo zatčení jednoho z šéfů italské zločinecké organizace Sacra Corona, které se odehrálo v roce 2010 ve Vloře. (54)

Organizovaný zločin však bývá často o krok vpřed. Albánští političtí představitelé jsou si vědomi špatného světla, které na jejich zemi vrhá organizovaný zločin. Tento problém však často bagatelizovali. Zaznamenány byly i případy, kdy vládní činitelé pravděpodobně upravovali vybrané statistiky kriminality. Mezi aktuálně nejrozšířenější aktivity albánských zločineckých skupin patří pašování drog a obchod s lidmi. (Souleimanov, Pikal 2013: 65)

2.2.3. Albánská kultura násilí

Důvody albánské kultury násilí lze spatřovat ve dvou hlavních faktorech. Tím prvním je institucionalizace norem albánského zvykového práva, které násilí v určitých situacích přímo nařizuje. Druhým důležitým faktorem je kult hrdinů, podle kterého je vzorem ten, který řeší problémy formou násilí. V populaci je vybudována tolerance vůči užívání násilí, zvláště v souvislosti s určitou formou odboje. Svě kulty hrdinů mělo mnoho kultur. Jejich počet byl však většinou ustálen a nepodléhal vlivům aktuální rétoriky. V albánské kultuře k historickým postavám stále přibývají noví hrdinové, kteří jsou aktuálně následováni. Jsou to často osoby, které k dosažení svých cílů užívaly násilí. (Souleimanov, Pikal 2013: 65-66)

Kult hrdinů bývá často zneužíván albánskými zločineckými organizacemi jako prostředek k legitimizaci svých aktivit, i jako argument pro rekrutování nových členů. Některé normy zvykového práva vytvořily kodex cti, který zajišťuje loajalitu členů k organizaci. Kodex cti upravuje i vztahy mezi jednotlivými gangy. Téměř pro všechny

balkánské zločinecké gangy je charakteristická vysoká míra konspirace při idealizaci hrdinů. Dochází díky tomu k modifikacím etnických kulturních motivů. (Souleimanov 66)

Organizovaný zločin měl v postkomunistické Albánii podmínky, v kterých se mohl snadno rozvíjet. Významnou úlohu hrála také blízkost tradičních obchodních cest mezi západem Evropy a Asií. Díky nefunkční státní správě se Albánie na dlouhou dobu stala útočištěm mnoha mezinárodních zločineckých skupin. Rozvoji organizovaného zločinu přispěla také všeobecná chudoba, která usnadnila přístup k lidským zdrojům. Všeobecná loajalita k násilí a klanům vycházela z tradic albánského zvykového práva. (Souleimanov, Pikal 2013: 66)

Příznivých albánských podmínek využilo v devadesátých letech mnoho menších kriminálních gangů, které postupem času začaly krystalizovat v širší a hierarchičtěji uspořádané organizované zločinecké skupiny. Stále častějším jevem byl mezinárodní charakter zločineckých aktivit. Vrcholným obdobím albánského organizovaného zločinu bylo období po bouřlivých nepokojích na jaře roku 1997. V současné době si tyto organizace počínají stále více sofistikovaně. Do jisté míry se vlivem europeizace upustilo i od norem zvykového práva uvnitř skupin. (Souleimanov, Pikal: 66)

Bezpečnostní složky Albánie na aktivity organizovaného zločinu nedokázaly dostatečně reagovat. Většinou začaly jednat až v momentě, kdy se dostaly pod tlak mezinárodních organizací. Po sérii opatření se zdálo, že v Albánii došlo k poklesu kriminálních aktivit. Bylo to ale spíše přání albánské vlády, která problémem dlouhodobě bagatelizuje. Albánské zločinecké gangy změnilly svou image. Jejich způsoby chování se stále více blíží těm z tradiční podnikové sféry. (Souleimanov, Pikal: 66)

Vlivem rozsáhlých legislativních změn se obraz Albánie v zahraničí zlepšuje. V roce 2009 byla dokonce přijata do NATO. (55) Tvrzení, že si poradila s organizovaným zločinem je však mylné. Dokazují to jednak statistiky zločinnosti sousedních zemí, nebo zpráva Úřadu pro drogy a kriminalitu, ve které se uvádí, že albánské zločinecké gangy představují jednu z nejrizikovějších skupin v oblasti drog. (Souleimanov, Pikal: 66-67)

2.3. Nigerijské organizované kriminální skupiny

Africké organizované kriminální vznikaly na začátku devatenáctého století. Jejich původní aktivitou bylo pytláctví. Věnovaly se zejména odstřelu exotických druhů africké zvěře. Šlo zejména o všechny druhy šelem, jejichž ulovení se považovalo za známku lovcových kvalit. Africké organizované kriminální skupiny tím uspokojovaly poptávku. V té době existovalo mnoho amerických a evropských zbohatlíků, kteří chtěli mít ve svých sbírkách na zdech trofej ve formě vyčištěných kůží či plastických hlav afrických šelem. Zájem byl i o vypreparované hlavy nosorožců, búvolů a slonů, kteří se díky slonovině stávali oběťmi pytláctví již dříve. Postupem času došlo k vybití vzácné africké zvěře. Byla realizována ochranná opatření a některé africké státy prohlásily svá území střeženými rezervacemi. Prostředky plynoucí z nelegálního obchodu s drogami zaručovaly mnohem větší zisky. Africký organizovaný zločin tak svou nelegální činnost přetransformoval na pašování drog. Afrika se od osmdesátých let dvacátého století stala častým tranzitním územím na heroinových a kokainových asijsko-amerických a asijsko-evropských trasách. Už v této době o sobě dávaly nejvíc vědět nigerijské organizované kriminální skupiny. V této zemi je ropa klíčovou komoditou. V důsledku poklesu cen ropy na světových trzích zde došlo k ekonomické krizi. Mnoho lidí tehdy přešlo na dráhu zločinu pod vlivem ztráty obvyklých zdrojů obživy. Zajímavým faktem je, že první nigerijské zločinecké organizace byly tvořeny většinou vysokoškolsky vzdělanými jedinci. Typickými zločineckými aktivitami těchto zločineckých skupin bylo pašování drog, korupce ve státní správě a s tím související padělání dokladů. Mnoho nigerijských studentů v té době dostávalo ve světě výhodná stipendia. Spousta z nich se ocitla v Brazílii. Právě odtud se začal pašovat kokain, s kterým se dále obchodovalo. Humanitární rozvojové programy dostaly nigerijské studenty i do východoevropských univerzit (Praha, Moskva, Varšava, Sofia), kde se nezdědky prezentovali dealerskými drogovými aktivitami. „Nigerijská drogová síť“ je známá od osmdesátých let dvacátého století a zahrnuje tisíce drogových kurýrů, kteří pokrývají území čtyř světových kontinentů. Využívají často členitých pašeráckých cest z Brazílie do USA a Evropy.

Organizační struktura nigerijských zločineckých organizací je postavena na rodinných a kmenových vztazích. V počátcích procesu etablace těchto zločineckých skupin hrály velkou roli kontakty mezi studenty univerzit z vybraných zemí. K dalším úspěšně etablovaným africkým nadregionálním organizovaným kriminálním

skupinám se řadí také Gambijci, Ghaňané a Senegalci. Na českém území se nigerijské zločinecké gangy prezentovaly mj. formou tzv. „zvacích dopisů“, kterými adresáty vyzývaly k investicím do nigerijských cenných papírů. Znamé byly případy, kdy ziskuchtivý podnikatel odletěl zhodnotit své potenciální investice do Nigérie, kde na něj však na letišti čekala ozbrojená skupina kriminálních, která ho oloupila o vše cenné. O další mediálně sledovaný kriminální případ se postaral jeden lékař z mělnicka. Tento důchodce si údajně vypůjčil obrovské finanční částky a jeho frustrace nad jejich nenávratnou ztrátou vyústila ve spáchání vraždy na nigerijské ambasádě v Praze. (Němec 2003: 81-82)

2.4. Vietnamské organizované kriminální skupiny

Pro správné pochopení vzniku a procesu etablace vietnamských organizovaných zločineckých skupin na českém území je třeba nahlédnout hlouběji do historie.

2.4.1. Historie Vietnamu

Dvacáté století pro Vietnamskou socialistickou republiku znamenalo mnoho bouřlivých změn. Na konci druhé světové války se pokoušela Vietnam ovládnout Francie. Porážka u Dien Bien Phu měla však za následek stažení francouzských jednotek z oblasti. Po válce vznikla podél sedmnácté rovnoběžky demarkační linie. Vietnam se rozdělil na komunisty ovládanou severní část a jižní antikomunistickou část. Ekonomická nestabilita jižní části a vojenský tlak ze severu měly za následek rozpoutání ničivé války (1964-1975). Na straně antikomunistického jihu tehdy bojovaly americké ozbrojené síly, které se snažily zastavit rozpínání komunistického severu. Jejich neúspěšné snahy skončily v roce 1976. Vietnam byl násilně sjednocen pod vládu Hanoje. Válka ve Vietnamu za sebou nechala obrovské lidské ztráty. Řada Vietnamců utekla přes sousední země. Mnoho z nich se dostalo až do Evropy. Vlivem kontinuální politické nestability se nejpočetnější vietnamské národnostní menšiny vytvořily v České republice, Polsku a Spolkové republice Německo. (Němec 2003: 66-67)

2.4.2. Migrace Vietnamců do ČR

Vietnamští migranti přicházeli do ČR ve třech obdobích.

První migrační vlna

První migrační vlna vietnamského obyvatelstva proběhla v reakci na vietnamsko-francouzský válečný konflikt. Kolem roku 1955 přišly do Česka první stovky Vietnamců. Byli to takřka výhradně vysokoškolští studenti, kteří na zřejších univerzitách dostali stipendia. Velká část z nich se po skončení války vrátila do své vlasti. Mnoho z nich pak působilo ve významných státních funkcích.

Druhá migrační vlna

V roce 1975 byla zahájena druhá vietnamská migrační vlna. Vládami ČSSR a VSR byla podepsána dohoda o vzájemné pomoci. V této vlně už nemigrovali jen vysokoškolští studenti, ale mnoho studentů středních škol a učilišť. Absolvování jazykové zkoušky z českého jazyka byla jednou z nutných podmínek přijetí. Tato vlna trvala patnáct let. Do roku 1990 byly v Česku zaučeny desetitisíce Vietnamců. Většina z nich uměla dobře česky. Mnoho z nich zde založilo rodinu, nebo našlo pracovní uplatnění. Jen zlomek z nich se v budoucnu vrátil do Vietnamu. Ti, kteří se se vydali na cestu do své vlasti, se většinou rychle vraceli zpět. Změny provedené tamní komunistickou vládou zemi totiž zajistily výrazné zhoršení životní úrovně obyvatel. Vietnamci tenkrát dělali vše proto, aby v Česku mohli zůstat. Disponovali dobrou znalostí jazyka i právního, ekonomického a politického prostředí. Vietnamci se dokázali orientovat také v českém kriminálním prostředí. Socializace vietnamských migrantů se v tomto kontextu povedla. Důkazem může být etablování prvních vietnamských zločineckých skupin do českého kriminálního prostředí. Řada těchto skupin dokázala úspěšně přetransformovat své podnikatelské aktivity v nelegální aktivity generující vysoké zisky.

Třetí migrační vlna

Poslední migrační vlna Vietnamců začala po roce 1990. V začátcích se jednalo především o příbuzné osob, kteří do Česka migrovali již dříve. Později k nim přibýlo mnoho Vietnamců ze Spolkové republiky Německo. Velký vliv na to měly německé policejní složky, které tvrdě potíraly aktivity vietnamských pouličních prodejců cigaret a jiného zboží. Dělo se tak především v blízkosti českých hranic, ve spolkových zemích bývalé NDR.

2.4.3. Vietnamská komunita v ČR

Vietnamská komunita by se dala rozdělit podle správních oblastí Vietnamu, odkud jednotlivé skupiny pochází. Podle tohoto dělení existují komunity ze severní, střední a jižní části Vietnamu, přičemž každá tato část prošla v druhé polovině dvacátého století velmi odlišným vývojem. Rozdíly mezi jednotlivými částmi země jsou historické, politické, klimatické a kulturní. Vietnamci jsou dnes sjednoceným národem. Sever Vietnamu je tvořen dvaatřiceti provinciemi a žije zde bezmála osmdesát různých národů. Ačkoliv byla tato část země dlouhodobě vedena komunisty, žije zde poměrně vzdělaná populace a je zde vybudováno mnoho průmyslových středisek. Mezi hlavní provincie se řadí Hanoi, Hai Phong, Hai Hung a Ha Bac. Pod vlivem komunistické nadvlády v zemi vymizely celá staletí budované rodinné tradice a rituály, které jsou typické pro klasické asijské mafie. Má se za to, že severní část Vietnamu je protřelá korupcí. Vietnamskou menšinu v ČR tvoří ze 75 % osoby z této severní části.

Střední část Vietnamu je především zemědělskou oblastí. Klima je zde drsné. Existují velké rozdíly mezi letními a zimními teplotami. Tato část země také spadala do komunistického vlivu. Právě zde probíhaly během vietnamské války ty nejtěžší boje, během kterých došlo k obrovským škodám na místní infrastruktuře. Dodnes je oblast do značné míry vylidněná a vzdělanost místní, převážně zemědělské populace je mizivá. Důležitou roli zde hrají silné příbuzenské vazby. Funguje tu určitá terotiriální sounáležitost. Hlavními provinciemi jsou Ha Tinh a Nghe Tinh. Vietnamci pocházející z této části tvoří bezmála čtvrtinu vietnamské komunity v ČR. Mezi svými krajany jsou považováni za nevzdělané a do určité míry podřadné.

Jih Vietnamu je historicky považován za prozápadní. Tvoří jej třiatdvacet provincií. Klima je zde velmi příjemné, neboť teplotní výkyvy během roku činí pouze sedm stupňů Celsia. Do roku 1975 zde byl samostatný stát s rozvinutým průmyslem a infrastrukturou. Platy v této části jsou podle odhadů kvakrát vyšší, než výdělky na severu země. V ČR se počty Vietnamců z této části pohybují v rozmezí několika set. (Nemec 2003: 69).

Na přelomu tisíciletí tvořili Vietnamci čtvrtou nejpočetnější národnostní menšinu v ČR. Jejich počet se odhadoval až na 70000, přičemž minimálně polovina z nich zde neměla povolení k pobytu. (Němec 2003: 66-67)

Podle Českého statistického úřadu Vietnamci po roce 2010 poskočili v pomyslném žebříčku na třetí místo. Jejich počet byl na základě výsledků sčítání lidu stanoven na 60300. (56)

2.4.4. Vývoj kriminálních aktivit vietnamského organizovaného zločinu

Původně se Vietnamská komunita v Česku orientovala především na stánkový prodej levného zboží. Vietnamské organizované skupiny ze severního Vietnamu se snažily ukojit poptávku z Německa a Rakouska a zdržovaly se zejména v příhraničních oblastech, kde zřizovaly tržnice. (viz tab. č. 67)

Významná část Vietnamců se koncentrovala také do velkých českých a moravských měst. Početné komunity pocházející ze střední části Vietnamu byly v Praze, Brně a Ostravě, tedy ve městech, kde v té době fungovala alespoň jedna velkotržnice. Dalšími lokalitami, kde vznikla početná vietnamská komunita, bylo Domažlicko a Hradecko.

Vietnamští stánkaři v té době generovali velké zisky a úspěšně zastiňovali české podnikatele na pololegálním trhu s alkoholem, cigaretami a textilem. Ekonomické zázemí vietnamských zločineckých organizací se začalo zlepšovat. Typ trestné činnosti těchto skupin se vyvíjí kontinuálně s hospodářským a politickým vývojem ČR. Stejně jako mnoho dalších skupin využily svobody podnikání na začátku „divokých“ devadesátých let. Vietnamské organizované kriminální skupiny dokáží operativně reagovat na sociální, tržní a právní změny, stejně jako na změny v pracovních postupech orgánů činných v trestním řízení. Do poloviny devadesátých let se vietnamské organizované kriminální skupiny specializovaly na daňové úniky v souvislosti s nelegálním pašováním alkoholu, cigaret a elektroniky. Od druhé poloviny devadesátých let začaly vietnamské gangy vydělávat na nelegálním přistěhovalectví. Mnoho vietnamských obchodníků v té době vydělalo částky v řádech milionů. Tyto prostředky byly dále „očištěny“ prostřednictvím legálních investic. Vietnamské kriminální skupiny se staly mocnými zákulisními hráči. Podařilo se jim například proniknout do státní správy, což se jim do roku 1990 nedařilo.

Co se týče typologie kriminálních aktivit vietnamských gangů v Česku, jsou zejména hospodářského charakteru. Původně převažovaly trestné činy neoprávněného podnikání, krácení daně, porušování práv k ochranné známce, či porušování

autorských práv. Později se u této národnostní menšiny objevily také případy padělání bankovek. Jejich hospodářská činnost v začátcích spočívala především v stánkovém prodeji nekvalitního, ale luxusními značkami označeného spotřebního zboží. Vietnamské tržnice byly situovány do strategicky výhodných lokalit. V té době se zřizovaly obrovské velkostržnice, kam bylo koncentrováno zboží v obrovských objemech. Tyto velkostržnice se staly fungujícími velkoobchody pro menší vietnamské stánkaře. Na začátku devadesátých let si Vietnamci tyto prostory pronajímali. Byly zaznamenány případy, kdy byli původní pronajímatelé přeplaceni. Jindy bylo k jejich odstavení užito výhrůžek násilím. Podobnými praktikami se vietnamské zločinecké skupiny dostaly k držení mnoha lukrativních objektů. Ve vietnamském držení se ocitlo mnoho strategických nemovitostí větších okresních měst. Další nemovitosti Vietnamské organizované gangy získaly v blízkosti pěších zón velkých lázeňských měst. Vietnamští obchodníci svého času působili také na Václavském náměstí v Praze, kde podnikali v známé prodejně Diamant. Tam se nejdříve prodávala luxusní elektronika, která byla v souvislosti s příchodem vietnamských zločineckých skupina nahrazena levnou obuví. Orgány činnými v trestním řízení bylo zjištěno, že veškerý textil a jiné levné zboží dodávaly vietnamským zločineckým gangům do střední a východní Evropy gangy čínské triády. V Číně byl tohoto zboží přebytek, a tak jej bylo možné získat za minimální ceny. Do Evropy se čínské zboží dostávalo po moři v nákladních kontejnerech. Z přístavů pak bylo rozváženo do všech evropských velkostržnic. Velký objem zboží znemožňoval orgánům detailnější kontrolu jednotlivých kontejnerů. Tímto způsobem se do České republiky dostávaly také velké objemy padělaných cigaret. Bylo zaznamenáno mnoho případů, kdy se deklarované zboží při vstupu do ČR jakoby ztratilo. Kontejner nedorazil k proclení, čímž tyto organizované zločinecké skupiny státu působily obrovské finanční ztráty. Čínské a Vietnamské zločinecké gangy naopak generovaly obrovské zisky. Postupem času se díky úspěšným akcím Celní správy a Policie ČR podařilo tyto nekalé obchodní praktiky do určité míry vymýtit. Nahrála tomu také skutečnost, že klesla poptávka po zboží, u kterého nelze věrohodně doložit původ.

Příjmy vietnamských podnikatelů není snadné kontrolovat. V minulosti často docházelo k tomu, že vietnamští podnikatelé své příjmy nepřiznávali a šidili tak stát na daních. Vietnamští obchodníci se primárně zabývali všemi formami stánkového prodeje. Tyto aktivity nejvíce rozvíjeli v několika pražských velkostržnicích a v tržnicích

v blízkosti hranic se SRN. Jednou z největších a nejsložitěji zkontrolovatelných tržnic byla tržnice „Dragoun“ v Chebu. Jen pár kilometrů odtud se nacházela další velkostržnice „Asia bazar“. Tyto dva objekty byly určeny hlavně jako maloobchod pro německé zákazníky. Rozlohově větší byly velkostržnice v okolí Prahy. Odtud bylo zboží dále distribuováno. Právě v okolí Prahy si vietnamské organizované kriminální skupiny vydobily silnou pozici. Dle zjištění orgánů činných v trestním řízení zde v minulosti měly podchyceny všechny důležité kontakty na orgány státní správy a místní samosprávy. (Němec 2003: 69-72)

3. Organizovaná kriminalita

Aktivity organizovaných kriminálních skupin prošly během let zajímavým vývojem. Pachatelé organizovaného zločinu se přetransformovali z násilnických loupežníků v uhlazené obchodníky, kteří dbají na svou image. Zločinecké aktivity organizovaných kriminálních skupin tak můžeme rozdělit na tradiční a nové.

3.1. Tradiční odvětví

Za tradiční odvětví organizovaného zločinu se považují zločinecké aktivity, kterými se prezentovaly první organizované kriminální skupiny. Pro tyto aktivity je charakteristická především určitá spojitost s násilnou trestnou činností či hrozbou násilím. Patří sem ale také obchod s ilegálním zbožím, či kupřívství, což jsou aktivity, které se organizované zločinecké skupiny páchají v hojně míře i v dnešní době.

3.1.1. Racketeering

Racketeering je tradiční forma vydírání organizovaných kriminálních skupin, která byla hojně užívána v 30. letech 20. století v USA. Její výskyt byl však zaznamenán i na území ČR, kde se tímto způsobem na začátku 90. let prezentovaly zejména ruskojazyčné zločinecké gangy. Pojem racketeering poprvé zazněl v prohlášení Asociace zaměstnavatelů Chicaga v roce 1927. Tato aktivita je charakteristická tím, že vyděrač podvodně nabízí své služby (většinou ochranu) za účelem vyřešení určitého problému. Tento problém může být způsoben stejnou organizovanou skupinou, která nabízí jeho vyřešení. Potenciální hrozba je většinou fiktivní. Vyděrač za tyto služby pravidelně vybírá většinou peněžité plnění (výpalné). Záměrem je vyvolat nad vybranými osobami kontinuální záštitu. Oběťmi racketeeringu bývají nejčastěji movití podnikatelé. (37)

3.1.2. Obchod s ilegálním zbožím

Tento typ zločinecké aktivity je pro organizované kriminální skupiny zřejmě ten nejtypičtější. Je to právě organizovaný zločin, který využívá společenskou poptávku po nelegálním zboží. Nelegálním zbožím se v tomto případě může rozumět široké spektrum zboží. V České republice to jsou například drogy, padělky a nelegální zbraně.

3.1.3. Vydírání

Vydírání v českém právním prostředí upravuje trestní zákoník.

(1) Kdo jiného násilím, pohrůzkou násilí nebo pohrůzkou jiné těžké újmy nutí, aby něco konal, opominul nebo trpěl, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až čtyři léta nebo peněžitým trestem.

(2) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,

- *a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny (§ 175 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník)*

3.1.4. Loupeže

Loupež je další z tradičních aktivit organizovaných kriminálních skupin. V roce 2015 bylo Policií ČR zjištěno 1995 loupeží. (viz. příl. č. 49) Trestní zákoník loupež definuje takto:

1) Kdo proti jinému užije násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí v úmyslu zmocnit se cizí věci, bude potrestán odnětím svobody na dvě léta až deset let.

(2) Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán,

- *a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny*

(§ 173 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník)

3.1.5. Prostituce

V českém právním řádu se pojem prostituce nevyskytuje. Neznamená to však, že by se tímto problémem nezabýval. V trestním zákoníku se tomuto jevu věnují části upravující kuplířství a obchod s lidmi. Kuplířství je v trestním zákoníku definováno následovně:

(1) Kdo jiného přiměje, zjedná, najme, zláká nebo svede k provozování prostituce, nebo kdo kořistí z prostituce provozované jiným, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až na čtyři léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.

(2) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1

- *b) jako člen organizované skupiny.*

(§ 189 zákona č. 40/2009 Sb, trestní zákoník)

Obchodování s lidmi je v trestním zákoníku popsáno následovně:

(1) Kdo přiměje, zjedná, najme, zláká, svede, dopraví, ukryje, zadržuje, přijme nebo vydá dítě, aby ho bylo užito

(4) Odnětím svobody na osm až patnáct let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán,

- *c) spáchá-li takový čin ve spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech.*

(§ 168 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník)

3.2. Nová odvětví

Nová odvětví organizovaných kriminálních skupin jsou jiná než ta tradiční. Stále častěji se ustupuje od násilných forem kriminálních aktivit. Členové organizovaných kriminálních skupin často využívají vlivu peněz a služeb odborníků, zejména

právníků. Současně mezi nová odvětví patří obchod s drogami či námořní pirátství, které ohrožuje globální lodní trasy. V kontextu EU je aktuální problém převaděčství.

3.2.1. Korupce

Korupce je chybou v rozhodovacím a řídicím procesu. Je to etické a mravní selhání jednotlivce. Korupcí se rozumí zneužití pozice spojené s porušením principu nezávislého rozhodování. Na jedné straně korupčního vztahu je vždy osoba, která má mandát k určitým rozhodnutím, a která se určitým způsobem odchýlí od stanovených pravidel rozhodování. Motivací takového jednání je materiální zisk či jiné výhody. Kvalita institucí se často posuzuje podle toho, jak je schopna korupci čelit. V tomto ohledu je podstatná její vnitřní kultura a zavedené normy chování. Životaschopnost tržních ekonomik a demokratických institucí je v případě vysoké míry výskytu korupce ohrožena. (42)

„Stále častěji je zaznamenáván nebezpečný fenomén spočívající ve využití korupce a propojení s orgány státní správy, což může zásadním způsobem ohrožovat bezpečnostní situaci státu a důvěru ve státní instituce. Je zřejmé, že se jedná o efektivní způsob ovlivňování, kterého budou skupiny organizovaného zločinu nadále využívat pro dosažení svých cílů.“ (38)

V trestním zákoníku se s výrazem „korupce“ nesetkáme. Tomuto negativnímu společenskému jevu se věnuje především zákon č. 40/2009 Sb. Ve druhé části X. hlavy trestního zákoníku jsou definovány případy, kdy jde o úplatkářství:

- § 331 Přijetí úplatku
- § 332 Podplácení
- § 333 Nepřímé úplatkářství
- § 334 Definuje pojmy „úřední osoba“, „obstarávání věcí obecného zájmu“ a „úplatek“. (zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník)

Vyjma definice úplatkářství existuje v českém právním řádu několik dalších skutkových podstat, které se korupčnímu jednání věnují. Obecný zájem a veřejné osoby, které obstarávají věci veřejného zájmu, jsou předmětem třetí části trestního zákoníku. Největší riziko korupce je v institucích veřejné správy, včetně moci zákonodárné a soudní. V hlavě X. dílu 2 trestního zákoníku jsou popsány trestné činy úředních osob:

- § 329 Zneužití pravomoci úřední osoby,
- § 330 Maření úkolů přední osoby z nedbalosti. (zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník)

Za další trestné činy se symptomy korupce lze považovat činy popsané v:

- § 180 Neoprávněné nakládání s osobními údaji,
- § 255 Zneužití informace a postavení v obchodním styku,
- § 256 Sjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě,
- § 257 Pletichy při zadání veřejné zakázky a při veřejné soutěži,
- § 258 Pletichy proti veřejné dražbě. (zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník)

Korupce je společností nejhůře vnímána v souvislosti s politikou. Dle Rotha se podíl zkorumpovaných politiků v některých zemích přistupivších do EU v roce 2004 pohybuje kolem 30 %. (Roth 2007: 249)

3.2.2. Kriminalita bílých límečků

Pachatelé kriminality bílých límečků jsou nejvyšší společenskou vrstvou pachatelů hospodářské trestné činnosti. (Kuchta, Válková 2005: 353) Jiná definice říká, že pachatelé s bílými límečky páchají hospodářskou trestnou činností, ačkoliv vystupují jako řádní občané, kteří jsou úspěšní v zaměstnání i podnikání, požívají velké důvěry okolí a často mají i velký politicko-ekonomický vliv. (Musil, Konrád, Suchánek, 2004: 483) Tento typ trestné činnosti se vyznačuje svou nenásilnou formou, špatnou prokazatelností, propracovanou organizovaností a velkým sociálně-ekonomickým dopadem. Zisky plynoucí z této aktivity jsou obvykle obrovské. Míra pravděpodobnosti odhalení pachatelů této trestné činnosti bývá malá. U této zločinecké aktivity pachatelé využívají odborné znalosti určité problematiky. Termín „bílý límeček“ původně označoval trestnou činnost osob z vyšších sociálních tříd. V kontextu dnešní doby se význam tohoto termínu mění. Bílými límečky se dnes rozumí ekonomická trestná činnost páchaná během výkonu určité legální profese způsobem, kdy jsou pravidla obcházena se záměrem získat profit nehledě na škodu způsobenou společnosti. Bílé límečky k dosažení svých cílů využívají korupci, účetní a finanční manipulace a snahy o určitou deformaci tržního prostředí. Praktické

případy z poslední doby jsou například kauzy: Moravia Banka, KB a Alon Barak, Šrejber a Tennis Investment. (38)

„Dochází k ovlivňování výběrových řízení a účelovému zřizování různých společností. Ze strany zločineckých organizací existuje snaha za úplatu nebo pomocí kompromitujících materiálů získávat osoby působící v bezpečnostních složkách státu a v nejvyšších orgánech státní správy a samosprávy, sestavovat skupiny osob na vyšších pozicích v institucích určujících přidělování dotací z EU.“ (38)

3.2.3. Karuselové podvody

Karuselové podvody jsou v poslední době mezi organizovanými kriminálními skupinami velmi populární, neboť v tomto případě je poškozeným stát, tudíž zde není tak vysoká míra společenské difamace. Podstatou karuselových podvodů je krácení daně z přidané hodnoty, k čemuž obvykle bývá využíván přeshraniční obchod v rámci Evropské unie. Tyto obchody jsou totiž osvobozeny od DPH. Důležitou roli v této aktivitě hrají tzv. bílí koně. Karuselové podvody představují komplexní typ podvodů, při kterém se zboží řetězovitě obchoduje, přičemž subjekt na jedné straně řetězu daň neodvede a záhy přestane existovat či jej není možné vypátrat. (viz. příl. č. 51)

Základní forma karuselového podvodu má minimálně tři subjekty. Jsou jimi bílý kůň, broker a EU plátce. Daňová povinnost vzniká u subjektu, který získá zboží z jiného členského státu EU a chce s ním dále ve své zemi obchodovat. Bílý kůň zboží prodává včetně DPH, které mu zaplatí další subjekt řetězu. Zboží bez DPH je následně prodáno do některé ze zemí EU. Daňový subjekt si následně zažádá o nadměrný odpočet, na který má podle zákona právo. Bílý kůň se v tuto chvíli začne před orgány Finanční správy skrývat, což není v českém právním prostředí tak složité. V případě, že se jedná o fyzickou osobu, zařídí si trvalý pobyt na městském úřadu. Pokud se jedná o právnickou osobu, zřídí si tzv. virtuální sídlo. Tam ve skutečnosti žádná firma nesídlí. V Praze existují stovky domů, které za úplatu poskytují firmám virtuální sídlo. Obvykle je takový dům opatřen abecedním seznamem firem, které na adrese sídlí a kontakt na společnost, která toto virtuální sídlo spravuje. Pokud se orgánům Finanční správy podaří zkontaktovat správce virtuálních sídel, jen velmi zřídka se podaří od něj získat kontakt na zástupce hledané firmy. (viz. příl. č. 65). Bílí koně dokáží být pro úřady nedohledatelní, přičemž

nadměrný odpočet DPH se uznává i v případech, kdy se místně příslušné Sekci finančního úřadu nepodaří prokázat účast firmy na uvedeném podvodu. Prostředky Finanční správy v boji s karuselovými podvody jsou velmi omezené. Boj proti těmto aktivitám je do značné míry bržděn legislativou. Organizované kriminální skupiny páchají karuselové podvody prostřednictvím stále většího počtu firem a bílých koní, čímž ještě více minimalizují možnost odhalení. Karuselové podvody mohou mít stovky až tisíce účastníků, kteří v čase mizí a znovu se objevují. Rozkrytí takového řetězce je pak velmi složité. Tento typ podvodné činnosti má obrovské finanční dopady pro stát, neboť tuneluje systém DPH. Objem finančních prostředků, které stát trátí prostřednictvím daňových podvodů se odhaduje na 200 miliard Kč. (72)

V posledních letech se tímto problémem začala Finanční správa více zabývat a situace se díky novým nástrojům, jakými jsou například kontrolní hlášení, začíná zlepšovat. (41)

3.2.4. Námořní pirátství

Pirátství na širém moři je problémem zejména v oblastech, kde se přepravují velké objemy zboží, a kde politická a společenská situace těmto útokům nahrává. Jedná se zejména o Bengálský záliv, západoafrické pobřeží, oblast jihovýchodní Asie či pobřeží Somálska.

Pirátstvé útoky na mořích a oceánech představují v dnešním globalizovaném světě velký problém. Námořní doprava má v současné době zcela zásadní význam pro fungování ekonomické globalizace. Všechny státy, které na této ekonomice participují se shodnou, že je potřeba tento problém řešit. Kapacity těchto států jsou však odlišné, tudíž se liší i jejich přístup k možným řešením. Spousta zainteresovaných zemí, mezi nimi i Česká republika, nevlastní žádná obdobná obchodní plavidla. Lodě, které přepravují zboží, jsou ve vlastnictví mezinárodních konsorcií se složitou vlastnickou strukturou a jsou často registrovány v zemích s nízkou daňovou zátěží. (Souleimanov, Romancov: 2013: 135-137)

3.2.5. Převaděčství

Převaděčem se v právu označuje člověk, který zpravidla za úplatu doprovází jiné osoby při nelegální cestě přes tzv. zelenou hranici, čili přes státní hranici v prostoru mimo hraniční přechod. Převaděč využívá znalosti terénu, případně i ostrahy hranic k

úspěšnému převedení osoby nebo skupiny osob z území jednoho státu přes hraniční pásmo do vnitrozemí druhého státu, aniž by si toho všimla pohraniční policie kterékoliv z obou zemí. (§ 340 zákona č. 40/2009)

3.2.5.1. Současná migrační krize

V současné migrační krizi hrají velkou roli albánské a italské organizované kriminální skupiny.

Mezinárodní organizované zločinecké gangy na současné migrační krizi vydělávají obrovské finanční prostředky. Cesta k středozevnímu moři vyjde průměrně na 5000 amerických dolarů na osobu. V Itálii má tento byznys na svědomí kalábrijská 'Ndrangheta, La Sacra Corona Unita a sicilská mafie. Zapojeni jsou také africké gangy, zejména ty nigerijské, které mají na mapě organizovaného zločinu již delší dobu významné postavení. Vysoká míra těchto aktivit je zaznamenána také u etiopských a eritrejských organizovaných zločineckých skupin. Právě z tohoto důvodu pochází mnoho migrantů právě z těchto zemí. Výnosnost současného převaděčství lze dokumentovat na případu libyjské trasy. Bylo zjištěno, že jen za cestu ke středozevnímu moři se platí okolo 5000 USD. „Lístek“ na loď, která je většinou v dezolátním stavu, stojí v průměru 1500 USD. Za útěk z italského uprchlického tábora se platí 400-500 USD. Dalším nákladem je cesta do dalších evropských zemí, nejčastěji Německa, Francie, Velké Británie, Dánska a Skandinávských zemí. Ta vyjde v průměru na 1500 USD. Všechny tyto platby probíhají nejčastěji způsobem hawala či prostřednictvím Western Union. Během roku 2014 se přes středozevní moře přeplavilo 250 000 migrantů. Z těchto čísel lze odvodit, jak moc je tento byznys výnosný. Obchod s lidmi není novým jevem. V současnosti si ho jen začala veřejnost více všimnout, neboť došlo k vyhrcození situace. Mezinárodní organizované kriminální skupiny přešly na obchod s lidmi do jisté míry již dávno. Obchod s lidmi s sebou nese tolik problémů, jako například nelegální obchod s drogami. Organizátoři nelegálního převaděčství dostávají za své služby zapláceno dopředu. Když se přeprava migrantů nepovede a někdo z nich zahyne, zločinecké gangy tím nic neztratí. Jiná situace je v případě drog. Za drogy se totiž dopředu neplatí.

V 70. a 80. letech se italské zločinecké skupiny živily především racketeeringem a unosy movitých podnikatelů. Finanční prostředky získané z těchto aktivit následně investovaly do nelegálního obchodu s drogami. Obchod s drogami je lukrativní byznys. Pašování lidí však přináší podobné zisky a trestní sazby navíc nejsou tak vysoké. Z pohledu morálky se má za to, že převaděčství je závažnějším zločinem. Drogy sice ničí lidské bytosti, ale je na osobním rozhodnutí jednotlivce, jestli jim podlehne. Pašování lidí je postavené na vydělávání na lidském neštěstí přímým způsobem. Italské zločinecké gangy si z migrační krize udělaly vysoce organizovaný, výdělečný byznys. Nesoustředí se jen na transport, ale zabývají se i verbováním migrantů v místě jejich původu. Bylo zaznamenáno mnoho případů, kdy uprchlíci na jihu Itálie pracovali na plantážích. Podíleli se například na výstavbě solárních elektráren, přičemž za tuto práci často nedostávali žádnou mzdu. Pokud ano, pohybovala se v rozmezí 1-5 euro. Uprchlíci mají v detenčních táborech často nelidské podmínky. Proto jsou pochopitelné nepokoje, které tam jsou vyvolávány. Ty lze označit za novodobé povstání otroků proti mafiánské nadvládě. (39)

3.2.5.2. Balkánská trasa

Tato trasa má již dlouhou dobu své stále hráče. Jedná se především o albánské organizované kriminální skupiny. V tomto případě není pašování spjata s otrokářstvím, jak je tomu v Itálii. Balkánskou trasu dlouhodobě využívají zejména migranti z Asie. Aktuálně k nim přibyli uprchlíci ze Sýrie.(viz. příl. 69) (39)

3.2.6. Praní špinavých peněz

Praní špinavých peněz spočívá v zastření nelegálního původu peněžních prostředků se záměrem vzbudit dojem, že jde o prostředky nabyté legálně. V České republice se této nezákonné aktivitě věnuje zákon č. 253/2008 Sb (Zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu).

3.2.6.1. Etapy praní špinavých peněz

Praní špinavých peněz lze rozdělit do tří etap: namáčení, namydlení a ždímání.

Namáčení

V této fázi se finanční prostředky shromáždí a strategicky rozmístí. Zcela zásadní roli v tomto procesu hrají bankovní ústavy, kam se vloží bankovky, nejlépe ve větším množství s nižší nominální hodnotou. S tímto vkladem se již dá pracovat dle pravidel bezhotovostního platebního styku. Vklad ve formě velkého objemu bankovek by se mohl zdát podezřelý. Z tohoto důvodu se začala využívat strategie „smurfing“, což znamená rozdělení vkladů tak, aby byly menší než 10 tisíc dolarů, čímž bance nevzniká zákonná oznamovací povinnost. Proces namáčení špinavých peněz prošel v průběhu let značným vývojem, během kterého se postupy průběžně zdokonalovaly. V současnosti se k tomuto účelu zakládají specializované fiktivní firmy. Často se k „namáčení“ využívají státy s volnějšími bankovními pravidly, přičemž znalost právního prostředí v zainteresovaných státech je zcela zásadní.

Namydlení

V této fázi jde především o zastření původu finančních prostředků pocházejících z nezákonné činnosti. Tento proces probíhá např. prostřednictvím nákupu a prodeje cenných papírů, nemovitostí, drahých kovů, uměleckých děl a jiného zboží podobné povahy. Obvykle jsou k tomuto účelu zakládány obchodní společnosti, které mezi sebou naoko obchodují. Finanční transakce se v této fázi vyznačují záměrnou nepřehledností, která orgánům činným v trestním řízení znemožňuje vysledovat původ podezřelých finančních toků. V procesu praní špinavých peněz je tato fáze zcela zásadní, neboť právě při ní dochází k transformaci špinavého kapitálu na očištěný.

Ždímání

Poslední etapou procesu praní špinavých peněz je ždímání. V předchozích fázích došlo k zastření původu nabytého kapitálu, který se nyní vrací jako legální příjem původnímu majiteli. (Dvořák 1998: 101-102) Existují různé způsoby jak to lze provést. Často bývá využíváno zahraničních firem s pochybnou vlastnickou strukturou. Pachatelé si tak naoko půjčí peníze od zahraničního investora, kterého předtím zafinancují. Pro orgány činné v trestním řízení je nesmírně složité zjistit a dokázat, že tímto způsobem pachatel financuje sám sebe.

Dle sdělení odborníka na tuto problematiku Kamila Kouby se v České republice ročně vypere 700 mld. Kč. Jako nejběžnější způsob praní uvedl tento případ: „*Nejběžnější je půjčit si na hypotéku nebo od někoho, kdo má velký objem peněz. Tím se to legalizuje. Praní peněz je specifické v tom, že negeneruje zisk, ale musíte do něj investovat. Musíte se tvářit, že si půjčujete třeba od zahraničního investora, ale toho si musíte přestím zafinancovat, aby vůbec vznikl. Vlastně nikdo nebude vědět, že si půjčujete sami sobě*“. (81)

3.2.6.2. Propírači

Praní špinavých peněz není jen výsadou organizovaných zločineckých skupin. Peníze perou i jinak bezúhonné osoby. Motivací k takovému jednání může být mnoho. Někteří tak činí proto, aby se vyhnuli daním či nemuseli platit akcionářům vysoké dividendy. Jiní tímto způsobem vytváří fondy pro úplatky. Existují i případy, kdy peníze praly i vlády určitých zemí, ať už se záměrem zneškodnění cizích teroristických organizací, nebo k vyzbrojení opozice režimu, který pro stát představuje určitou hrozbu. Častým případem také bývá situace, kdy si tyranští diktátoři přesouvají peníze na tajné účty v zahraničí, čímž se pojišťují pro případ možného svržení. Předpokládá se, že stejným způsobem si počínali komunističtí předáci ze zemí bývalého východního bloku.

Praní špinavých peněz je celosvětovým fenoménem. Zároveň je také aktivitou, prostřednictvím které všechny velké organizované kriminální skupiny zastřívají původ svých ilegálních zisků. Známy je případ americké banky Citibank, které se prokázalo, že prala peníze Kolumbijským drogovým kartelům. Praní špinavých peněz bylo zaznamenáno i u organizací vedoucích politický boj, jako např. ETA, IRA či Organizace pro osvobození Palestiny. (80).

3.2.7. Obchod s nelegálními drogami

V ČR se drogovou trestnou činností rozumí trestné činy dle následujících paragrafů:

§ 283 – nedovolená výroba a jiné nakládání s OPL a jedy

§ 284 – přechovávání OPL a jedů pro vlastní potřebu

§ 285 – nedovolené pěstování rostlin a hub obsahujících OPL pro vlastní potřebu

§ 286 – výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě OPL a jedy

§ 287 – podněcování a šíření či svádění ke zneužívání návykové látky

§ 274 – ohrožení pod vlivem návykové látky

§ 360 – opilství (zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník)

4. Instituce bojující s organizovaným zločinem

V tomto směru je třeba rozlišovat vnitrostátní a mezinárodní úroveň.

4.1. Vnitrostátní úroveň

Boj s organizovaným zločinem v České republice zaštiťuje Ministerstvo vnitra, které vytváří koncepce a strategické dokumenty pro aktuální a následující období. Na nadnárodní úrovni MV spolupracuje s EU a OECD. Operativně se boji s organizovaným zločinem věnuje zejména Policie ČR. Zapojena je také zpravodajská služba BIS, nebo Celní správa ČR. Formou analýzy přispívá v boji s organizovaným zločinem Institut pro kriminologii a sociální prevenci, který spadá do kompetencí Ministerstva spravedlnosti.

4.1.1. BIS

Oblasti zájmu bezpečnostní informační služby jsou vymezeny v zákoně č. 153/1994. V těchto oblastech BIS získává a shromažďuje informace, které jsou následně analyzovány a vyhodnocovány. Hlavním úkolem BIS je napomoci předcházet a eliminovat případným nebezpečím. Policie ČR naproti tomu začíná jednat až v situaci, kdy byl porušen zákon. (57)

4.1.2. Policie ČR

Policie ČR je hlavní represivní složkou k udržení pořádku a bezpečnosti uvnitř státu. Boji s organizovaným zločinem se věnují zejména její útvary ÚOOZ, NPC a ÚOKFK.

4.1.2.1. ÚOOZ SKP

Útvar pro odhalování organizovaného zločinu je výkonný orgán kriminální policie a vyšetřování s celorepublikovou působností, který funguje od roku 1995. Jeho rozsah je koordinační, metodický a kontrolní. Podílí se na řešení úkolů v působnosti Ministerstva vnitra a Policejního prezidia.

Předchůdcem ÚOOZ byla Federální kriminální ústředna (FKÚ). Ta pracovala na potírání trestné činnosti s prvky organizovaného zločinu do roku 1992. V roce 1993 byla založena Ústředna kriminální policie (ÚKP), která vznikla odtržením detašovaných pracovišť FKÚ působících v ČR. Mezi lety 1994-1995 prošel tento útvar velkou reorganizací. Z některých odborů ÚKP vznikly útvary Služby kriminální policie. Další změnou bylo sloučení výkonných odborů ÚKP, čímž vznikl dnešní Útvar pro odhalování organizovaného zločinu Služby kriminální policie (ÚOOZ SKP). Jeho úkolem je udržování veřejného pořádku a bezpečnosti, obzvláště prostřednictvím odhalování aktivit organizovaného zločinu. Na začátku roku 2001 se od ÚOOZ SKP odtrhla Národní protidrogová centrála, která byla původně jeho součástí. Od 15. ledna 2001 je NPC samostatným útvarem, který se orientuje především na odhalování a dokumentaci organizované drogové kriminality.

Důležitým mezníkem pro ÚOOZ SKP bylo sloučení Úřadu vyšetřování a kriminální policie. Úřad vyšetřování pro ČR byl zrušen a řada jeho odborů byla začleněna do útvarů SKP. Od roku 2002 je ÚOOZ výkonným pracovištěm Služeb kriminální policie s celostátní vyšetřovací působností. Od této doby prošel tento útvar dalšími organizačními a strukturálními změnami, které mají za cíl reagovat na změny a trendy v oblasti aktivit organizovaných kriminálních skupin v ČR. (58) (59)

4.1.2.2. NPC

Národní protidrogová centrála je útvar s celostátní působností. Jeho hlavním úkolem je vyhledávat a šetřit trestné aktivity v oblasti nedovolené výroby a obchodu s omamnými a psychotropními látkami a jedy, obzvláště v případech mezinárodního, organizovaného charakteru. Cílem tohoto útvaru je realizace národní protidrogové strategie, prosazování práva a boj proti nelegálnímu obchodu s drogami. Další aktivitou je tvorba projektů zaměřených na prevenci a vzdělávání veřejnosti. (60)

4.1.2.3. ÚOKFK

Útvar odhalování korupce a finanční kriminality služby kriminální policie a vyšetřování (ÚOKFK SKPV) byl založen Ministerstvem vnitra v roce 2003, za jeho vznikem stálo konkrétně nařízení č. 71/2001. Cílem bylo vytvoření odborné, flexibilní, operativní a morálně odolné instituce, která se bude věnovat těm nejsložitějším případům korupce, a hospodářské kriminality. Dalším důležitým cílem bylo stanovení zajištění

nelegálních výnosů z trestné činnosti. Tento útvar má celostátní působnost a spolupracuje i se zahraničními bezpečnostními složkami. V mezinárodních případech se personálně podílí na tvorbě vyšetřovacích týmů. Jeho předchůdci byly Útvar pro odhalování korupce a závažné hospodářské činnosti (SPOK) a Úřad finanční kriminality a ochrany státu SKPV. Tento útvar dále dohledává majetek, který pochází z trestné činnosti, čímž plní funkci ARO (ASSET RECOVERY OFFICE).

Od roku 2007 se ÚOKFK SKPV rozšířila o část pracovníků bývalého Útvaru nelegálních výnosů a daňové kriminality (FIPO). Tím charakter vyšetřování rozrostl o problematiku daňové kriminality a praní špinavých peněz. (61)

4.1.3. Institut pro kriminologii a sociální prevenci

Výzkum Intitutu pro kriminologii a sociální prevenci se v souvislosti s organizovaným zločinem soustřeďuje zejména na statistiky spáchaných trestných činů, analýzy dokumentů vlády a mezinárodních společenstev zabývajících se tímto jevem, analýzy informací z denního tisku, expertním šetřením prostřednictvím dotazníků, analýzou veřejného mínění o dané problematice a komparativním studiem souvisejících právních prostředků. (Smolík 2007: 22)

4.1.4. Protidrogová politika

Vláda České republiky je odpovědna za tvorbu a realizaci národní protidrogové politiky. Jako poradní a koordinační instituci k tomuto účelu využívá Radu vlády pro koordinaci protidrogové politiky (RVKPP).

Protidrogová strategie ČR je definována v dokumentu Národní strategie 2010-2018, který se kromě drogové problematiky věnuje také legálním drogám a hazardním hrám. Tato strategie vychází z krajských protidrogových strategií. V každém kraji působí protidrogový koordinátor. Od roku 2014 existuje pozice protidrogového koordinátora také ve všech pražských městských obvodech a ve většině obcí s rozšířenou působností. (73)

4.1.5. Potírání drogové kriminality

Trestní zákoník byl přijat v letech, kdy byly priority Policie ČR potírání korupce, extrémismu, terorismu a závažné hospodářské trestné činnosti. Od roku 2013 až do současné doby je prioritou potírání drogové kriminality. Po dlouholeté personální stagnaci je aktuálně v plánu

navýšit počet specialistů zabývajících se drogovou trestnou činností. Dalším opatřením bylo zvýšení pozornosti orgánů státní správy a samosprávy. Na potřebu těchto opatření poukázala ve své výroční zprávě za rok 2012 Národní protidrogová centrála: „*V řeči čísel operuje Policie ČR a Celní správa stejnými personálními kapacitami jako v roce 2000, ačkoliv většina měřitelných parametrů nelegálních drogových trhů v ČR narostla, mnohdy až několikanásobně.*“ Národní protidrogová centrála SKPV PČR, 2013 (71)

4.2. Mezinárodní úroveň

Pro boj s organizovaným zločinem jsou důležité mezinárodní, evropské a národní legislativní nástroje. Právě z nich vychází institucionální zabezpečení dané problematiky. Východiskem z této složité situace se stala opatření iniciovaná OSN, EU a Radou Evropy. Ty koordinují iniciativy zainteresovaných zemí. Legislativa by v kontextu boje proti organizovanému zločinu měla být neustále a neprodleně modernizována. Pro ČR jsou důležité strategické a koncepční dokumenty, jež jsou vydávány OSN, EU a Radou Evropy. Ty v boji s organizovaným zločinem operativně koordinují zainteresované státy. Dalšími důležitými institucemi, které bojují s organizovaným zločinem na mezinárodní úrovni, jsou Interpol a Europol.

4.2.1. Interpol

Mezinárodní organizace kriminální policie byla založena v roce 1923 a v současnosti sdružuje 188 členských států. Mezi jejími hlavními úkoly je vyhledávání a zatýkání pachatelů prostřednictvím mezinárodní komunikační sítě. Její činnost je zaměřena např. na boj proti převaděčství, kuplířství, obchod se zbraněmi či nelegální pornografií.

V poslední době Interpol realizoval mnoho projektů, kterými demonstroval zlepšující se snahu o mezinárodní spolupráci členských zemí v boji proti organizovanému zločinu. Mezi nejznámější patřily East Wind, Go West či Macandra. K zlepšení spolupráce začala fungovat také Jednotka analytického kriminálního zpravodajství, která členským zemím poskytuje nejaktuálnější globální statistiky zločinnosti. Interpol má zřízené kanceláře v každé členské zemi. Tyto kanceláře jsou operativně koordinovány z centrály. Při plánování mezinárodních projektů se klade velký důraz

na dodržování norem právního řádu zainteresovaných států, i na mezinárodní status a zvyklosti Interpolu. (Jelínek, Kurilovská, Šišulák 2015: 57-58)

4.2.2. Europol

Europol byl založen na myšlence potřebnosti instituce podobné Interpolu sloužící zájmům Evropské unie. V Maastrichtské smlouvě byla vyjádřena nutnost zřízení evropské policie. V roce 1993 tak byla založena European Drug Unit (EDU).

Tato organizace se zpočátku orientovala výhradně na sběr informací o drogové problematice. Postupem času se přeorientovala i na mezinárodní organizovaný zločin. Europol vznikl v roce 1995 jako agentura pro mezivládní výměnu informací. Po složitém mezinárodním dialogu přebíral o čtyři roky později činnosti EDU a svou působnost rozšířil o následující oblasti: praní špinavých peněz, terorismus, pašování radioaktivních látek, pašování drog, převaděčství, kuplířství či falšování peněz. Od roku 2001 se Europol zabývá také bojem proti fenoménu organizovaného zločinu. (Jelínek, Kurilovská, Šišulák 2015, 58)

Mezi hlavní cíle Europolu je zlepšování spolupráce členských států EU v oblasti potírání mezinárodní trestné činnosti. Činnost Europolu by měla být orientována tam, kde existují konkrétní indicie, že se jedná o aktivity organizovaného zločinu. (62)

Další stěžejním úkolem Europolu je koordinace již probíhajících vyšetřování organizovaného zločinu v jednotlivých státech. Využívá k tomu následující nástroje:

- Bezprostřední výměna operativních dat;
- Analýza dat poskytnutých členskými státy;
- Koordinace technické podpory;
- Spoluúčast na vyšetřování;
- Podpora operativního vyšetřování;
- Poskytování metodických rad v boji s organizovaným zločinem;
- Poskytování specifických dokumentů v rámci svého mandátu.

Národní prvek v Europolu představují evropští styční důstojníci, což jsou jednotliví zástupci všech členských států. V každém členském státě je zřízena národní ústředna, která koordinuje spolupráci mezi národními bezpečnostními orgány a Europolem.

Každoročně je v rámci EU vydávána zpráva o situaci v EU v oblasti organizovaného zločinu. Jejím vypracováním je pověřen Europol. (Jelínek, Kurilovská, Šišulák 2015: 58-59)

4.2.3. CEPOL

Tato Evropská policejní akademie vzdělává a školí pracovníky policejních orgánů v kontextu aktuální situace v EU. Aktuální jsou zejména okruhy, během kterých jsou zdokonalovány techniky prosazení právních norem, mezinárodní spolupráce či trendy v hospodářské kriminalitě. Záměrem vzdělávacích kurzů je vytvoření společné evropské kultury prosazování práva. Od října 2014 sídlí akademie v Budapešti. Nejvyšším představitelem akademie je ředitel, který se zodpovídá správní radě. Správní rada je tvořena zástupci států EU. Obvykle jsou to ředitelé národních policejních vzdělávacích institucí. Správní radě předsedá zástupce země, která aktuálně předsedá EU. Evropská policejní akademie disponuje také specializovanými kontaktními místy v každé členské zemi.

CEPOL dále spolupracuje s dalšími agenturami EU, jakými jsou Europol, Eurojust či Frontex. (67)

4.2.4. FRONTEX

Tato evropská agentura byla založena v roce 2004 a jejím sídlem je polská Varšava. Výkonným ředitelem je v současné době Fin Ilkka Laitinen. V souvislosti se současnou migrační krizí je v médiích hodně skloňována, neboť jejím úkolem je zajišťovat a koordinovat ochranu vnějších hranic Evropské unie a s tím související boj proti obchodu s lidmi, ilegální migraci a infiltraci teroristů. Frontex vydává společné standardy odborné přípravy pracovníků pohraniční stráže, poskytuje technickou pomoc, analyzuje potenciální rizika a provádí kontrolu na vnější hranici Evropské unie. Přitom spolupracuje s dalšími partnerskými organizacemi EU, jako jsou např. EUROPOL, CEPOL a OLAF. Dalším úkolem agentury Frontex je koordinace vracení nelegálních migrantů zpět do zemí, odkud přišli. Má k tomuto účelu k dispozici nezanedbatelný rozpočet, který se od roku 2004 neustále navyšuje. V boji proti nelegální migraci využívá vrtulníky, letadla a lodě. (63)(64)

4.2.5. EUROJUST

Evropská jednotka pro justiční spolupráci funguje od roku 2000 jako prozatímní agentura. Plnohodnotnou organizací je od března 2002. Hlavní úlohou Eurojustu je koordinace justiční spolupráce na mezinárodní úrovni. Tato úloha je realizována především v příhraničních oblastech. Sídlo Eurojustu je v nizozemském Haagu.

Objem případů, kterým se Eurojust věnuje, je odhadován na 1400 ročně. Pod záštitou Eurojustu také ročně probíhá kolem 140 setkání zástupců orgánů justice členských zemí. Těchto setkání se nezdá účastnit také nečlenské státy. Na těchto setkáních se probírají operativní řešení aktuálních případů. Obvykle se vypracuje určitý plán zatýkacích či prohledávacích akcí. Eurojust se zabývá především nelegálními aktivitami, které Rada EU vyhodnotí jako prioritní. V poslední době se jedná zejména o: nelegální obchod s drogami, převaděčství, kuplířství, praní špinavých peněz, korupci a počítačovou kriminalitu. (Jelínek, Kurilovská, Šišulák 2015: 59-60)

Rozhodovacím orgánem Eurojustu je kolegium. To se skládá ze zástupců členských států, přičemž každý z nich je odpovědný za svou sekci. Současným předsedou kolegia je Aled Williams z Velké Británie.

Fungování Eurojustu je založené na vzájemné spolupráci členských států. Důležitými partnery jsou: Europol, OLAF, Frontex, Cepol a Evropská justiční síť. (65) (66)

4.2.6. ENISA

Agentura Evropské unie pro bezpečnost sítí a informací byla založena v roce 2004. Jejím hlavním úkolem je shromažďování odborných poznatků o kybernetických hrozbách v Evropě. Dále koordinuje členské státy v řešení vzniklých problémů a vydává doporučení o preventivních opatřeních. Ředitelství ENISA je v řeckém Iraklionu, přičemž kanceláře jsou zařízeny v Athénách. (69)

4.2.7. OLAF

Evropský úřad pro boj proti podvodům funguje od dubna 1999. Jeho cílem je boj s mezinárodním organizovaným zločinem, korupcí a dalšími zločineckými aktivitami, které ohrožují rozpočet EU. Předchůdcem OLAF byl Úřad pro koordinaci boje proti podvodům. Činnost této organizace však byla hodnocena jako neefektivní. OLAF

spadá do kompetencí evropského komisaře, který zodpovídá za unijní rozpočet. Mezi jeho hlavní úkoly patří také vyšetřování v oblastech správního práva členských zemí. Efektivní boj proti podvodům vyžaduje vysokou míru operativní koordinace bezpečnostních orgánů zainteresovaných států. Další snahou OLAF je potírání korupce uvnitř byrokratických struktur orgánů EU. (Jelínek, Kurilovská, Šišulák 2015: 60)

OLAF je nezávislou institucí, která nebere ohled na jakékoliv politické tlaky. Jeho ambicí je průnik do trestněprávní sféry. Dosud pravomocmi v trestněprávních věcech nedisponuje. Jde zejména o administrativní typ organizace. Evropská komise vnímá OLAF jako jedno z mnoha kontaktních míst Evropské justiční sítě, která sdružuje justiční orgány členských zemí.

Aby byla zvýšená šance na odhalení finanční kriminality a korupce, je OLAF nezávislou institucí, která nemusí brát ohledy na nařízení žádných jiných orgánů EU. OLAF má ambice proniknout i do trestněprávní sféry. V současnosti je však pouze administrativní jednotkou bez jakýchkoliv trestněprávních pravomocí. (Fenyk, Kloučková 2005: 472-473)

4.2.8. EMCDDA

Užívání nelegálních drog a obchod s nimi je celosvětový jev, který ohrožuje zdraví a sociální stabilitu. Každý třetí Evropan někdy užil nezákonnou drogu a každou hodinu umírá nejméně jeden člověk na předávkování drogami. Vzorce nabídky a poptávky drog se stále mění, což vyžaduje soustavné sledování a operativní, dynamickou odezvu. Nepostradatelným zdrojem informací pro porozumění dané problematice jsou nezávislá, vědecky podložená data. V kontextu narůstajícího významu drogové problematiky bylo v roce 1993 zřízeno Evropské monitorovací centrum pro drogy a drogovou závislost (EMCDDA). Tato agentura svou činnost zahájila v roce 1995 a sídlo má v portugalském Lisabonu. Jejím úkolem je poskytovat členským státům EU a dalším institucím EU znalostní základnu a ucelený přehled o drogové problematice. Údaje EMCDDA jsou využívány také politickými činiteli k tvorbě a formulaci protidrogových strategií.

Tato agentura si zakládá na své vysoké vědecké úrovni. Shromažďuje informace z národních monitorovacích center a prostřednictvím analýz vytváří ucelený obraz situace drog v Evropě.

EMCDDA se zaměřuje především na evropský kontinent. Spolupracuje však také s obdobnými institucemi z jiných světadílů. Tato agentura se přímo nepodílí na tvorbě protidrogových strategií. Její analýzy však na její podobu mají nepopiratelný vliv. (68)

4.2.9. Mezinárodní protidrogové strategie

Zásadním dokumentem v protidrogové strategii na úrovni zemí a měst je Protidrogová strategie (2013-2020), která poskytuje akční plány a metodiku k řešení vzniklých problémů. Aplikace této strategie je závislá na národních rozpočtech a teritoriálních protidrogových strategiích. Protidrogové strategie obsahují obecné zásady a priority, stejně jako subjekty odpovědné za realizaci. Skoro všechny evropské státy disponují určitou národní protidrogovou strategií, která určuje protidrogovou politiku. Výjimkou je Rakousko, jehož protidrogová politika je zanesena v regionálních plánech. Další výjimkou je Dánsko, kde tuto problematiku obsahuje hned několik národních strategií. (viz. příl. č. 21) Protidrogové strategie podléhají průběžným hodnocením. Ty posuzují míru naplnění cílů a požadovaných změn. Protidrogovou politiku mají většinou na starost územní samosprávy, kterým je k tomuto účelu přidělen určitý rozpočet. Podporu v provádění protidrogové politiky poskytují také plánovací dokumenty. Dle EMCDDA existuje 10 evropských měst, jež mají speciální protidrogovou strategii. (73)

5. Pašování a obchod s nelegálními drogami

Obchod s drogami je jednou z nejčastějších a nevýnosnějších aktivit organizovaných zločineckých gangů. Charakteristické pro tuto problematiku je mezinárodní charakter, vysoká profesionalita a často takřka neomezené finanční prostředky pachatelů. V současné době se jedná o nejtypičtější aktivitu organizovaného zločinu. Drogový trh stále roste, stejně jako z něj plynoucí problémy pro společnost. Boj mezi skupinami organizovaného zločinu se zdá být stále brutálnější. Díky obrovským

ziskům zde existuje velký korupční potenciál. Počet drogově závislých každým rokem stoupá. Globálně umírá stále více narkomanů, přičemž roste i nepřímá opatrovací kriminalita, kdy si drogově závislé osoby získávají prostředky na nákup drog trestnou činností. Roste i míra zubožení drogově závislých. Pro Evropu existuje riziko vstupu nových organizovaných kriminálních gangů, neboť trh s drogami je obrovský a stále roste. Největšími kolumbijskými kartely jsou Kartel z Cali, Medellinský kartel a Severní kartel, přičemž posledně jmenovaný distribuuje kokain po celém světě. Co se týče Evropy, poptávka po nelegálních drogách stoupá v západní Evropě, ale i v bývalých postkomunistických státech. V Západní Evropě je drogový trh jednotný. Roste především poptávka po kokainu, marihuaně a heroinu. Konopné produkty se do Evropy dostávají v kontejnerech z Blízkého a Střední východu. Hašiš je nejvíce dovážen z Afriky. K přepravě heroinu se využívá Balkánská trasa. Kokain se do Evropy dostává prostřednictvím letecké nebo námořní dopravy z Jižní Ameriky. Nelegální dovoz a distribuce kokainu jsou typické pro organizované kriminální skupiny pocházející z Nigérie a zemí bývalé Jugoslávie.

Amphetamin je do ČR nejčastěji dovážen ze sousedního Polska. ČR se považuje spíše za tranzitní zemi. V Polsku jsou poměrně populární drogy z makovic a hub. Dezolátní situace je často v zemích bývalého SSSR. Přes Českou republiku vede severní větev Balkánské trasy, která slouží především k přepravě heroinu z Afghánistánu, Iráku či Iránu do Západní Evropy. V posledních dvaceti letech se ČR stává stále více spotřebitelskou zemí, přičemž dealeři čím dál častěji cizinci. V případě kokainu je ČR spíše tranzitní zemí, i když spotřeba této dražší drogy také roste. Tato droga se produkuje především v latinské Americe. Do ČR se pak dostává většinou v menších zásilkách v zavazadlech či tělních dutinách pašeráků. Na přelomu tisíciletí byl vlivem úspěšných zásahů Policie ČR zaznamenán trend, kdy se zásilky kokainu do ČR dostávaly poštou.

Česká republika je významným producentem pervitinu, který je zde nejdostupnější tvrdou drogou. V druhé polovině devadesátých let začala významně stoupat poptávka po tanečních drogách. Jednalo se zejména o LSD a extázy, které jsou populární především u příslušníků technořské subkultury. Dle orgánů činných v trestním řízení se tato droga do ČR dostává nejčastěji v malých zásilkách z Nizozemska či Polska. Zaznamenány však byly i případy, kdy se tyto drogy vyráběly přímo v ČR. Konopný trh má v Česku zcela dominantní postavení. Velký

poměr na něm má domácí produkce. Marihuana se však do ČR dostává také z dalších postkomunistických zemí. Hašiš je do ČR pašován zejména z arabských zemí. Nejčastěji formou menších zásilek pašovaných metodou „spolknutý prezervativ“.

Obchod s drogami je stále více záležitostí cizojazyčných etnických organizovaných zločineckých skupin. Podíl pachatelů cizí státní příslušnosti dle policejních statistik stále je značný, stejně jako celkový objem trestné činnosti spojené s drogami. Jedním z mála ukazatelů, který vykazuje sestupnou tendenci, znázorňuje průměrný věk pachatelů.

Pachatelé drogové kriminality si počínají stále více sofistikovaně. K pašování je využíváno schengenského prostoru. Zisky z nelegálního obchodu s drogami bývají „očištěny“ investicí do legálních ekonomických odvětví. (Němec 2003: 162 - 165)

6. Prevalence užívání nelegálních drog

V této části jsou analyzována nejnovější dostupná data v oblasti drog.

Prostřednictvím analýz adiktologických statistik budou vytyčena specifika užívání drog. Pro možnost srovnání jsou někdy uváděny i statistiky vybraných legálních drog (tabák, alkohol).

6.1. Drogy v ČR

Užívání legálních a nelegálních drog v ČR se drží na poměrně stabilních hodnotách. V posledních letech byly provedeny studie, podle kterých se vzorce užívání drog příliš nemění. Nejvíce užívanou nelegální drogou v ČR je konopí, které už někdy v minulosti vyzkoušela přibližně čtvrtina dospělé populace. Během posledního roku okusilo konopí přibližně 10 % dospělých. Hodnoty ostatních nelegálních drog jsou výrazně nižší. Extázi během života užilo cca 6 %, halucinogenní houby 4 %, pervitin 3 % populace. Extázi během posledního roku okusilo přibližně 1,5 % dospělých. Ostatní drogy mají téměř nulové hodnoty.

Léky s obsahem opiátů bez lékařského předpisu užilo během posledního roku 18,3 % dospělé populace. Syntetické drogy v uplynulém roce užilo 1,3 % dotázaných. Celoživotní zkušenost si užitím anabolických steroidů přiznali 2 % respondentů (3,2 % mužů a 0,7 % žen).

V porovnání s rokem 2013 došlo k nárůstu celoživotního i aktuálního užívání konopných látek. Nejohroženější skupinou, co se týče užívání tohoto typu nelegálních drog, jsou muži ve věku 15-34 let. Oproti roku 2013 se zvýšily hodnoty užívání konopných látek u všech věkových skupin, zejména těch starších. Byl zaznamenán poměrně velký nárůst prevalence u skupin 45-49 a 50-54 let. Nejčastějšími uživateli jsou muži ve věku 25-29 let. Nárůst prevalence byl zaznamenán také u nejmladší sledované věkové skupiny (15-19 let).

6.2.1. Populační podskupiny

Co se týče populačních podskupin, některé z nich vykazovaly ve sledovaném období vyšší míru užívání návykových látek. Nejvýraznější skupinou byli mladí dospělí v prostředí noční zábavy. Oblíbenost různých druhů legálních a nelegálních drog se u různých subkultur značně liší.

Srovnání muži vs. ženy

Prevalence konopí u dospělých mužů je bezmála dvakrát častější než u stejně starých žen. Muži jsou oproti ženám třikrát častějšími uživateli extáze, dvakrát častějšími uživateli pervitinu, osmkrát častějšími uživateli kokainu, pětkrát častějšími uživateli heroinu a čtyřikrát častějšími uživateli anabolických steroidů. Jedinou drogou, kterou české ženy užívají častěji než čeští muži jsou léky (sedativa, hypnotika, opioidní analgetika). (viz. příl. č. 30)

Drogy ve vězení

Vysoká míra užívání návykových látek byla zaznamenána u osob ve výkonu trestu odnětí svobody. Dle studie má s nelegálními drogami celoživotní zkušenost 54 % vězňů. Kromě legálních drog tabáku a alkoholu měla tato populační skupina největší zkušenost s konopím, pervitinem a amfetaminy.

Nejdostupnějšími návykovými látkami ve vězení jsou alkohol a léky bez předpisu. Kolem 21 % vězňů přiznalo, že během svého pobytu za mřížemi užilo nějakou drogu. Užití alkoholu ve výkonu trestu přiznalo 25 % respondentů. Zkušenosti s injekčním užitím drogy přiznalo 31 % vězňů. Podle odhadů lze 30 % vězňů označit za problémové uživatele drog, což činí celkem 4800 osob.

Dospívající mládež

V evropském kontextu je Česká republika mezi zeměmi s největší rozšířeností návykových látek mezi dospívajícími. V posledním měsíci přiznalo kouření cigaret 22 % mladistvých ve věku 14-15 let, z toho 12 % kouřilo denně. Častější denní kouření přiznalo více dívek. Denní kuřáci chlapci zase vykouří větší počet cigaret. Další statistika této věkové kategorie sladovala pití alkoholických nápojů. Podle ní v posledních 30 dnech vypilo pět a více sklenic alkoholu 10 % chlapců a 6,5 % dívek.

Mezi žáky základních škol ve věku 14-15 let přiznalo zkušenost s konopím 26-33 % respondentů. U 16letých středoškoláků už to bylo 42-47 %. Další statistika uvádí, že 9-11 % mladistvých ve věku 11-15 let někdy užilo konopné látky. Jako rizikový věk pro první zkušenosti s konopnými drogami se uvádí věk mezi 12. a 13. rokem. U studentů víceletých gymnázií byla zjištěna nižší míra zkušeností s návykovými látkami, než u jejich vrstevníků ze základních škol.

Podle dalšího výzkumu existuje mezi mládeží 2 % 11letých, 5 % 13letých a 16% 15letých kuřáků, kteří si cigaretu zapálí alespoň jednou týdně. Čísla v pití alkoholu jsou velmi podobná. Opilých bylo v posledních 30 dnech 20 % dotazovaných ve věku 15 let. Zkušenost s konopnými látkami přiznalo 24 % žáků 9. třídy základní školy, přičemž je tato hodnota shodná pro chlapce i dívky. Oproti průzkumu z roku 2010, byl u této věkové kategorie zaznamenán mírný pokles pravidelného kouření, užití konopných látek i konzumace alkoholu.

Klienti nízkoprahových zařízení

Zajímavé bylo zjištění prevalence drog u podskupiny klientů nízkoprahových zařízení pro děti a mládež. U této skupiny dospívajících byl zjištěn třikrát častější výskyt denních konzumentů alkoholu a kuřáků. Zkušenost s konopnými látkami přiznalo dvakrát více mladistvých oproti běžné školní populaci stejného věku.

6.2.2. Problémové užívání drog

V dospělé populaci je poměr pravidelných kuřáků a konzumentů alkoholu dlouhodobě stabilní. Pravidelně kouří 37,4 % mužů a 25,8 % žen starších 15 let, což činí kolem 2 milionů osob. Muži kuřáci vykouří nejčastěji 15-20 cigaret denně. Ženy si

nejčastěji zapálí 5-9 cigaret denně. Kolem 23 % respondentů přiznalo kouření doma a 22 % dotázaných uvedlo, že je tabákovému kouři vystaveno v práci.

Denních konzumentů alkoholu je 12,5 % respondentů, z toho 18,9 % mužů a 6,4 % žen. V kategorii zdraví škodlivá konzumace alkoholu (tj. 40-60 gramů alkoholu v případě mužů a 20-40 gramů v případě žen) je kolem 6 % osob starších 15 let, z toho 7,4 % mužů a 4,7 % žen. Skupinu rizikových konzumentů alkoholu (tj. více než 60 g alkoholu v případě mužů a více než 40 g v případě žen) tvoří celkem 640 tisíc dospělých osob.

Nejužívanějším typem amfetaminu je v ČR metamfetamin, v drtivé většině případů ve formě pervitinu. Co se týče opiátů, nejčastěji užívaným druhem je v ČR zejména heroin a buprenorfin. Stále více populární se mezi problémovými uživateli stává užívání opioidních analgetik ve formě fenatanylových náplastí, analgetik Vendal®Retard s vysokým obsahem morfinu a Palladone® s obsahem hydromorfonu. Zaznamenány byly případy, kdy byl acetylací surového opia z morfinových přípravků vyráběn heroin poměrně vysoké kvality. Dále se v Česku objevily případy, kdy se z kodeinových přípravků vyráběl braun. Naopak droga krokodýl, která je díky svým vedlejším účinkům metlou problémových uživatelů návykových látek ve východní Evropě, zejména v Rusku, se v Česku dosud vůbec neobjevila. Jako současný fenomén by se daly označit syntetické drogy skupin katinonů a fenetylaminů, ačkoliv je jejich výskyt stále v omezené míře. Pro problematickou skupinu uživatelů drog jsou syntetické drogy spíše doplňkovou záležitostí. Jako vedlejší příznaky katinonů jsou uváděny kožní poruchy, poškození žil, fyzická únava či psychózy všeho druhu.

Počet problémových uživatelů pervitinů a opioidů se v posledních letech zvyšuje. Jejich celkový počet byl v roce 2014 odhadován na 47,7 tisíc, což je 0,67 % populace ve věkovém rozmezí 15-64 let. Pervitin v roce 2014 pravidelně užívalo 36,4 tis. osob. Pravidelných uživatelů opioidů bylo 11,3 tis., z toho 4,1 tis. užívalo heroin a 7,2 tis. buprenorfin. Drogy si celkem injekčně aplikovalo 45,6 tis. uživatelů. Co se týče geografických specifik užívání drog, byla nadprůměrná prevalence zaznamenána v Praze, Ústeckém kraji, Libereckém kraji, Jihočeském kraji a Olomouckém kraji. V roce 2014 byl proveden průzkum prostřednictvím dat od praktických lékařů. Vyplývá z něj, že v České republice je 42-54 tis. uživatelů tvrdých drog (pervitin,

opioidy), přičemž 4,5 tis. z nich jsou osoby mladší 18 let. Problémových uživatelů konopí bylo zaznamenáno 180 tis., z toho bylo 23 tis. mladších 18 let. Co se týče alkoholu, bylo v průzkumu uvedeno 270 tis. problémových uživatelů, z toho 11. tis. mladších 18 let.

6.3. Prevalence užívání nelegálních drog v EU

Ve výzkumu prevalence drog ve společnosti se využívají dva hlavní populační vzorky. Jsou jimi dospělí (15-64 let) a mladí dospělí (15-34 let).

6.3.1. Konopí

V roce 2014 užilo konopí 5,7 % dospělých. Zkušenosti s touto drogou má 23,3 % tohoto populačního vzorku. Mladí dospělí jsou obecně častějšími uživateli drog. Konopí užilo v roce 2014 11,7 % z nich, přičemž nejvyšší národní hodnoty se v zemích EU pohybovaly od 0,4 % do 22,1 %. (viz příl. č. 2)

V kategorii dospělých vykazují nejvyšší prevalenci uživatelů konopí Francie, Dánsko a Španělsko. ČR je v této kategorii jen mírně pod průměrem EU. Mladí dospělí Francouzi jsou na čele žebříčku uživatelů atakováni mladými Čechy. V kategorii 15-16 let byla v ČR zaznamenána dokonce nejvyšší prevalence uživatelů konopí ze zemí EU. Slovensko je oproti ČR ve všech sledovaných kategoriích na zhruba polovičních hodnotách. V Polsku je větší prevalence uživatelů konopí než na Slovensku. (viz. příl. č. 26)

6.4. Kokain

Kokain v roce 2014 užilo 3,4 milionů dospělých, což je 1 % občanů EU. Celkem je to 15,6 milionu dospělých, kteří minimálně jednou užili tuto „drogu bohatých“. V roce 2014 kokain užilo 2,3 milionů mladých dospělých, což je 1,9 % sledovaného vzorku, přičemž hodnoty jednotlivých národů se pohybovaly od 0,2 % do 4,2 %. (viz. příl. č. 3)

Původ kokainu

Kokain se vyrábí z rostliny koka, která roste zejména v Kolumbii, Bolívii a Peru. Původně tato rostlina sloužila místní populaci jako obrana proti oslabujícím vlivům vysokohorského počasí. V současné podobě byl kokain extrahován v roce 1855 a byl

považován za zázračný lék, který vyléčí řadu nemocí. Užíval jej mj. také papež Pius X. Malé množství kokainu obsahoval také nápoj coca cola. Až v roce 1904 lékaři varovali před jeho vedlejšími účinky a rizikem návykovosti. (Lunde 2009: 32)

Kokain v odpadních vodách

Dle měření obsahu kokainu v odpadních vodách lze stanovit, kde a kdy se tato droga nejvíce užívá. Z hlediska ČR jsou nejbližšími „baštami“ uživatelů kokainu Berlín a Mnichov. V kontextu celé EU byly nejvyšší hodnoty naměřeny v Londýně a Amsterdamu. Nejvyšší rezidua kokainu v odpadních vodách jsou v neděli a sobotu, dále pak v pondělí, čtvrtek a pátek. „Nejčistšími“ dny lze z tohoto pohledu označit úterý a středu. (viz. příl. č. 12)

Prevalence užití kokainu mezi mladými dospělými

Konstantní nárůst je zaznamenán ve Francii, kde je od roku 2000 do 2014 čtyřikrát více mladých lidí, kteří tuto drogu někdy v životě užíli. Nejvíce uživatelů této drogy je ve Velké Británii a Španělsku. Mezi dalšími zeměmi, které dosahují vysokých hodnot patří kromě Francie také Dánsko a Irsko. (viz. příl. č. 13)

Komparace prevalence užívání kokainu

Největší prevalence užití kokainu je zaznamenána ve Španělsku, které je následované Velkou Británií. Mezi mladými dospělými si tyto dvě země své pozice na špici žebříčku vyměnily. V ČR byla v případě dospělých zaznamenána hodnota jedenáctkrát nižší než je průměr EU. Šestkrát méně uživatelů kokainu oproti průměru je mezi mladými dospělými. Z našich střeoevropských sousedů byly nepatrně vyšší hodnoty zaznamenány na Slovensku, Polsku i Maďarsku. Mnohonásobně vyšší prevalence kokainu je v západních, ekonomicky vyspělejších zemích. Ve skupině 15-16 let byly nejvyšší hodnoty zaznamenány u Bulharska, Francie, Kypru, Lytyška, Malty a Portugalska. (viz. příl. č. 23)

Protidrogová léčba - kokain

Zajímavá zjištění přinesla i analýza dat osob nastupujících protidrogovou léčbu. Průměrný věk první zkušenosti s touto drogou u osob nastupujících léčbu je 22 let, přičemž svou závislost začínají tyto uživatelé řešit průměrně ve věku 33 let. 85 % osob nastupujících protidrogovou léčbu jsou muži. (viz. příl. č. 14)

6.5. Amfetaminy

V roce 2014 užilo dle odhadů některý z typů amfetaminu 1,6 milionů dospělých obyvatel EU. Celoživotní zkušenost s touto drogou má 3,5 % populačního vzorku, což je 12 milionů lidí. Mezi mladými dospělými je 1,3 milionu uživatelů amfetaminu, kteří tuto drogu užili v posledním sledovaném roce. Hodnoty u jednotlivých národů se pohybovaly od 0 % do 2,5 %. V průměru 1 % dospělé populace EU užilo v posledním roce amfetaminové produkty. (viz. příl. č. 4)

Mezi země s nejvyšší prevalencí amfetaminu patří Velká Británie, Estonsko a Dánsko. V kategorii dospělých je ČR na třetinové hodnotě oproti průměru EU. Ze statistik prevalence mladých dospělých lze vyčíst, že v počtu uživatelů amfetaminů je ČR na 70 % průměru EU. Na Slovensku je poměrově o polovinu méně uživatelů než v ČR. Naopak nepatrně větší procentuální podíl uživatelů amfetaminu byl v roce 2014 zaznamenán v Maďarsku a Rakousku. Výrazně vyšší hodnoty má Polsko a Německo. Nejvyšší prevalence užití amfetaminu ve věkové kategorii od 15-16 let je v Maďarsku a Bulharsku. (viz. příl. č. 24)

Obliba amfetaminů klesá

Ve Velké Británii klesl počet mladých dospělých, kteří uvedli v posledním roce zkušenost s některým z amfetaminů od roku 2000 do roku 2013 více než pětinasobně. Mezi zeměmi s nejvyšší prevalencí v posledním sledovaném roce v této věkové kategorii byly Německo, Finsko, Velká Británie, Bulharsko a Španělsko. (viz. příl. č. 15)

6.6. Extáze

Tuto drogu užilo dle odhadů v posledním roce 0,5 % všech plnoletých obyvatel EU. Celoživotní zkušenost má 3,6 % z nich, což je celkem 12,3 milionů osob. Mezi mladými dospělými je 1,8 milionů osob, kteří v roce 2014 užili extázy. Celkem 1,8 milionů obyvatel EU ji užilo v posledním sledovaném roce. Hodnoty u jednotlivých národů se pohybovaly mezi 0,1 % a 3,1 %. (viz příl. č. 5)

Nejvyšší prevalence uživatelů extáze mezi dospělými je ve Velké Británii a Irsku. Mladých dospělých uživatelů extáze je nejvíce v Nizozemsku, jehož hodnotám se

poměrově blíží hodnoty ČR a Velké Británie. Ve věkové kategorii 15-16 byl největší poměr uživatelů extáze v Bulharsku, Lotyšsku, Maďarsku a Nizozemsku.

ČR je na 170 % průměru EU mezi dospělými, přičemž mezi mladými dospělými byl tento poměr ještě vyšší. (viz příl. č. 25)

Prevalence užití extáze mezi mladými dospělými

Zajímavostí je, že počet mladých dospělých, kteří uvedli v posledním roce užití extáze, se ve Francii zvýšil od roku 2010 do roku 2014 pětkrát. V posledním sledovaném roce vykazovaly největší hodnoty Velká Británie, Nizozemsko, Bulharsko, Francie a ČR. (viz. příl. 16)

Návštěvníci klubů v EU a užívání drog

Zajímavostí je také srovnání uživatelů podle toho, jestli jde o návštěvníky klubů. Mezi deseti vybranými státy bylo zjištěno, že prevalence mladých dospělých, kteří navštěvují kluby je mnohonásobně vyšší než u těch, kteří do klubů nechodí. Konopné produkty vyzkoušelo přes 50 % mladých dospělých návštěvníků klubů. V případě kokainu a amfetaminu se hodnoty pohybují kolem 20 %. Téměř 40 % návštěvníků klubů v této věkové kategorii má zkušenosti s extází. (viz. příl. č. 17)

6.7. Opioidy

Dle statistik bylo 3,4 % úmrtí mladých Evropanů ve věku 15-39 kvůli předávkování drogami, přičemž ve třetině případů to bylo v souvislosti s heroinem. V EU je evidováno 1,3 milionů problémových uživatelů opioidů. 41 % žádostí o léčbu drogové závislosti bylo ve sledovaném období kvůli opioidům. (viz. příl. 6)

Rizikové užívání opioidů v EU

Poměrově nejvíce rizikových uživatelů opioidů u populace ve věku 15-64 let je v Lotyšsku a na Maltě. Nadprůměrné hodnoty byly zaznamenány také u zemí jako Rakousko, Itálie, Velká Británie, Finsko a Řecko. (viz. příl. 18) V ČR je podle odhadů třikrát méně problémových uživatelů opioidů než v sousedním Rakousku. Z našich střeoevropských sousedů má podobné hodnoty Slovensko. Nejnižší poměrové ukazatele v posledním sledovaném roce vykázalo Turecko, Polsko a Maďarsko. (viz. příl. č. 22)

6.8. Zdravotní dopady užívání drog

Od roku 2006 počet úmrtí vyvolaných drogami stoupá. Stále častěji je smrt vyvolaná drogami u osob starších čtyřiceti let. (viz. příl. č. 19) Zemí s nejvíce drogovými úmrtími je Estonsko. Dále byly zaznamenány vysoké hodnoty u geograficky severnějších zemí, zejména ve Finsku, Norsku, Švédsku, Velké Británii a Irsku. (viz. příl. č. 20) ČR je na třetinové hodnotě oproti průměru EU. (viz. příl. 27) Portugalsko a Nizozemsko jsou státy, které do určité míry drogy legalizovaly. Obě tyto země mají přitom podprůměrnou úmrtnost v důsledku předávkování drogami. (viz. příl. č. 50)

Nákaza virem HIV v následku užívání drog

Poměrově nejvíce lidí se nakazí v Estonsku a Lotyšsku. Vysoké hodnoty vykazuje také Litva a Řecko. ČR disponuje takřka pětinou hodnotou oproti průměru EU. Nejvíce injekčních stříkaček bylo rozdáno ve Velké Británii. Bylo jich bezmála 9,5 milionu. Ze zemí EU se poměrově rozdává nejvíce injekčních stříkaček v České republice. (viz příl. č. 27)

7. Drogová trestná činnost

V této části jsou analyzována nejaktuálnější statistická data orgánů činných v trestním řízení v souvislosti s drogovou trestnou činností.

7.2. Drogová trestná činnost v EU

V roce 2014 bylo v EU zaznamenáno 1,25 milionu hlášených drogových trestných činů. Bezpečně dvoutřetinový podíl na tom měly trestné činy související s užíváním či držením drog pro vlastní potřebu. Na celkovém počtu hlášených drogových trestných činů tvoří trestné činy související s marihuanou podíl 74 %. (viz příl. č. 1)

7.3. Drogová trestná činnost v ČR

Počet hlášených drogových trestných činů v roce 2014 podle policejních statistik vzrostl. Na celkovém objemu hlášených trestných činů tvořily ty drogové podíl 2 %. V 80 % případů se jednalo o trestné činy výroby, pašování a prodeje. V 15-20 % případů šlo o přechovávání a pěstování.

V souvislosti s drogovou trestnou činností bylo v roce 2014 stíháno 3989 osob. Nejčastějšími důvody byly pašování, prodej a výroba konopí nebo pervitinu. Odsouzeno bylo 2654 osob a nejčastějším trestem bylo podmíněně odložené odnětí svobody. Počet ukládaných nepodmíněných trestů odnětí svobody se od roku 2008 snižoval. Tento trend se zastavil až v roce 2014. Trest ve formě ochranné léčby byl v posledním sledovaném roce vyřčen v případě 118 drogově závislých pachatelů.

V souvislosti s drogami bylo v roce 2014 evidováno 1834 přestupků, což je o 148 více než v předešlém roce. Z celkového počtu přestupků tvoří ty drogové 0,6 %.

V policejních statistikách je dále uvedeno, že v roce 2014 bylo spácháno 19,7 tis. trestných činů, z toho v 22 % případů, byl pachatel pod vlivem drog. (70)

Drogové trestné činy dle §

Dlouhodobě nejvíce vězněných je v ČR v souvislosti s § 283 - nedovolená výroba a jiné nakládání s OPL a jedy. Druhou nejpočetnější skupinou trestanou za drogové trestné činy jsou ti, kteří si odpykávají trest kvůli § 274 – ohrožení pod vlivem návykové látky. (viz. příl. č. 31)

Drogové přestupky podle krajů

V ČR bylo odhaleno celkem 1834 drogových přestupků, z toho 298 v Praze, což je podíl 16,2 %. (viz. příl. č. 32)

Drogové trestné činy v Praze

V Praze bylo v souvislosti s drogami zadrženo 503 osob, z toho 50 Vietnamců a 28 Nigerijců. (viz. příl. č. 47)

Drogové trestné činy dle krajů

V roce 2014 bylo hlášeno 5597 drogových trestných činů. 30 % z nich se stalo v Praze a 11 % ve středních Čechách. Nejméně hlášených drogových trestných činů bylo evidováno ve Zlínském a Pardubickém kraji. (viz. příl. č. 33) Počet odhalených drogových trestných činů za posledních deset let stoupl o 81 %. (viz. příl. č. 34) Za posledních sedm let se poměr odhalených drogových trestných činů na celkovém

objemu odhalených trestných činů zdvojnásobil. Nejvíce odhalených drogových trestných činů bylo v souvislosti s § 283. (viz. příl. č. 35)

Drogové trestné činy dle typu primární drogy

Metamfetamin a konopí jsou drogy, s kterými je spojeno 91 % drogových trestných činů na území ČR (metamfetamin 48 %, konopí 43%). Heroin byl jako primární droga zjištěn u 2 % případů. Po jednom procentu na celkovém objemu drogových trestných činů mají kokain, extáze a subutex. (viz. příl. č. 46)

Vietnamci

Vietnamské organizované kriminální skupiny mají na českém drogovém trhu silné postavení. Dokumentují to počty zadržených osob vietnamského původu v souvislosti s drogami. V roce 2007 byl podíl zadržených Vietnamců na celkovém počtu zadržených osob v souvislosti s drogami 12 %. O rok později tento poměr stoupl na 53 %. Mezi lety 2009 – 2012 byl poměr zadržených Vietnamců na celkovém objemu osob zadržených kvůli drogám 30-41 %. Od roku 2013 jejich podíl klesá. V posledním sledovaném roce byl jejich poměr 13 %. (viz. příl. č. 44)

Do roku 2007 se Vietnamci do drogového byznysu moc nezapojovali. Zlom nastal v roce 2008, kdy prudce vzrostl počet zadržených Vietnamců v souvislosti s konopím. Vzrostl i počet pachatelů v souvislosti s heroinem. Od roku 2010 byl zaznamenán rapidní nárůst osob zadržených v souvislosti s metamfetaminem. Ten má od roku 2013 na svědomí nejvíce zadržených osob vietnamské národnosti. Trestná činnost související heroinem je podle nejnovějších statistik pro Vietnamce jen okrajovou aktivitou. (viz. příl. č. 40)

Počty stíhaných osob

Počet trestně stíhaných osob kvůli nedovolenému nakládání s OPL jedy a předměty k jejich výrobě od roku 2004 do roku 2014 vzrostl o 85 %. (viz. příl. č. 36) Ve sledovaném období vzrostl i počet zadržených osob za drogové trestné činy. V případě Národní protidrogové centrály se jednalo o nárůst o 82 %. Policie ČR zaznamenala nárůst o 81 %. Počet stíhaných osob MS (Ministerstvem spravedlnosti) se navýšil o 28 %. Obžalovaných osob MS je o 30 % více. Počet odsouzených MS se ve sledovaném období zvýšil dokonce o 118 %. (viz. příl. č. 38)

Zadržené osoby podle jednotlivých drog

V roce 2014 byly orgány činnými v trestním řízení zadrženo 3925 osob. 54,6 % z nich v souvislosti s pervitinem. Kvůli konopným látkám bylo zadrženo 40,3 % osob. Poměry pachatelů u dalších drog jsou následující: Kokain 1,2 %, Heroin 0,8 %, Extáze 0,8 %, LSD 0,1 %. (viz. příl. č. 37)

8. Záchyty drog

V této části jsou analyzována nejnovější policejní data o policejních záchytech drog v rámci EU a ČR.

8.1. Záchyty drog v EU

Šetření o drogových záchytech zahrnuje i Turecko a Norsko, které sice do EU nepatří, jsou však z velké míry tranzitní země a přes jejich území vedou důležité pašerácké trasy, které slouží distribuci drog do Evropy.

Nejvíce policejních záchytů hašiše bylo zaznamenáno ve Španělsku. Tato droga se tam dostává z Afriky a následně je distribuována do dalších zemí EU. Co se týče marihuany, nejvíce zachyceného množství bylo v posledním sledovaném roce v Turecku. Počet záchytů se v EU v posledních deseti letech více než ztrojnásobil. (viz. příl. č. 7) Od roku 2011 do 2013 se počet policejních záchytů drog v Turecku zosminásobil. Turecko je pro logistickou přepravu drog strategickou zemí, neboť přes něj vede významná pašerácká trasa. Počet zde zachycených kanabinoidů roste, naproti tomu objem zachycených opioidů klesá. (viz. příl. č. 8)

8.1.1 Hašiš

Nejvíce hašiše bylo zachyceno ve Španělsku. Dalšími v pořadí jsou Turecko, Francie a Itálie. V ČR byl v roce 2014 zachycen jeden kilogram této drogy. Ve srovnání s ostatními zeměmi EU jsou na tom hůře už jen Slovensko a Slovinsko. V Maďarsku bylo zaznamenáno čtyřikrát více záchytů této drogy než v ČR. V Rakousku byla tato droga zachycena dokonce třístokrát častěji. (viz. příl. č. 29)

8.1.2. Marihuana

Nejvíce zachycené marihuany bylo v roce 2014 v Turecku. U této drogy byly zaznamenány vysoké záchyty také v Itálii a Řecku. V ČR bylo zachyceno 735 kg této

drogy. Statistiky uvádějí, že v Maďarsku bylo dvakrát tolik záchytů marihuany, než v ČR. V Rakousku byla tato droga zachycena dokonce devětkrát častěji. Více případů tohoto typu musely bezpečnostní složky řešit také na Slovensku. (viz. příl. č. 29)

8.1.3. Heroin

Nejvíce heroinu se zachytí v Turecku, které je pro logistickou přepravu této drogy klíčovou zemí. Zachytí se tam bezmála třikrát více heroinu, než ve všech státech EU dohromady. V posledním sledovaném roce to bylo více než 13 tun. Dalšími státy, kde byly zaznamenány větší počty záchytů této drogy byly Španělsko, Itálie, Německo, Norsko a zejména Velká Británie. V ČR bylo zachyceno 5 kg heroinu, přičemž na Slovensku to bylo dvakrát více. (viz. příl. č. 9)

Ve státech EU bylo v roce 2014 zaznamenáno 32 tisíc záchytů heroinu. Zachyceno bylo celkem 5,6 tun této drogy. Vývoj počtu trestných činů má od roku 2010 sestupnou tendenci. Hlášeno bylo 37800 trestných činů souvisejících s užíváním či držetím heroinu a 17000 trestných činů souvisejících s jeho nabídkou. Čistota nabízeného heroinu v posledních letech klesá a od roku 2006 je na stále nižší úrovni. V současnosti se pohybuje v rozmezí 13 % – 23 %. Cena této drogy má plynule klesající tendenci. Od roku 2007 do roku 2013 klesla průměrná cena na trhu o 15 %. V současnosti se pohybuje mezi 33-58 EUR za gram heroinu. (viz příl. č. 10)

8.1. Kokain

V roce 2014 bylo bezpečnostními složkami EU realizováno 78 tisíc záchytů kokainu, čímž bylo zachyceno 62,6 tun této drogy. Čistota zboží na trhu má od roku 2009 stoupající tendenci. V současnosti se pohybuje mezi 33 % - 50 %. Průměrná cena od roku 2010 mírně klesla. V současnosti se pohybuje mezi 52 - 70 EUR za gram. Počet drogových trestných činů v souvislosti s kokainem vzrostl od roku 2006 do roku 2013 o pětinu. Celkem jich bylo hlášeno 72300 v souvislosti s užíváním či držetím a 29900 v souvislosti s nabídkou. (viz. příl. č. 11)

Ve Španělsku byla zachycena bezmála polovina kokainu v rámci zemí EU. Druhé v pořadí je Nizozemí. Velmi aktivní je v tomto směru Belgie, která dle statistik realizovala více záchytů, než mnohem lidnatější Velká Británie, Francie či Německo. V ČR bylo zaznamenáno čtyřikrát více záchytů kokainu, než na Slovensku. Poměr

záchytů v Maďarsku a ČR byl co do počtu srovnatelný. V lidnatějším Polsku bylo zachyceno méně kokainu, než v ČR. (viz. příl. č. 23)

8.2. Amfetaminy

Největší objem amfetaminu bylo zachyceno ve Velké Británii, Německu a Turecku. Největší množství záchytů bylo zaznamenáno v Německu. V ČR bylo zachyceno 70 kg této drogy. Více záchytů než v ČR bylo dle statistik v Maďarsku i na Slovensku.

8.3. Extáze

Největší množství extáze bylo zachyceno v Turecku. Třikrát menší množství této drogy bylo zadrženo ve Velké Británii. V ČR bylo zachyceno více než stokrát více extáze, než na Slovensku, přičemž počet záchytů byl třikrát vyšší. Srovnatelné statistiky jako ČR má Rakousko. V Polsku bylo zachyceno devětkrát více extáze, než v ČR. Naproti tomu v Maďarsku ji bylo zachyceno třikrát méně než v ČR. (viz. příl. č. 28)

8.2. Záchyty drog v ČR

Následující analýze je provedena na základě dat za rok 2014.

8.2.1. Konopí

Dle statistik Policie ČR a Celní správy ČR bylo v roce 2014 zachyceno 558,1 kg marihuany, 14,8 kg hašiše a 77,2 tis. konopných rostlin. Průměrný obsah THC v zajištěné marihuaně činil v průměru 8,2 %. Dalších 11,4 kg marihuany, 32 g hašiše a 503 rostlin bylo zajištěno během přestupkového řízení.

Největší podíl na českém drogovém trhu s konopím tvoří dle odhadů bezpečnostních složek indoor pěstírny. V roce 2014 Policie ČR odhalila 301 menších domácích pěstíren konopí, které bylo určeno z velké míry pro domácí trh. Dle policejních statistik na tom mají velký podíl vietnamské organizované kriminální skupiny. V poslední době byly u těchto skupin zaznamenány vzrůstající investice do výroby pervitinu. (70)

Velikost odhalených pěstíren

V 40 % případů byly odhaleny malé domácí pěstírny (6-49 rostlin). Malých pěstíren (49-249 rostlin) bylo poměrově odhaleno 27 %. Ve dvou třetinách případů šlo tedy o pěstírny menšího typu. Největším typem pěstírny je průmyslová (1000 a více rostlin). Poměr odhalených průmyslových pěstíren na celkovém počtu byl 9 %. (viz. příl. č. 43)

8.2.2. Pervitin

Trendem ve výrobě pervitinu jsou v ČR menší varny v geograficky výhodně situovaných domech. Policie ČR v roce 2014 zajistila celkem 49,8 kg pervitinu v 272 varnách. Pseudoefedrin k výrobě pervitinu je nejčastěji dovážen z Polska. V poslední době bylo zaznamenáno stále častější využívání i dalších výchozích surovin. Dalším trendem je vzrůstající objem produkce a distribuce pervitinu. Velmi aktivní jsou v tomto směru zejména vietnamské organizované kriminální skupiny. (70)

Záchyty metamfetaminu v ČR

Mezi lety 2003-2009 bylo vždy zajištěno méně než deset kilogramů této drogy ročně. V roce 2010 bylo zabaveno přes 20 kg amfetaminu. Rekordním byl rok 2013, kdy se zachytilo bezmála 70 kg. V roce 2014 se zajistilo přes 50 kg této drogy. (viz. příl. č. 41)

Varna

Počet odhalených varen pervitinu mezi lety 2003 a 2006 vzrostl o 122 %. Nejúspěšnějším z tohoto pohledu byl rok 2008, kdy Policie ČR rozbila 434 varen. V posledním sledovaném roce bylo odhaleno 272 varen. (viz. příl. č. 42)

Vietnamci a amfetaminy

Od roku 2007 do roku 2010 se podíl zadrženého množství této drogy u příslušníků Vietnamské národnosti pohyboval kolem 20 % z celkového objemu. Změna nastala v roce 2011, kdy poměr zabaveného množství amfetaminu Vietnamcům vzrostl na 65 % podíl na celkovém objemu. V roce 2014 tvořil tento podíl 60 % na celkovém množství zadržené drogy. (viz. příl. č. 39)

8.3. Kokain

Trendem v oblasti dodávání kokainu je jeho dovoz z Nizozemska. Jsou k tomuto účelu často využívána cestovní zavazadla, v nichž se přepravuje průměrně 0,5 a 5 kg kokainu. Průměrná čistota drogy prodávané na ulici byla 25,9 %.

V průměru bývá bezpečnostními složkami ČR zajištěno několik jednotek až desítek kilogramů této drogy ročně. Nejúspěšnějšími z tohoto pohledu byly roky 2007 a 2013, kdy bylo zajištěno přes 35 kg kokainu. V posledním sledovaném roce bylo zachyceno 5,4 kg této drogy. (viz. příl. č. 45)

8.4. Heroin

Heroin je komoditou, kterou do ČR pašují zejména Albánské a Turecké organizované kriminální skupiny. Na rozdíl od kokainu se do ČR dostává ve větších zásilkách do 10 kg. Policie ČR zajistila v roce 2014 156,8 kg heroinu. Během přestupkových řízení bylo zajištěno dalších 28,3 g této drogy. (70)

Heroin je drogou, která se do ČR pašuje nejčastěji z Blízkého východu. Jeho zajištěné množství je v posledních letech velmi proměnlivé. V roce 2003 bylo zajištěno 9,2 kg této drogy. Od roku 2004 do roku 2007 se objem zajištěného heroinu pohyboval v rozmezí 20-37 kg ročně. V roce 2008 se podařilo zachytit přes 46 kg této drogy. Od roku 2009 do roku 2013 měl objem zajištěného heroinu sestupnou tendenci. Rok 2014 byl z tohoto pohledu tedy mimořádně úspěšný. (viz. příl. č. 48)

8.5. Nové psychoaktivní látky

V roce 2014 bylo na českém drogovém trhu zaznamenáno 22 nových psychoaktivních látek. Největší podíl na tom měly různé druhy katinonů a fenetylaminů. S těmito novými drogami se ve velké míře obchoduje na internetu. Na českém internetu bylo v roce 2015 zjištěno 9 eshopů, které se soustředily výhradně na prodej syntetických látek. Nejčastěji se obchoduje s katinony, fenetylaminem a syntetickými kanabinoidy. (70)

9. Kvantifikace hospodářských důsledků organizovaného zločinu

Následující kapitola vymezuje hospodářské důsledky organizovaného zločinu formou odhadu jeho příjmů, zisků a výnosů v poměru k HDP.

9.1. Organizovaný zločin

Obraty z organizovaného zločinu ve dvaceti sledovaných zemích OECD mezi lety 1994-2006 konstatně rostly. V roce 1994 byl obrat organizovaného zločinu odhadnut na 270 miliard USD. V roce 2006 už to bylo 614 miliard USD, což je nárůst o 127 %. (viz. příl. č. 60)

Odhad příjmů a zisků italského organizovaného zločinu v Itálii

Dle italských odhadů dosahovaly v roce 2009 zisky organizovaného zločinu v Itálii výše 78,05 miliard EUR, což je 3,8 % na italském HDP. Obchod s nelegálními drogami tvořil příjem 60 miliard EUR. Prostituce ve srovnání s drogami přináší dle odhadů organizovanému zločinu stokrát nižší příjmy. (viz. příl. č. 52)

Odhad příjmů a zisků z organizovaného zločinu v Itálii (2009)

Výnosy organizovaného zločinu v Itálii se v roce 2009 odhadovaly na 86,6 miliard EUR, což je podíl 5,7 % na HDP. Po odečtení režii činí čisté zisky organizovaných kriminálních skupin částku 29,4 miliard EUR, tedy podíl 1,9 % na HDP. (viz. příl. č. 56)

Odhad výnosů z trestné činnosti ve vybraných zemích

Odhad výnosů z trestné činnosti ve vybraných zemích mezi lety 2000 - 2009 nabízí zajímavá srovnání. Mezi sledovanými státy měly největší podíl drogových trhů na HDP v USA a Itálii. Jednalo se o podíl 0,7 %. Velká Británie zaznamenala podíl 0,5 %, Nizozemsko a Německo 0,4 % a Austrálie 0,3 %. Dalším sledovaným ukazatelem byly stanoveny celkové výnosy z trestné činnosti (bez daňových úniků). Celkový objem výnosů z trestné činnosti na HDP v Itálii činil v roce 2009 podíl 7,7 % HDP. To je podíl více než třikrát vyšší, než v případě USA. U ostatních sledovaných států se tento podíl pohyboval od 1,2 % do 1,7 %. (viz. příl. č. 57)

9.2. Světový trh s drogami

Celková velikost nezákonného trhu s drogami na maloobchodní úrovni byla v roce 2005 odhadována na 322 miliard USD, což byl 0,9 % podíl na světovém HDP.

Z tohoto objemu byly na velkoobchodní úrovni koupeny drogy v hodnotě 94 miliard USD, tedy 0,3 % na světovém HDP. Hodnota drog nakoupených od producentů byla odhadnuta na 13 miliard USD, což činilo 0,03 % podíl na světovém HDP. Z tohoto je patrné, jak moc na drogách vydělávají překupníci, resp. organizované kriminální skupiny. (viz. příl. č. 58)

Drogový trh v Nizozemsku

Velikost drogového trhu v Nizozemsku byla v roce 2003 odhadována na 1,96 miliard EUR, což je 12,4 % na celkovém objemu nelegálních příjmů. Dominantní jsou v tomto ohledu finanční a daňové podvody, které tvoří na celkovém objemu podíl 73,3 %. V roce 2003 činily dle odhadů nelegální příjmy v Nizozemsku podíl 2,6 % - 4,3 % na HDP. (viz. příl. č. 53)

Drogový trh v Itálii

Odhady velikosti drogové trhu v Itálii za rok 2008 se velmi liší, neboť různé agentury používají pro výpočet různé vzorce. Agentury Balsassarini Corea a Canzonetti využily k výpočtu vzorce, které jsou v EU obvyklé. Jinak je tomu v případě agentury SOS Impresa, která k výpočtu nevyužívá hodnot počtu uživatelů, průměrného množství užitých drog a jejich průměrnou cenu. Tato agentura používá výpočet mnohem složitější. Postaven je zejména na odhadu příjmů drogových dealerů. Podle agentury Bardassarini Corea měl drogový trh v Itálii hodnotu 6,3 miliard EUR, což je 0,4 % podíl na HDP. Agentura Canzonetti odhaduje velikost drogového trhu na 9,6 – 11,4 miliard EUR, tedy 0,6 % - 0,7 % podíl na HDP. Odhad agentury SOS Impresa je dle mého názoru nadhodnocen. Velikost italského drogového trhu odhaduje na 60 miliard EUR, což 3,9 % na italském HDP. (viz. příl. č. 54) V další tabulce je podroben analýze poměr jednotlivých drog na italském drogovém trhu. Podle odhadů na něm má největší podíl kokain. Jeho hodnota v roce 2008 se odhadovala na 5,41 miliard EUR. Trh s heroinem měl hodnotu 1,98 miliard EUR. Marihuaně byla odhadována hodnota 3,58 miliard EUR. (viz. příl. č. 55)

Drogový trh dle světadílů

Zajímavé je srovnání nelegálních drogových trhů dle světadílů. Severní Americe byl v roce 2003 odhadován podíl 44 %, což je 142 miliard USD. V pořadí druhá je Evropa. Její podíl na trhu s nelegálními drogami byl ve sledovaném roce odhadován na 33 %, tedy 106 miliard USD. Podíly dalších světadílů byly odhadnuty následovně: Asie 11%, Oceánie 5 %, Afrika 4 % a Jižní Amerika 3 %. (viz. příl. č. 59)

9.3. Drogový trh v ČR

Pro výpočet odhadu obrátu nelegálního drogového trhu se používají tři základní ukazatele. Průměrná prevalence, průměrně spotřebované množství drogy a průměrná cena drogy. Ceny drog se od roku 2005 do roku 2014 změnily jen velmi nepatrně. (viz. příl. č. 49)

Drogový trh v systému národního účetnictví

Mezi lety 1999-2011 vzrostl drogový trh v ČR dle odhadů o 91 %. Objem dovezených drog vzrostl ve sledovaném období více než pětinasobně. Export drog mezi lety 1999-2011 zaznamenal nárůst o 1100 %. (viz. příl. č. 61)

Náklady na protidrogovou politiku v ČR

V roce 2010 vynaložil stát na protidrogovou politiku bezmála 415 milionů Kč. Z regionálního hlediska na tom mají největší podíl Praha a Střední Čechy. Podíl těchto dvou krajů na celkových nákladech je 34,9 %. Problémovým regionem z pohledu rizikových uživatelů drog je Ústecký kraj. V roce 2010 byl jejich počet v tomto kraji odhadován na 4900, což je 12,5 % na celkovém odhadu počtu rizikových uživatelů v ČR. Nejméně problémových uživatelů bylo zaznamenáno v Pardubickém kraji, kde byl jejich počet odhadován na 400. (viz. příl. č. 62)

Nelegální ekonomika

Do nelegální ekonomiky se započítává prostituce a trh s drogami. Tržní produkce drogového trhu vzrostla během let 2000 a 2014 o 24 %. Externí mezispotřeba vzrostla ve stejném období o 79 %. Hrubá přidaná hodnota drogového trhu vzrostla v tomto období o 54 %. Hodnota u podnikatelů v přepočtených osobách vzrostla o 18,8 %. Tržní produkce nelegální ekonomiky ve sledovaném období vzrostla o 24 %.

Externí mezispotřeba vzrostla o 64 %. Hrubá přidaná hodnota nelegální ekonomiky klesla o 6,4 %. U podnikatelů v přepočtených osobách byl zaznamenán nárůst o 20,6 %. (viz. příl. č. 63)

Vývoj drogového trhu v ČR

HDP v ČR vzrostlo mezi lety 1999-2008 o 80 %. Drogový trh zaznamenal ve stejném období dle odhadů růst o 33 %. V roce 2008 byl podíl drogového trhu na HDP odhadován na 0,22 %. Což je v přepočtu 8,16 miliard Kč. (viz. příl. č. 64)

10. Návrh dílčích opatření

K zmírnění dopadů působení organizovaných zločineckých skupin na území ČR a EU je dle mého názoru možné využít celou řadu dílčích úkonů a opatření.

10.1. Operativní změny judikatury

Vzhledem k transnacionálnímu charakteru obchodu s drogami je třeba neprodleně upravovat legislativu v ČR, ale také v sousedních státech. Známým příkladem z poslední doby je ten, kdy byl v ČR omezen prodej léků, které se používají k výrobě pervitinu. Organizované zločinecké skupiny na tuto situaci reagovaly tak, že tyto léky nakoupily v sousedním Polsku, kde prodej těchto léků omezen nebyl. Vhodně reagovat je také třeba v souvislosti s nástupem nových syntetických drog.

10.2. Změny ve Finanční správě

Finanční správa ČR čelí v poslední době stále sofistikovanějším útokům. Současná legislativa už přestává být vůči nim dostatečně účinná. Výběr daní, zejména DPH, je třeba zefektivnit. Aktuálně se Ministerstvo financí snaží podnikat kroky, kterými alespoň komplikuje provádění karuselových podvodů. Již několik let funguje tzv. Daňový tým kobra, což je společný projekt Generálního finančního ředitelství, Generálního ředitelství cel a Útvaru odhalování korupce a finanční kriminality. Úkolem daňové kobry je boj proti daňovým únikům, zejména DPH a spotřební daně. V tomto nastoleném trendu je třeba vytrvat. Velké naděje na zlepšení situace je vkládána do projektu registračních pokladen. Finanční správa se dále potýká

s nerovnoměrným rozdělením subjektů, které finanční správa spravuje. Je známo, že pro daňové podvodníky je strategicky výhodné zařídit si sídlo společnosti v Praze, kde úřady spravují řádově několikanásobně více daňových subjektů, než úřady v jiných regionech. Podrobně kontrolovat takový objem daňových subjektů, jako je tomu v Praze, je pro úřady často prakticky nemožné.

10.3. Změny v potírání drogové kriminality

Obchod s nelegálními drogami je velmi skrytě a sofistikovaně prováděná trestná činnost. Tento jev asi nelze zcela vymýtit a dle mého názoru to ani není ambicí orgánů činných v trestním řízení. V současné protidrogové strategii je zmiňována zejména důležitost prevence. Boj proti tomuto jevu je běh na dlouhou trať. Tento typ trestné činnosti přináší organizovanému zločinu obrovské zisky, navíc má často transnacionální charakter. V tomto ohledu je důležitým faktorem dobrá mezinárodní spolupráce, kde dle mého názoru do jisté míry selhává Europol, neboť koordinace těchto mezinárodních akcí je organizačně stále velmi náročná.

10.4. Investice do bezpečnostních složek

Bezpečnostní sbory ČR jsou na tom bídě zejména po personální stránce. Nároky pro práci u Policie ČR se stále zvyšují, finanční ohodnocení však není adekvátní. Jen málokdo si uvědomuje, jak moc je boj proti drogám náročný. Trestná činnost tohoto typu se často odehrává v nočních hodinách, nebezpečnost pachatelů je vysoká, zatímco judikatura a proces dokazování složité. Trh s nelegálními drogami za posledních deset let výrazně vzrostl. Policie ČR se za toto období nerozrostla vůbec a je stále na stejných personálních počtech. Rozsáhlejší investice jsou potřeba také do technického vybavení bezpečnostních složek.

10.5. Vznik mezinárodního bezpečnostního sboru

Spolupráce v oblasti bezpečnosti je součástí druhého pilíře EU. V boji s transnacionálním organizovaným zločinem se však nabízí možnost vzniku větší mezinárodní bezpečnostní instituce, která by mu byla adekvátním protivníkem. Europol dle mého názoru ve své funkci do jisté míry selhává a spíše než evropskou policií je institucí, která se snaží koordinovat snahy národních bezpečnostních sborů. Říká se, že EU je ekonomickým gigantem a politickým nymandem. S trochou nadsázky bych doplnil, že nejen politickým, ale také bezpečnostním. Současný

organizovaný zločin využívá schengenského prostoru, zatímco orgány činné v trestním řízení jsou hranicemi státu stále do jisté míry limitováni. V kontextu současné uprchlické krize by stálo za úvahou, jestli není třeba rozsáhlejších investic do ostražky vnějších hranic EU. Jak se ukazuje, státy jako Řecko a Itálie nedokáží vnější hranice EU účinně zajistit.

10.6. Změna práce neziskových organizací

V boji s drogovou kriminalitou lze využít i jiných prostředků, než jsou represivní složky státu. Jedná se zejména o prevenci. V tomto směru zde existuje mnoho neziskových organizací, které pomáhají lidem v mnoha oblastech jejich života. I v ČR máme neziskové organizace, které cizincům pomáhají v procesu integrace. Další se věnují zdravotním či sociálním oblastem lidských životů. Existují i takové, které se věnují drogovým závislostem, psychologické pomoci, či pomáhají cizincům v komunikaci s orgány státní správy. Výhodou těchto organizací je jejich nezávislost, díky které požívají u národnostních menšin větší důvěry. Častým problémem je však jejich nedostatečné financování. Pro zlepšení situace navrhuji udělat podrobnou studii neziskových organizací, díky které by se ukázalo, která z nich má v současné době smysl. Pro financování neziskových organizací je nesmírně důležitá kontrola. V případě, že práce agentury není efektivní, je třeba záměry projektu přepracovat či finanční prostředky investovat jinak. Pro ČR je typická vysoká účast cizojazyčných zločineckých gangů, proto by se tyto agentury měly ještě více zaměřit na integraci národnostních menšin.

11. Závěr

Organizovaný zločin je velmi závažnou hrozbou, která ohrožuje celosvětovou hospodářskou stabilitu, ovlivňuje politiku i běžný život populace. Jeho důsledky jsou celospolečenské. Napříč kontinenty a kulturami je transnacionální organizovaný zločin vnímán jako závažná hrozba. Díky globalizaci se rozrostl výčet aktivit organizovaných kriminálních skupin a do jisté míry se upustilo i od jejich tradičních hierarchických struktur. Nahradily je volnější kriminální sítě, které se snaží využít nových tržních příležitostí. V dnešní době se projevuje prostřednictvím mnoha nelegálních aktivit, mezi které patří prostituce, obchod s nelegálními drogami, praní špinavých peněz, kriminalita bílých límečků atd. Organizované kriminální skupiny se

dokázaly přizpůsobit trendům globalizace, hlavně ve flexibilitě, přizpůsobení se změnám trhu a v zněžití sociálně zaostalejších článků společnosti. Organizované kriminální skupiny, které se v minulosti orientovaly na pašování drog, začaly později pašovat i jiné nelegální komodity. V současné době je aktuální migrační krize, ve které hraje organizovaný zločin mnohdy zásadní roli. Odhaduje se, že největší transnacionální organizované kriminální skupiny jsou schopny vyprodukovat větší zisk, než je HDP v mnoha rozvojových i rozvinutých státech světa. K tomu si často dopomáhají korupcí, zejména v zemích, které mají slabý právní systém a nejsou schopné tyto organizace soudně stíhat. Vyspělé státy v boji proti těmto kriminálním skupinám zase narážejí na omezenost působení policejních složek a soudů za svými hranicemi. Organizovaný zločin si k dosažení svých cílů dopomáhá nelegálními postupy a prostředky. Stále častěji využívá dokonalé znalosti právního systému a jeho mezer. Státy a jejich bezpečnostní složky se naopak musí řídit normami základních lidských práv a postupovat v souladu s demokratickými právními principy. V tomto vidím jeden z důvodů, proč je organizovaný zločin téměř vždy o krok napřed. Cílem práce bylo vytyčit specifika drogového trhu. Na základě policejních statistik a mnoha studií bylo zjištěno, že v ČR hrají významnou úlohu vietnamské organizované kriminální gangy, kteří se v posledních letech přeorientovali z indoor pěstování marihuany na varny pervitinu. V kontextu EU je strategickou zemí Turecko, přes které vedou důležité pašerácké trasy z Blízkého východu. Stejně cesty, které se už celá desetiletí používají pro pašování drog, se v současné době používají i pro převádění běženců z Afriky.

Hospodářské důsledky organizovaného zločinu byly vyjádřeny odhadem finančních toků v jeho vybraných odvětvích. Odhad podílu trhu s nelegálními drogami na HDP měl dle odhadů v posledním sledovaném roce hodnotu 0,22 %. Pro srovnání, podíl zemědělství na HDP se odhaduje na 4 %.

Výzkumem bylo dále zjištěno, že ze současných forem kriminálních aktivit organizovaného zločinu a jejich hospodářských dopadů, jsou mimořádně závažné případy karuselových podvodů, kriminality bílých límečků a praní špinavých peněz. Dle hrubých odhadů přijde ročně stát vlivem daňových podvodů o 200 miliard Kč. Objem špinavých peněz, který se v ČR ročně propere, se odhaduje na 700 miliard Kč, přičemž deficit státního rozpočtu se dlouhodobě pohybuje na hodnotě kolem 100 miliard Kč. Výzkum tedy potvrdil závažnost této hrozby.

K zmírnění dopadů zkoumaného jevu navrhuji celou řadu dílčích opatření. Orgány činné v trestním řízení jsou často omezeni složitou legislativou. Proto je jim potřeba vytvořit takové podmínky, aby mohly vést s organizovaným zločinem vyrovnaný boj. Zcela zásadním faktorem v tomto boji je kvalitní zákonná úprava. V kontextu EU je třeba dále zdokonalovat operativní spolupráci bezpečnostních složek jednotlivých států. Podle mého soudu, by boj proti organizovanému zločinu, měl být prioritou mezinárodních společenství, zainteresovaných států a celé společnosti.

12. Doporučené zdroje informací

Knižní zdroje:

1. ABADINSKI, H., *Organized crime*. Chicago: Thomson Wadsworth. 1994. ISBN 978-1133049630
2. ADAMOLI, S., DI NICOLA, A., SAVONA, E., ZOFFI, P. *Organized Crime Around the World*. Helsinki: Criminal justice press. 1998. ISBN 951-53-1746-0
3. ALBANESE, J., *Organized Crime in America*. Cincinnati: Anderson. ISBN 978-1437744538
4. ALBINI, Joseph. *The American Mafia: Genesis of a legend*. New York: Appleton-Century-Crofts. 1971. ISBN 978-0390015204
5. ALBINI, Joseph., MCILLWAIN, Jeffrey. *Deconstructing Organized Crime: An Historical and Theoretical Study*. Jefferson: McFarland and Company. 2012. ISBN 978-0-7864-6580-4
6. ARLACCHI, Pino. *Italská mafie a její podnikání*. Brno: CDK. 2002. ISBN 80-7325-008-X
7. ARSOVSKÁ, Jana. *Decoding Albanian Organized Crime, Politics and Globalization*. California: University of California Press. 2015. ISBN 9780520282810
8. CEJP, Martin a kol. *Organizovaný zločin v České republice III*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci. 2004. ISBN 80-7338-027-7
9. CRESSEY, Donald R. *Theft of the Nation: The Structure and Operations of Organized Crime in America*. New York: Harper. 1969. ISBN 1412807646
10. DVOŘÁK, Petr. *Bankovníctví*. Praha: Linde. 1998. ISBN 80-7079-585-9
11. ELSIE, Robert. *Historical dictionary of Kosovo*, Plymouth: The Scarecrow Press, Inc. 2011. ISBN 978-0810872318
12. FENYK, Jaroslav, KLOUČKOVÁ, Světlana. *Mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech*, 2. vydání. Praha: Linde 2005. ISBN 80-7201-527-3
13. FREIBERG, Konrad., THAMM Bernd Georg. *Das Mafia – Syndrom: Organisierte Kriminalität*. Geschichte – Verbrechen – Bekämpfung. Hilden: Deutsche Polizei literatur. 1998. ISBN 978-3801102692
14. GRIFFIN, Sean Patrick, *Philadelphia's Black Mafia – A Social and Political History*. Dordrecht: Kluwer. 2003. ISBN 978-0-306-48132-1

15. HOMER, Frederic. *Guns and Garlic: Myths and Realities of Organized crime*. West Lafayette: Purdue University Press. 1974. ISBN 978-80-262-0026-0
16. JANDOUREK, Jan. *Sociologie zločinu*. Praha: Portál. 2011. ISBN 978-80-262-0026-0
17. JELÍNEK, Jiří. *Organizovaný zločin*. Praha: Leges. 2014. ISBN 978-80-7502-068-0
18. LIDDICK, Don, *An Empirical, Theoretical, and Historical Overview of Organized Crime*. Lewiston: The Edwin Mellen Press. 1999. ISBN 978-0773476954
19. KUČHTA, Josef., VÁLKOVÁ, Helena a kol., *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha: C. H. Beck. 2005. ISBN 80-7179-819-4
20. LUNDE, Paul. *Organizovaný zločin*. Praha: Mladá fronta. 2009. ISBN 978-80-204-1997-2
21. MICHALOWSKI, Raymond. *Order, Law, and Crime*. New York: Random House. 1985. ISBN 978-0394334318
22. MUSIL, Jan., KONRÁD, Zdeněk., SUCHÁNEK, Jaroslav., *Kriminalistika. 2. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2004. ISBN 80-7179-362-0
23. NĚMEC, Miroslav. *Mafie a zločinecké gangy*. Praha: EUROUNION. 2003. ISBN 80-7317-026-4
24. NOŽINA, Miroslav. *Mezinárodní organizovaný zločin v ČR*. Praha: KLP. 1997. ISBN 80-85917-35-1
25. PALMIERI Nisio. *La globalizzazione per l'economia criminale*. Bari: Osservatorio per la legalità e la sicurezza: 2011
26. ROTH, Jürgen. *Gangsteři z východu*. Praha: Knihy Mladé fronty. 2007. ISBN 978-80-204-1415-1
27. SHAY Shaul. *Islamic Terror and the Balkans*. London: Transaction Publishers: 2009. ISBN 978-1-4128-0868-2
28. SCHRAMHAUSER, Jan. *Spolupracující obviněný v boji s organizovaným zločinem, úvaha nad platnou úpravou*. Trestněprávní revue 2012. ISSN 1213-5313
29. SOULEIMANOV, Emil. *Organizovaný zločin*. Praha: Auditorium, 2012. ISBN 978-808-7284-278
30. ŠMÍD, T., KUPKA, P., *Český organizovaný zločin*. Brno: IIPS. 2011. ISBN 978-80-210-5618-3

31. ŠMÍD, Tomáš. *Organizovaný zločin v Ruské federaci*. Brno: IIPS.2009. ISBN 978-80-210-4846-1
32. VOPRAVIL, J., BĚLÁČKOVÁ, V., ROSSI, C. *Illicitdrug market and itseconomicimpact*. In: *Illicitdrug market and itseconomicimpact*. 1. vyd. Rome: UniversItalia. 2013. ISBN 978-88-6507-408-4

Internetové zdroje:

33. Special Crime Study Commision on Organized Crime. Sacramento: University od California. 1953. [cit. 21.03.2016]. Dostupné z WWW: <http://babel.hathitrust.org/cgi/pt?id=uc1.32106007264937;view=1up;seq=3>
34. von Lampe, Klaus. *Criminally Exploitable Ties: A Network Approach to Organized Crime* [online]. Carolina AcademicPress, 2003 [cit. 21.03.2016]. Dostupné z WWW: <http://www.organized-crime.de/KlausvonLampeCriminallyExploitableTies2003.pdf>
35. FINCKENAUER, James O., *Problems of definition: What Is Organized Crime?* [online]. Trends in Organized Crime, 3/2005, s. 63-83 [cit. 21.03.2016]. Dostupné z WWW: http://download.springer.com/static/pdf/690/art%253A10.1007%252Fs12117-005-1038-4.pdf?originUrl=http%3A%2F%2Flink.springer.com%2Farticle%2F10.1007%252Fs12117-005-1038-4&token2=exp=1458637633~acl=%2Fstatic%2Fpdf%2F690%2Fart%25253A10.1007%25252Fs12117-005-1038-4.pdf%3ForiginUrl%3Dhttp%253A%252F%252Flink.springer.com%252Farticle%252F10.1007%252Fs12117-005-1038-4*~hmac=779a42b7b65393c89273d0cd58c28eafe9ec2df4c635182289881f995e99663d
36. FINCKENAUER, J., VORONIN, Y., *The Threat of Russian Organized Crime, Issues in Interantional Crime*. U.S. Departement of Justice., [cit. 21.03.2016]. Dostupné z WWW: <https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/nij/187085.pdf>
37. CRIMINAL DEFENCE LAWYER. *Federal Rico Laws*. Dostupné z WWW: <http://www.criminaldefenselawyer.com/crime-penalties/federal/rico-offenses.htm>

38. MASTNÝ, Miloslav. *Kriminalita bílých límečků*. Policejní akademie ČR v Praze. Dostupné z WWW: http://www.teorieib.cz/pbi/files/67-Mastn%C3%BD%20M_B%C3%ADl%C3%A9%20l%C3%ADme%C4%8Dky.pdf
39. Lidovky.cz [cit. 21.03.2016] Expert: Ze špinavého byznysu s uprchlíky mají mafie miliony – zavřít hranice je populismus. Dostupné z WWW: http://www.lidovky.cz/expert-ze-spinaveho-byznysu-s-uprchliky-maji-mafie-miliony-zavrit-hranice-je-populismus-g7h-zpravy-svet.aspx?c=A150901_132545_In_zahranici_msl
40. Bundeskriminalamt. *Organised Crime Situation Report 2004*. Federal Republic of Germany. Dostupné z WWW: http://www.bka.de/nn_194550/EN/SubjectsAZ/OrganisedCrime/organisedCrime_node.html?nnn=true
41. *financnisprava.cz* [cit. 21.03.2016] Karusel (karuselový podvod). Dostupné z WWW: <http://www.financnisprava.cz/cs/dane-a-pojistne/dane/dan-z-pridane-hodnoty/kontrolni-hlaseni-DPH/karusel>
42. *policie.cz* [cit. 21.03.2016] Co je korupce. Dostupné z WWW: <http://www.policie.cz/clanek/co-je-korupce.aspx>
43. CABIRI, Y., *Albanian Human Development Report 2000*. [cit. 21.03.2016] Dostupné z WWW: http://hdr.undp.org/sites/default/files/albania_2000_en.pdf
44. MANGALAKOVA, T., *The Kanun in Present-Day Albania, Kosovo, and Montenegro. International Centre for Minority Studies and Intercultural Relations. 2004*. [cit. 21.03.2016] Dostupné z WWW: http://kenner.kprdsb.ca/FOV1-000585DC/RThompson/The_Kanun.pdf
45. STOJAROVÁ, V., *Organizes Crime in the Western Balkans*. 4th ECPR General Conference University of Pisa. 2007. [cit. 21.03.2016] Dostupné na WWW: http://ispo.fss.muni.cz/uploads/2download/Working_papers/ispo_wp_2007_5.pdf
46. GRIGOROV, V., *Albania: Landmarks of Transition*. IMIR. 2003 [cit. 21.03.2016] Dostupné na WWW: http://pdc.ceu.hu/archive/00003863/01/ALBANIA_2003_Landmarks_of_Tradition.pdf
47. ICG Balkans Report. *The State of Albania*. 1999 [cit. 21.03.2016] Dostupné na

- WWW: <http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/Albania%202.pdf>
48. RUGGIERO, V., *Criminal Franchising: Albanians and Illicit Drugs in Italy*. 2000. [cit. 21.03.2016] Dostupné na WWW: http://www.popcenter.org/library/crimeprevention/volume_11/09-ruggiero.pdf
49. *larepubblica.it* [cit. 21.03.2016] Guerra di Bande a Valona. 1997. Dostupné z WWW: <http://ricerca.repubblica.it/repubblica/archivio/repubblica/1997/05/20/guerra-di-bande-valona.html>
50. CILLUFO, F., SALMOIRAGHI, G. *And the Winner is... the Albanian Mafia*. 1999. [cit. 21.03.2016] Dostupné na WWW: https://cchs.gwu.edu/sites/cchs.gwu.edu/files/downloads/HSPI_Journal_4.pdf
51. GJIKNURI, D., *Albania's counter-terrorism policy options: finding a strategy of common sense*. NPS. 2004. [cit. 21.03.2016] Dostupné na WWW: http://calhoun.nps.edu/bitstream/handle/10945/1208/04Jun_Gjikhuri.pdf?sequence=3
52. PERMANENT MISSION OF THE REPUBLIC OF ALBANIA to the UNOV, OSCE and other International Organisations in Vienna, *Albania: Country Report on Trafficking in Human Beings*. 2002. [cit. 21.03.2016] Dostupné na WWW: <http://www.osce.org/odihr/19328?download=true>
53. INTERNATIONAL ORGANIZATION FOR MIGRATION, *Changing Patterns and Trends of Trafficking in Persons of Balkan Region*. 2004. [cit. 21.03.2016] Dostupné na WWW: http://www.iom.md/materials/2_changing_patterns.pdf
54. PALMIERI, N., *La Globalizzazione per L'Economia Criminale*. 2009. [cit. 21.03.2016] Dostupné na WWW: http://www.sosimpresa.it/userFiles/File/Documenti3/oss_bari_globalizzazione_madie.pdf
55. *nato.int* [cit. 21.03.2016] NATO secretary general welcomes Albania and Croatia as NATO members. 2009. Dostupné na WWW: http://www.nato.int/cps/en/natolive/news_52342.htm
56. *czso.cz* [cit. 21.03.2016] Cizinci v ČR: Vietnamci u nás zakořenili. 2012. Dostupné na WWW: https://www.czso.cz/csu/czso/cizinci_v_cr_vietnamci_u_nas_zakorenili20120214
57. *bis.cz* [cit. 21.03.2016] Jak pracujeme. Dostupné na WWW:

- <https://www.bis.cz/jak-pracujeme.html>
58. *policie.cz* [cit. 21.03.2016] Útvar pro odhalování organizovaného zločinu SKVP. Dostupné na WWW: <http://www.policie.cz/clanek/utvar-pro-odhalovani-organizovaneho-zlocinu-skv-199737.aspx>
59. *policie.cz* [cit. 21.03.2016] ÚOOZ SKVP. Historie útvaru. Dostupné na WWW: <http://www.policie.cz/clanek/historie-utvaru.aspx>
60. *policie.cz* [cit. 21.03.2016] Národní protidrogová centrála SKPV PČR. Dostupné na WWW: <http://www.policie.cz/clanek/vitejte-na-strankach-narodni-protidrogove-centraly-sluzby-kriminalni-policie-a-vysetrovani-policie-ceske-republiky.aspx>
61. *policie.cz* [cit. 21.03.2016] Útvar odhalování korupce a finanční kriminality SKPV. Dostupné na WWW: <http://www.policie.cz/clanek/uokfk-skv-utvar-odhalovani-korupce-a-financni-kriminality-skv.aspx>
62. *europskaunia.sk* [cit. 21.03.2016] Eúropsky policajný úrad. Dostupné na WWW: <http://www.europskaunia.sk/europol>
63. *frontex.europa.eu* [cit. 21.03.2016] Origin. Dostupné na WWW: <http://frontex.europa.eu/about-frontex/origin/>
64. *europa.eu* [cit. 21.03.2016] Evropská agentura pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích členských států EU. Dostupné na WWW: http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/policy_agencies/frontex/index_cs.htm
65. *eurojust.eu* [cit. 21.03.2016] Čo Eurojust robí. Dostupné na WWW: <http://www.eurojust.europa.eu/Pages/languages/sk.aspx>
66. *europa.eu* [cit. 21.03.2016] Evropská jednotka pro soudní spolupráci (Eurojust). Dostupné na WWW: http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol_agencies/eurojust/index_cs.htm
67. *cepol.europa.eu* [cit. 21.03.2016] O Evropské policejní akademii. Dostupné na WWW: <https://www.cepol.europa.eu/cs>
68. *emcdda.europa.eu* [cit. 21.03.2016] About organization. Dostupné na WWW: <http://www.emcdda.europa.eu/about/organisation>
69. *enisa.europa.eu* [cit. 21.03.2016] About Enisa. Dostupné na WWW: <https://www.enisa.europa.eu/about-enisa>
70. *drogy-info.cz* [cit. 21.03.2016] Souhrn Výroční zprávy o stavu ve věcech drog

- v ČR v r. 2014. Dostupné na WWW: <http://www.drogy-info.cz/drogova-situace-2014/souhrn-vyrocní-zpravy-o-stavu-ve-vecich-drog-v-cr-v-r-2014/>
71. *drogy-info.cz* [cit. 21.03.2016] Nový trestní zákoník. Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti. 2015. Dostupné na WWW: http://www.drogy-info.cz/data/obj_files/4584/564/Zaostreno_na_drogy_201001_trestni_zakonik.pdf
72. *novinky.cz* [cit. 21.03.2016] Česku unikají daně za 200 miliard. Dostupné na WWW: <http://www.novinky.cz/ekonomika/314133-cesku-unikaji-dane-za-200-miliard.html>
73. *emcdda* [cit. 21.03.2016] Evropská zpráva o drogách – Trendy a vývoj. Dostupné na WWW: http://www.emcdda.europa.eu/attachelements.cfm/att_239505_CS_TDAT15001_CSN.pdf
74. *Národní monitorovací centrum pro drogy a závislosti* [cit. 21.03.2016] Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2014. Dostupné na WWW: http://www.drogy-info.cz/data/obj_files/23496/700/VZ_drogy_2014_fin03_v160202.pdf
75. *Národní protidrogová centrála* [cit. 21.03.2016] Výroční zpráva 2015. Dostupné na WWW: <http://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>
76. *lidovky.cz* [cit. 21.03.2016] Legální drogy v Portugalsku – Umírá tam nejméně lidí na předávkování. Dostupné na WWW: http://www.lidovky.cz/v-portugalsku-jsou-drogy-legalni-umira-minimum-lidi-na-predavkovani-1ip-zpravy-svet.aspx?c=A150607_131513_In_zahranici_ele
77. *financnisprava.cz* [cit. 21.03.2016] Karusel – Mapa. Dostupné na WWW: http://www.financnisprava.cz/assets/cs/obrazky/fs/2016_karusel_mapa.jpg
78. *unodc* [cit. 21.03.2016] Odhad nezákonných finančních toků plynoucích z obchodu s drogami a jiného nadnárodního organizovaného zločinu. 2013. Dostupné na WWW: <http://lpxp.sweb.cz/407.pdf>
79. *policie.cz* [cit. 21.03.2016] Statistické přehledy za rok 2015. Dostupné na WWW: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2015.aspx> dostupné 21.3.2016

Audiovizuální zdroje:

80. *inside job* [dokumentární film] Režie: Charles Ferguson. USA. 2010

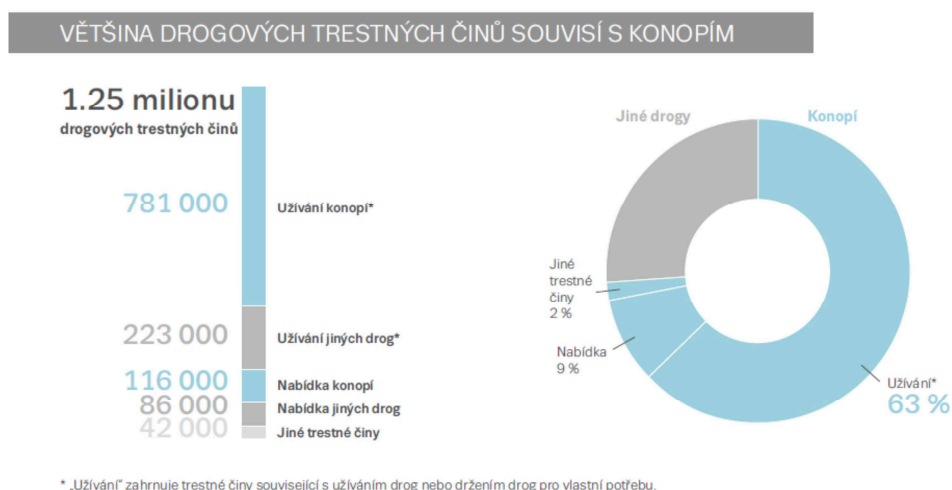
81. *showjanakrause.cz* [televizní pořad] Prima TV. 17.2.2016. Dostupné na

WWW: <https://www.youtube.com/watch?v=TUOdHccshhY>

13. Přílohy

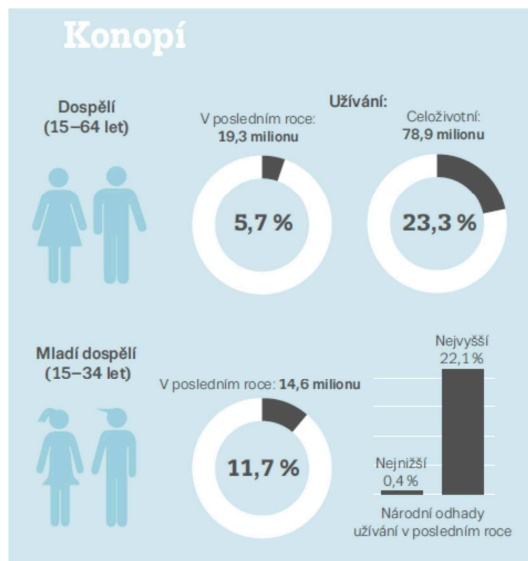
Seznam grafů, tabulek a obrazových příloh

Příloha č. 1 – Drogové trestné činy související s konopím v EU

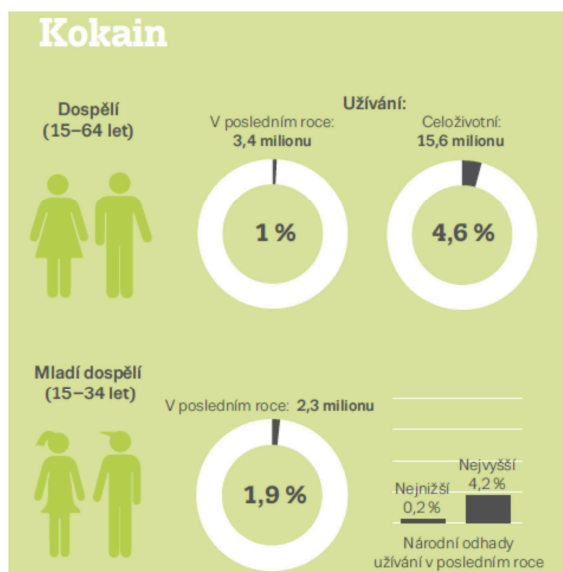
Zdroj: EMCDDA 2015 (73)

Příloha č. 2 – Prevalence konopí v EU

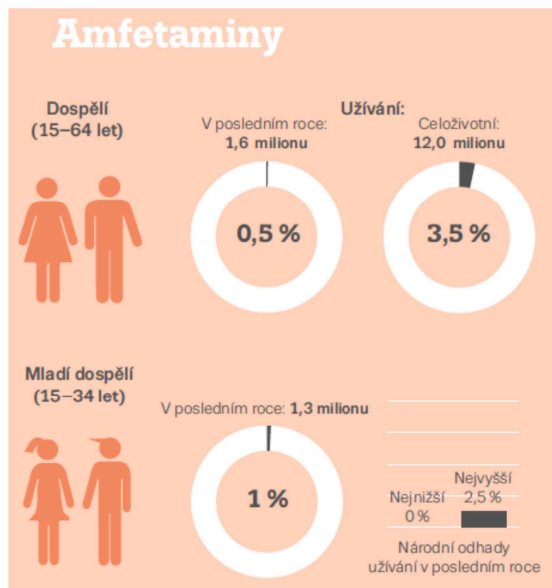
Zdroj: EMCDDA 2015 (73)

Příloha č. 3 – Prevalence kokainu v EU

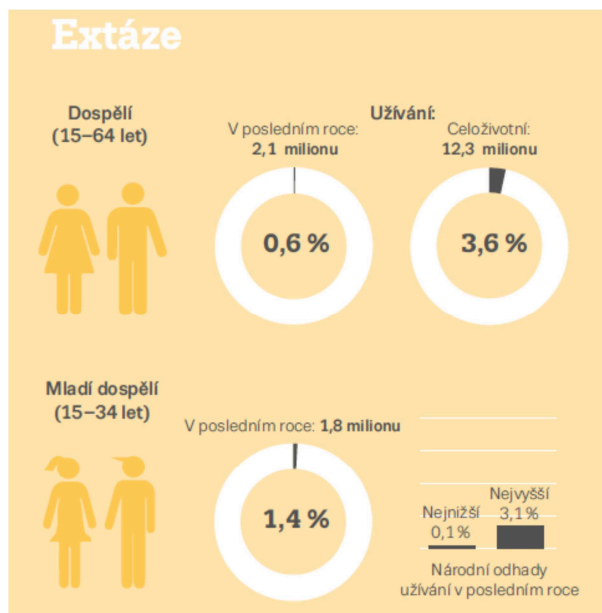
Zdroj: EMCDDA 2015 (73)

Příloha č. 4 – Prevalence amfetaminu v EU

Zdroj: EMCDDA 2015 (73)

Příloha č. 5 - Prevalence extáze

Zdroj: EMCDDA 2015 (73)

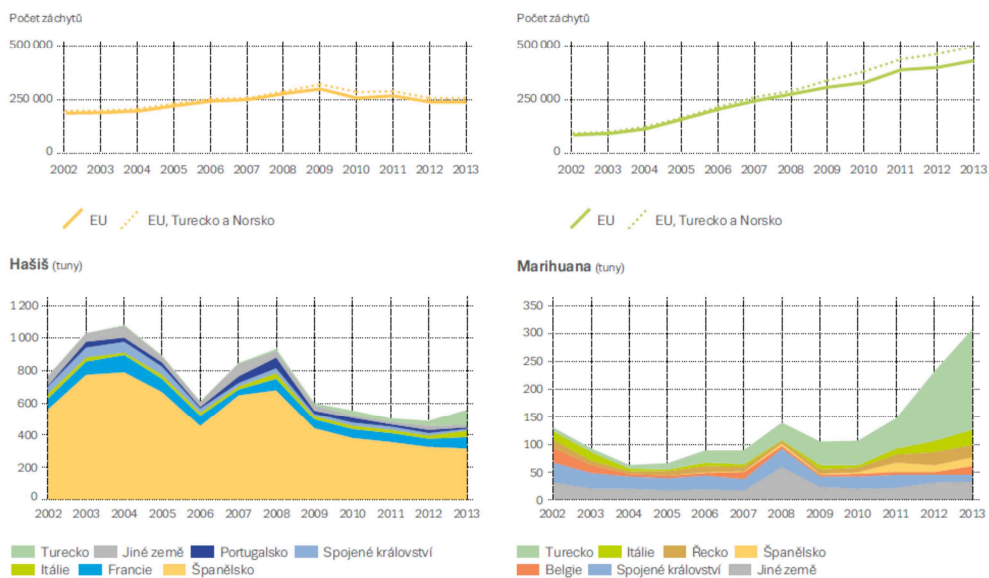
Příloha č. 6 – Užívání opioidů

Zdroj: EMCDDA 2015 (73)

Příloha č. 7 – Trendy v počtu záchytů konopí

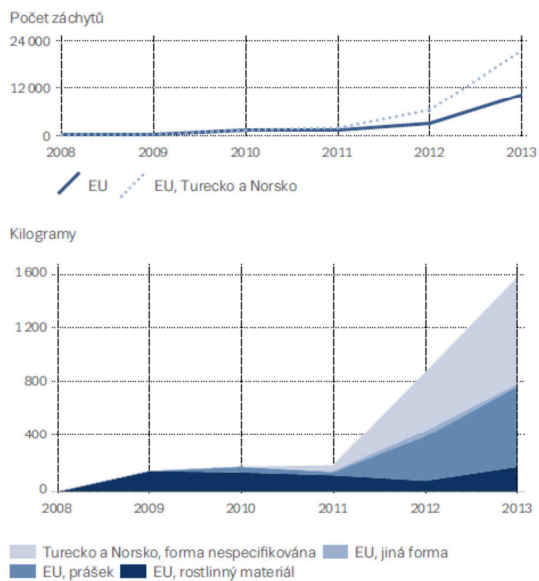
Trendy v počtu záchytů konopí a zachyceného množství: hašiš (vlevo) a marihuana (vpravo)

Zdroj: EMCDDA 2015 (73)

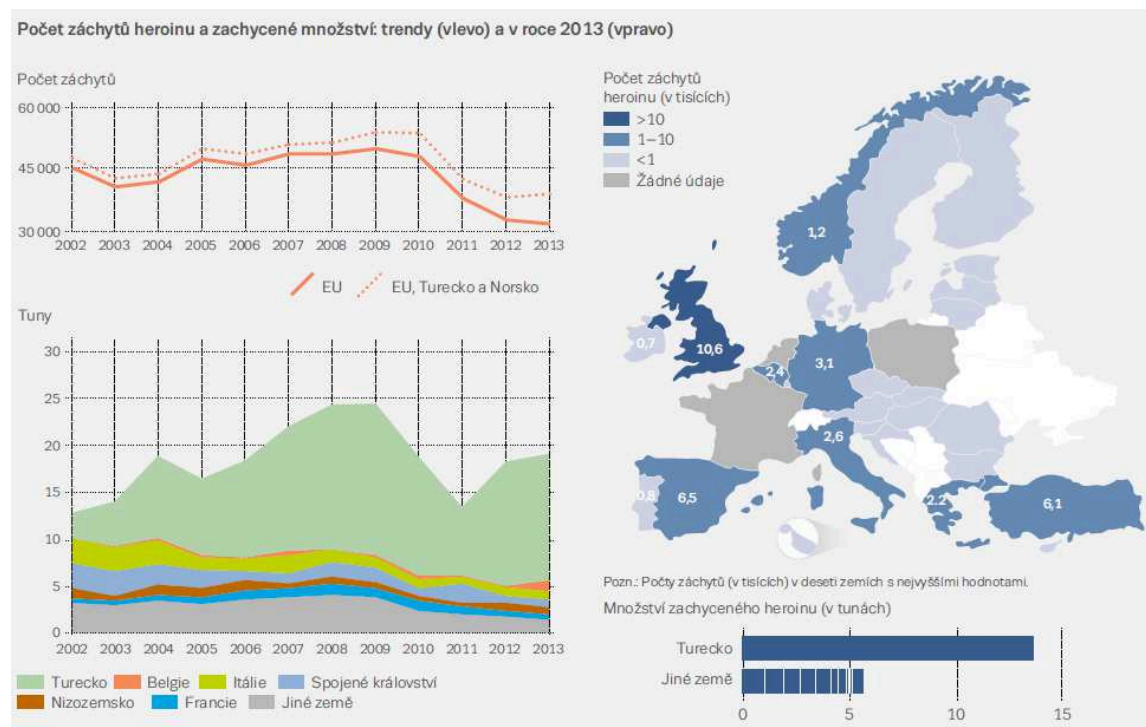
Příloha č. 8 – Záchyty syntetických kanabinoidů

Záchyty syntetických kanabinoidů hlášené do systému včasného varování EU: počet záchytů a zachycené množství, 2013

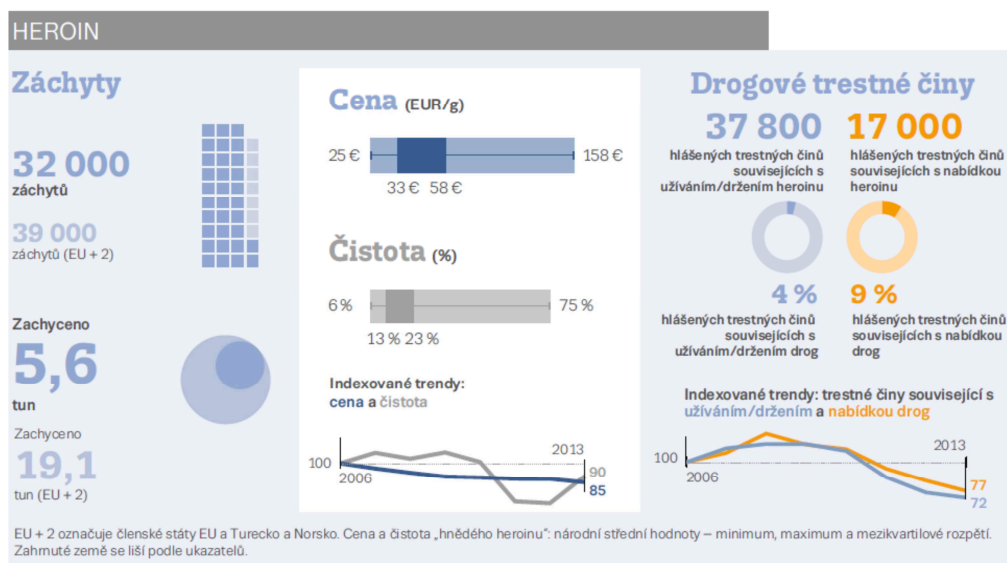
Zdroj: EMCDDA 2015 (73)

Příloha č. 9 – Záchyty heroinu v EU

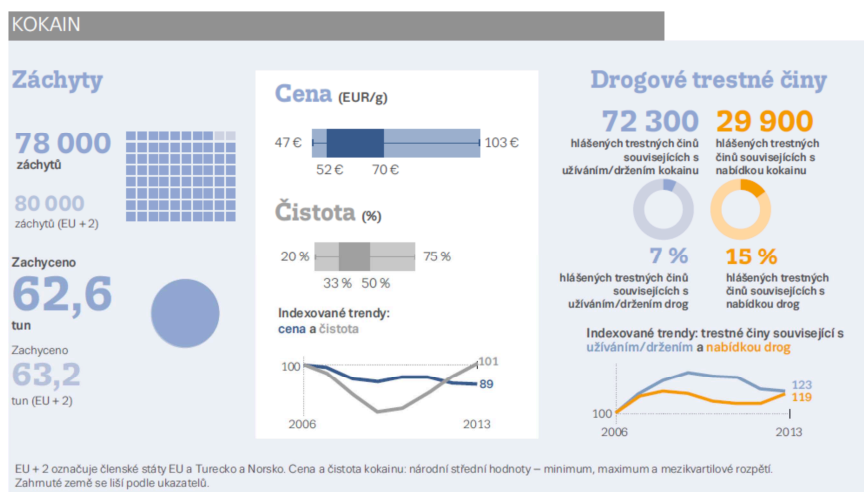
Zdroj: EMCDDA 2015 (73)

Příloha č. 10 – Heroin – záchyty, cena čistota, hlášené trestné činy

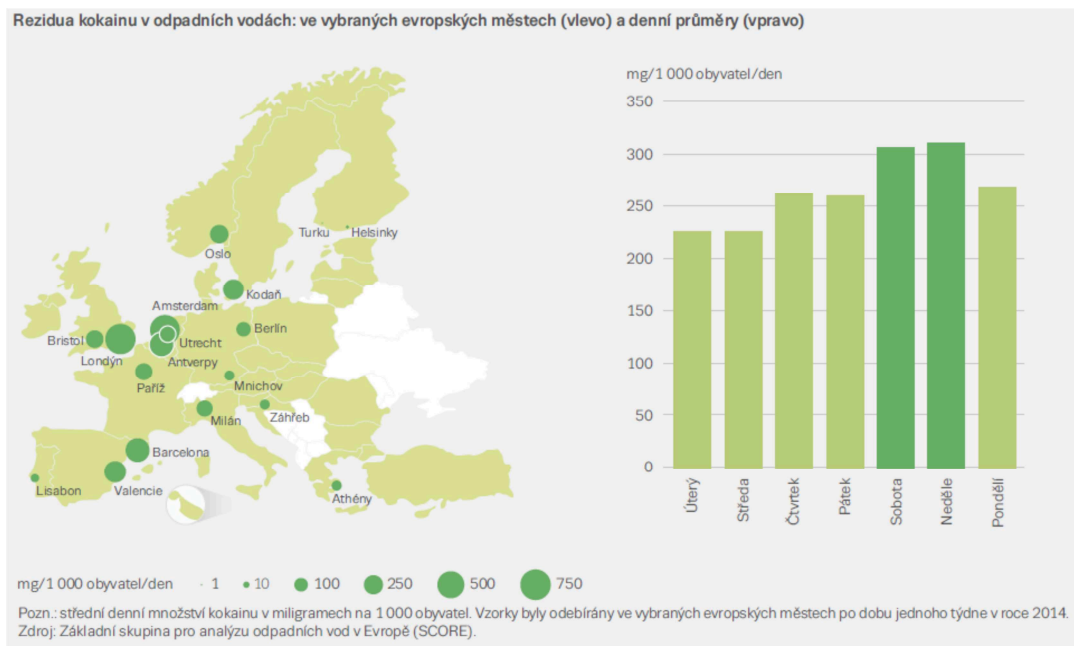
Zdroj: EMCDDA 2015 (73)

Příloha č. 11 – Kokain - záchyty, cena čistota, hlášené trestné činy

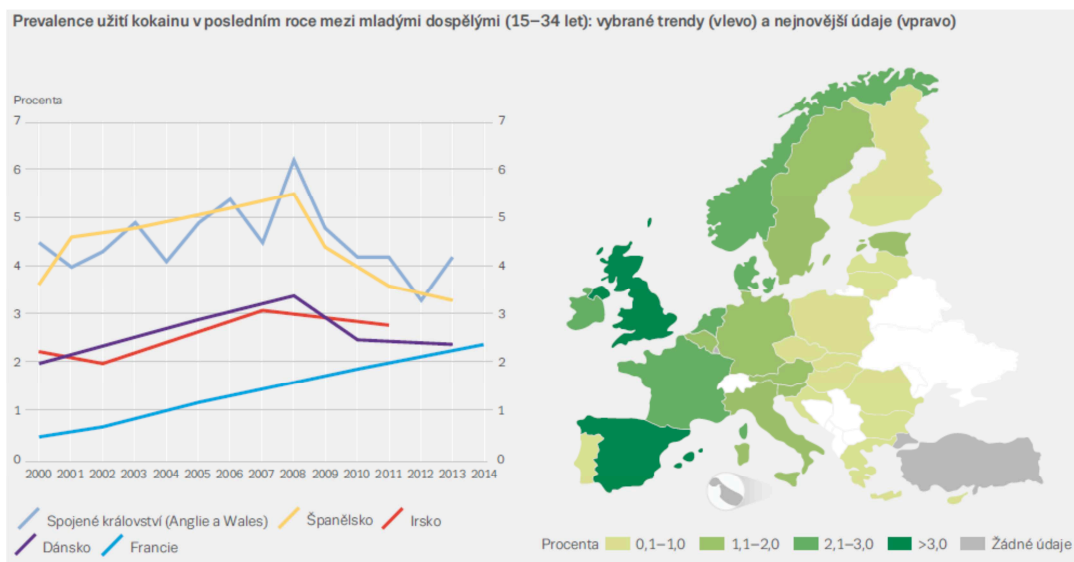
Zdroj: EMCDDA 2015 (73)

Příloha č. 12 – Kokain v odpadních vodách

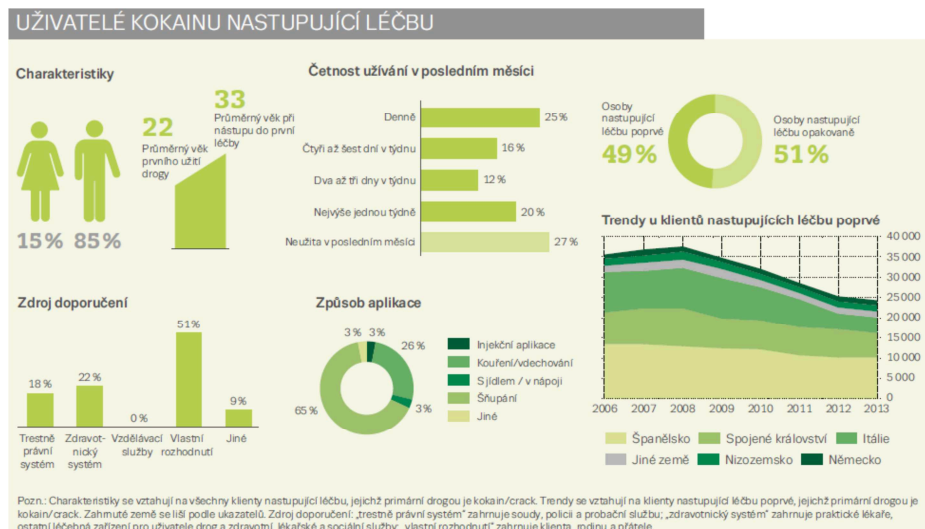
Zdroj: EMCDDA 2015 (73)

Příloha č. 13 – Prevalence užití kokainu v posledním roce (mladí dospělí)

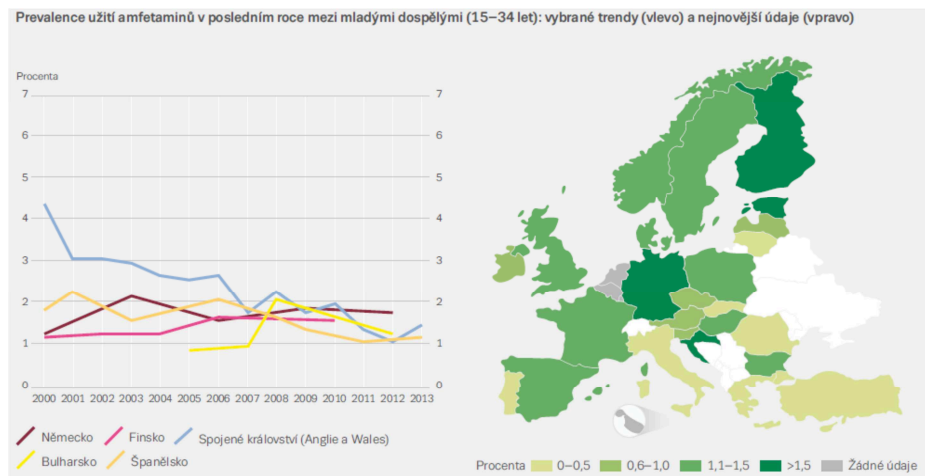
Zdroj: EMCDDA 2015 (73)

Příloha č. 14 – Uživatelé kokainu nastupující léčbu

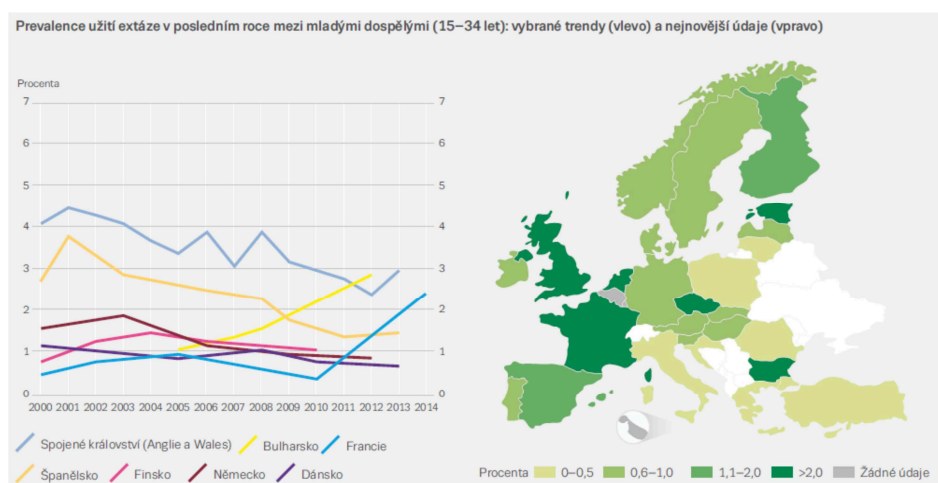
Zdroj: EMCDDA 2015 (73)

Příloha č. 15 – Prevalence užití amfetaminu mezi mladými dospělými

Zdroj: EMCDDA 2015 (73)

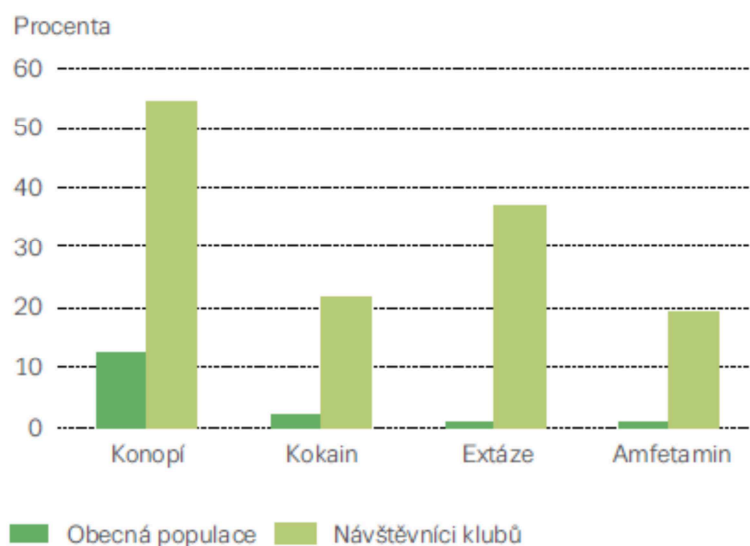
Příloha č. 16 – Prevalence extáze mezi mladými dospělými

Zdroj: EMCDDA 2015 (73)

Příloha č. 17 – Prevalence drog (návštěvníci klubů)

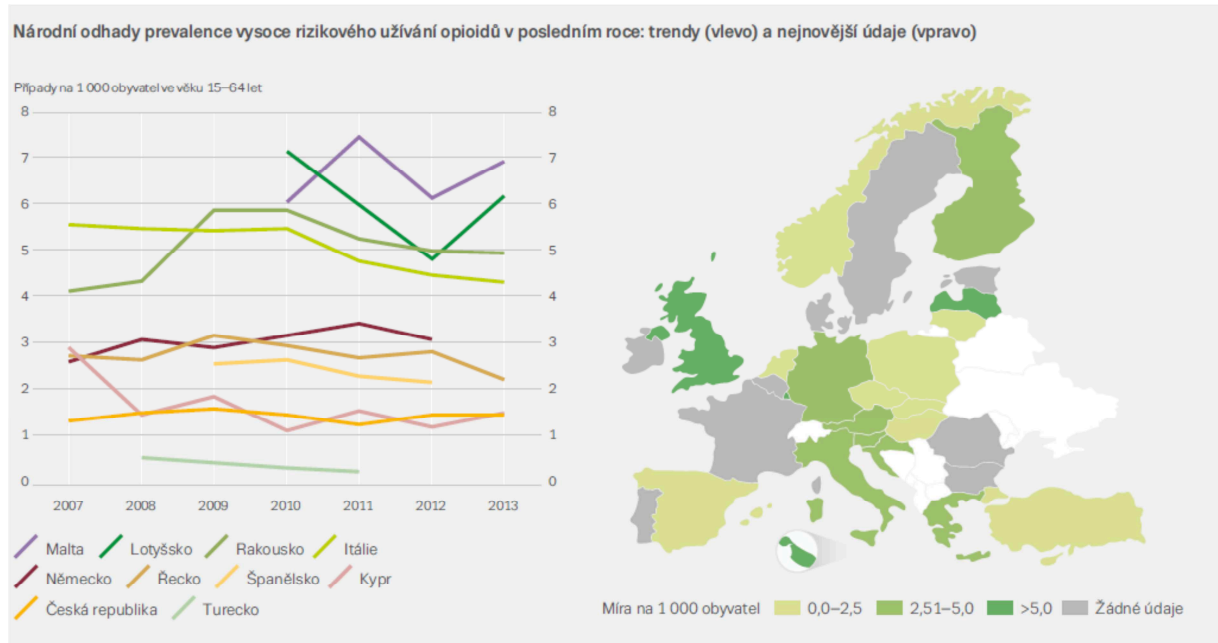
Prevalence v posledním roce mezi mladými dospělými (15–34 let):
obecná populace a návštěvníci klubů (10 zemí)

Zdroje: Global Drug Survey 2014 a nejnovější průzkumy v obecné populaci za tyto země: Belgie, Německo, Irsko, Španělsko, Francie, Maďarsko, Nizozemsko, Rakousko, Portugalsko a Spojené království. Amfetaminy: bez Belgie a Nizozemska. Extáze: bez Nizozemska.

Zdroj: EMCDDA 2015 (73)

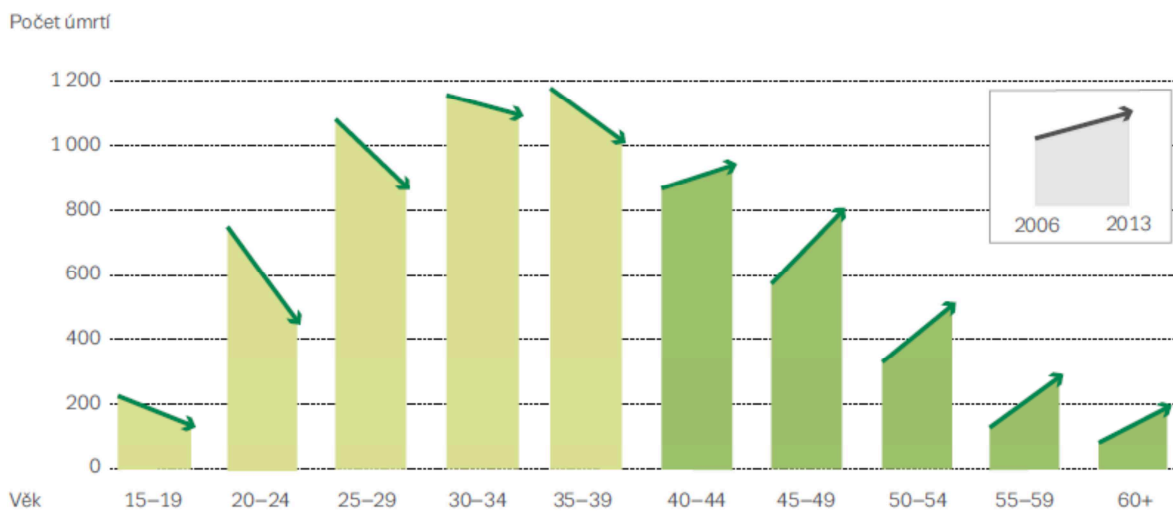
Příloha č. 18 – Prevalence rizikového užívání opioidů

Zdroj: EMCDDA 2015 (73)

Příloha č. 19 – Drogová úmrtí dle věkových skupin

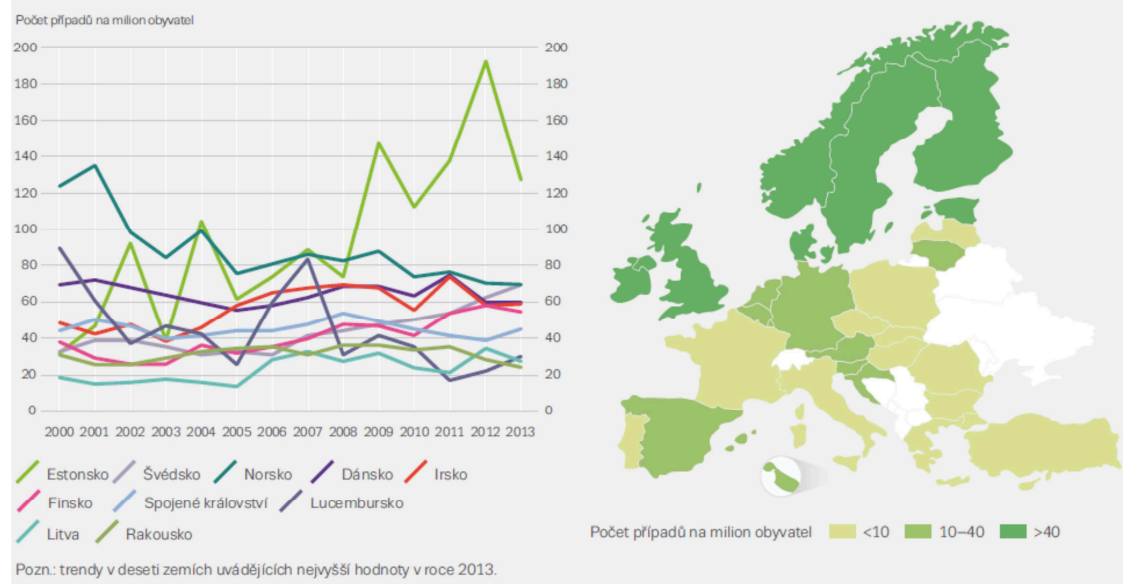
Počet úmrtí vyvolaných drogami podle věkových skupin v roce 2006 a 2013

Zdroj: EMCDDA 2015 (73)

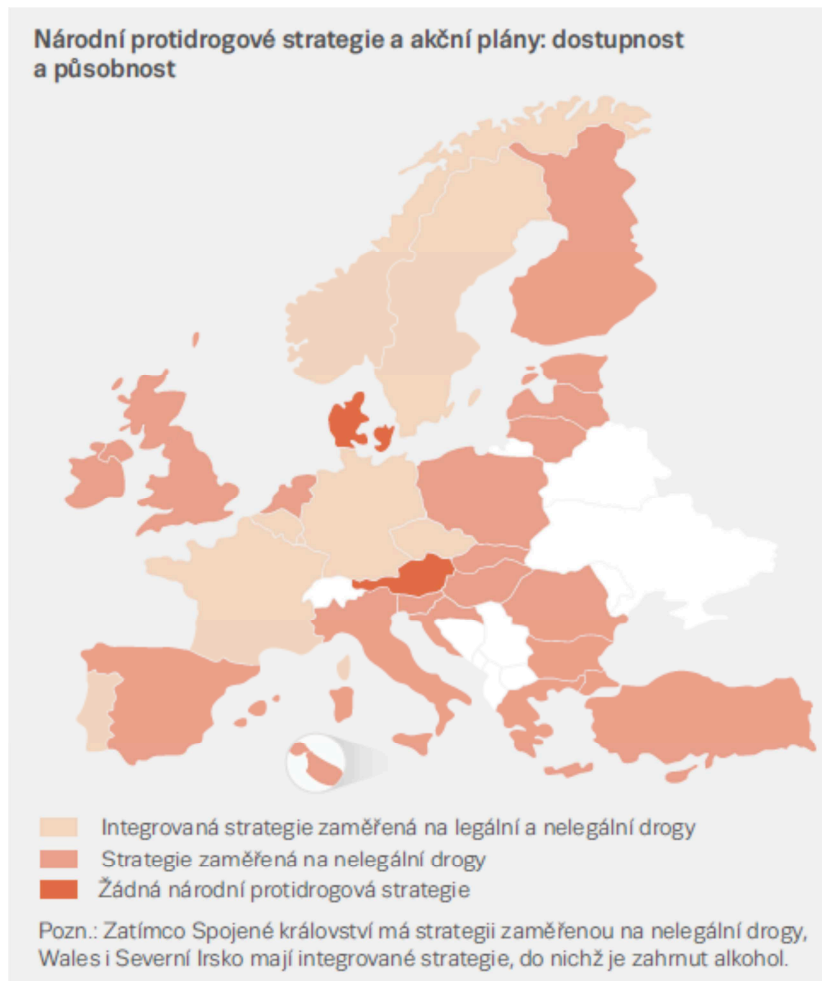
Příloha č. 20 – Úmrtnost vyvolaná drogami

Úmrtnost vyvolaná drogami mezi dospělými (15–64 let): vybrané trendy (vlevo) a nejnovější údaje (vpravo)

Zdroj: EMCDDA 2015 (73)

Příloha č. 21 – Národní protidrogové strategie

Zdroj: EMCDDA 2015 (73)

Příloha č. 22 – Statistika prevalence opioidů

OPIOIDY

Země	počet případů na 1 000 obyvatel	Indikátor Žádosti o léčbu, primární droga						Klienti v substituční léčbě
		Klienti závislí na opioidech jako % osob nastupujících léčbu			% klientů závislých na opioidech s injekčním užíváním (hlavní způsob aplikace)			
		Všechny osoby nastupující léčbu	Osoby nastupující léčbu poprvé	Osoby nastupující léčbu, které se v minulosti již léčily	Všechny osoby nastupující léčbu	Osoby nastupující léčbu poprvé	Osoby nastupující léčbu opakovaně	
% (počet)	% (počet)	% (počet)	% (počet)	% (počet)	% (počet)	počet		
Belgie	–	30,8 (2 816)	13 (416)	39 (2 024)	20,1 (547)	14,1 (57)	21,5 (420)	17 482
Bulharsko	–	88,8 (1 744)	79,3 (211)	95,2 (954)	73,8 (876)	68,8 (141)	74,4 (585)	3 563
Česká republika	1,5–1,5	17,2 (1 681)	7,8 (362)	25,6 (1 319)	89,4 (1 493)	86,9 (312)	90,1 (1 181)	3 500
Dánsko	–	17,5 (663)	7,1 (102)	26,3 (502)	23 (20)	33,9 (193)	–	7 600
Německo	2,8–3,4	37,1 (29 891)	13,7 (3 217)	–	–	–	–	77 300
Estonsko	–	92,9 (403)	81 (102)	98,6 (284)	84,8 (339)	90,2 (92)	83 (235)	1 166
Irsko	–	51,3 (4 451)	29,7 (1 032)	66,8 (3 291)	41,3 (1 762)	33,7 (344)	43,6 (1 362)	9 640
Řecko	2,0–2,6	69,3 (3 367)	54,9 (1 145)	80 (2 194)	36,8 (1 227)	32,8 (372)	39,1 (850)	9 973
Španělsko	1,7–2,6	26,8 (13 333)	11,4 (2 866)	43,7 (10 050)	17,8 (2 195)	11 (295)	19,6 (1 859)	69 111
Francie	–	43,1 (15 641)	27,1 (2 690)	53,5 (11 275)	14,2 (1 836)	6,8 (172)	–	163 000
Chorvatsko	3,2–4,0	80,4 (6 315)	24 (270)	90 (5 992)	73,7 (4 581)	42,6 (104)	75,1 (4 446)	6 357
Itálie	3,8–4,9	54,7 (18 072)	37,2 (4 782)	65,7 (13 290)	57 (9 678)	44,4 (1 906)	61,3 (7 772)	94 376
Kypr	1,2–2,1	26,5 (270)	7,7 (37)	43,8 (232)	48,1 (126)	40 (14)	49,3 (112)	180
Lotyšsko	4,1–9,7	52,1 (783)	19,7 (104)	69,6 (6 79)	63,7 (495)	84,6 (88)	60,5 (407)	328
Litva	2,3–2,4	86,8 (1 918)	62,8 (214)	91,9 (1 671)	–	100 (140)	–	592
Lucembursko	5,0–7,6	50,2 (145)	42,1 (8)	49,8 (116)	48,2 (68)	28,6 (2)	47 (54)	1 254
Maďarsko	0,4–0,5	5,9 (236)	2,1 (54)	13,6 (160)	70,1 (157)	60,4 (32)	71,8 (112)	786
Malta	6,5–7,7	74,8 (1 352)	33,7 (67)	79,9 (1 285)	61,8 (816)	54,2 (32)	62,2 (784)	1 078
Nizozemsko	1,1–1,5	10,2 (1 195)	5,1 (343)	17 (852)	4,6 (51)	5,4 (16)	4,3 (35)	8 185
Rakousko	4,9–5,1	52 (1 537)	29,5 (361)	67,9 (1 176)	43,4 (536)	31,1 (100)	47,8 (436)	24 027
Polsko	0,4–0,7	26,4 (724)	8,2 (91)	39,3 (621)	58 (391)	43,4 (36)	60,3 (349)	1 725
Portugalsko	–	54,3 (1 634)	27,3 (380)	77,6 (1 254)	15,9 (238)	11,2 (38)	17,3 (200)	16 858
Rumunsko	–	48,8 (802)	33,6 (240)	63,3 (543)	84,5 (622)	84,8 (189)	84,8 (420)	387
Slovensko	4,3–5,8	81,5 (234)	60,6 (57)	91,7 (170)	48,7 (113)	36,8 (21)	52,3 (91)	4 065
Slovensko	1,0–2,5	24,7 (558)	16 (185)	34,1 (363)	66,8 (367)	48,4 (89)	76,4 (272)	408
Finsko	3,8–4,5	64,2 (706)	40,4 (65)	69,2 (619)	81,6 (567)	73 (46)	82,5 (504)	2 439
Švédsko	–	27,3 (7 760)	17,2 (2 211)	35,7 (5 549)	59,6 (140)	33,3 (11)	63,9 (129)	3 425
Spojené království	7,9–8,4	50,3 (49 871)	19,7 (6 813)	66,6 (42 636)	34,5 (16 871)	22,5 (1 484)	36,3 (15 191)	172 513
Turecko	0,2–0,5	76,3 (5 542)	68 (2 540)	85,1 (3 002)	39,7 (2 201)	29,3 (745)	48,5 (1 456)	28 656
Norsko	1,9–3,1	26,9 (2 266)	–	–	–	–	–	7 055
Evropská unie	–	41 (168 102)	18,7 (28 425)	57,1 (109 107)	38,2 (46 285)	28,4 (6 153)	43,3 (37 806)	701 449
EU, Turecko a Norsko	–	41,3 (175 910)	19,9 (30 965)	57,6 (112 109)	30,4 (48 486)	28,5 (6 898)	43,5 (39 262)	737 160

Rok a metoda odhadu počtu problémových uživatelů opioidů se v jednotlivých zemích liší.
Indikátor Žádosti o léčbu monitoruje osoby nastupující léčbu v daném roce.

Zdroj: EMCDDA 2015 (73)

Příloha č. 23 – Statistiky prevalence kokainu v EU

KOKAIN

Země	Odhady prevalence			Indikátor žádosti o léčbu, primární droga					
	Obecná populace		Školní populace	Klienti závislí na kokainu jako % osob nastupujících léčbu			% klientů závislých na kokainu s injekčním užíváním (hlavní způsob aplikace)		
	Celoživotní prevalence, dospělí (15–64 let)	Prevalence v posledních 12 měsících, mladí dospělí (15–34 let)	Celoživotní prevalence, studenti (15–16 let)	Všechny osoby nastupující léčbu	Osoby nastupující léčbu poprvé	Osoby nastupující léčbu opakovaně	Všichni klienti	Osoby nastupující léčbu poprvé	Osoby nastupující léčbu opakovaně
	%	%	%	% (počet)	% (počet)	% (počet)	% (počet)	% (počet)	% (počet)
Belgie	–	2,0	2	15,6 (1 430)	15,2 (488)	15,9 (825)	6 (8,3)	1,3 (6)	7,1 (57)
Bulharsko	0,9	0,3	4	0 (0)	0 (0)	2,6 (7)	0,3 (3)	0 (0)	0 (0)
Česká republika	0,4	0,3	1	0,2 (19)	0,3 (12)	0,1 (7)	11,1 (2)	16,7 (2)	0 (0)
Dánsko	5,2	2,4	2	5,1 (193)	5,8 (84)	5,2 (99)	10,1 (17)	0 (0)	–
Německo	3,4	1,6	3	5,9 (4 788)	5,6 (1 322)	–	–	–	–
Estonsko	–	1,3	2	0 (0)	0 (0)	0 (0)	–	–	–
Irsko	6,8	2,8	3	7,8 (880)	9,2 (320)	6,6 (324)	1,7 (11)	0,3 (1)	2,9 (9)
Řecko	0,7	0,2	1	5,1 (250)	5,9 (122)	4,6 (127)	19,8 (49)	12,4 (15)	27 (34)
Španělsko	10,3	3,3	3	39,2 (19 497)	40,2 (10 142)	38,5 (8 855)	2 (365)	1 (95)	3 (260)
Francie	5,4	2,3	4	6,4 (2 311)	4,1 (411)	7,5 (1 573)	9,9 (192)	4,1 (16)	–
Chorvatsko	2,3	0,9	2	1,5 (119)	2,6 (29)	1,3 (84)	0,9 (1)	0 (0)	1,2 (1)
Itálie	4,2	1,3	1	25,8 (8 529)	31,4 (4 037)	22,2 (4 492)	3,5 (289)	2,9 (114)	4 (175)
Kypr	1,3	0,6	4	12,2 (124)	9,3 (45)	14,7 (78)	5,8 (7)	0 (0)	9,3 (7)
Lotyšsko	1,5	0,3	4	0,3 (5)	0,8 (4)	0,1 (1)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Litva	0,9	0,3	2	0,6 (14)	1,8 (6)	0,3 (5)	–	–	–
Lucembursko	–	–	–	17,3 (50)	10,5 (2)	18 (12)	30,1 (18)	–	30 (16)
Maďarsko	0,9	0,4	2	2 (81)	2,4 (60)	1,4 (17)	8,9 (7)	8,3 (5)	5,9 (1)
Malta	0,5	–	4	14,4 (260)	32,2 (64)	12,2 (196)	25,6 (65)	11,3 (7)	30,2 (58)
Nizozemsko	5,2	2,4	2	26,5 (3 113)	22,2 (1 494)	32,3 (1 619)	0,3 (8)	0,3 (4)	0,3 (4)
Rakousko	2,2	1,2	–	10,2 (301)	11,8 (145)	9 (156)	7,6 (18)	2,7 (3)	12,2 (15)
Polsko	0,9	0,3	3	2,4 (67)	1,9 (21)	2,8 (44)	6,3 (4)	4,8 (1)	7,3 (3)
Portugalsko	1,2	0,4	4	12,9 (368)	17,2 (239)	9,2 (149)	4,1 (14)	1,9 (4)	7,7 (10)
Rumunsko	0,3	0,2	2	0,7 (11)	1,3 (9)	0,2 (2)	–	–	–
Slovensko	2,1	1,2	3	3,5 (10)	6,4 (6)	2,1 (4)	30 (3)	16,7 (1)	50 (2)
Slovensko	0,6	0,4	1	0,6 (13)	0,4 (5)	0,8 (8)	8,3 (1)	0 (0)	14,3 (1)
Finsko	1,7	0,6	1	0,1 (1)	0 (0)	0 (0)	100 (1)	–	–
Švédsko	–	1,2	1	0,8 (236)	1,2 (151)	0,5 (85)	6,3 (2)	0 (0)	18,2 (2)
Spojené království	9,5	4,2	2	12,9 (12 756)	17,1 (5 888)	10,7 (6 851)	1,7 (204)	0,5 (29)	2,6 (175)
Turecko	–	–	–	1,1 (81)	1,1 (41)	1,1 (40)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Norsko	4,2	2,2	1	0,9 (79)	–	–	–	–	–
Evropská unie	4,6	1,9	–	13,5 (55 246)	16,5 (25 113)	13,4 (25 646)	2,8 (1 361)	1,3 (303)	3,6 (830)
EU, Turecko a Norsko	–	–	–	13 (55 406)	16,2 (25 154)	13,2 (25 686)	2,8 (1 361)	1,3 (303)	3,6 (830)

Odhady prevalence u obecné populace jsou odvozeny z reprezentativních národních průzkumů. Rok a metoda průzkumu se v jednotlivých zemích liší. Odhady prevalence u školní populace jsou převzaty z národních průzkumů ve školách nebo projektu ESPAD.

Zdroj: EMCDDA 2015 (73)

Příloha č. 24 – Statistiky prevalence amfetaminu v EU

AMFETAMINY

Země	Odhady prevalence			Indikátor žádostí o léčbu, primární droga					
	Obecná populace		Školní populace	Klienti závislí na amfetaminech jako % osob nastupujících léčbu			% klientů závislých na amfetaminech s injekčním užíváním (hlavní způsob aplikace)		
	Celoživotní prevalence, dospělí (15–64 let)	Prevalence v posledních 12 měsících, mladí dospělí (15–34 let)	Celoživotní prevalence, studenti (15–16 let)	Všechny osoby nastupující léčbu	Osoby nastupující léčbu poprvé	Osoby nastupující léčbu opakovaně	Všechny osoby nastupující léčbu	Osoby nastupující léčbu poprvé	Osoby nastupující léčbu opakovaně
%	%	%	% (počet)	% (počet)	% (počet)	% (počet)	% (počet)	% (počet)	
Belgie	–	–	2	10,1 (925)	9,1 (292)	11 (574)	13,3 (118)	5,3 (15)	17,7 (97)
Bulharsko	1,2	1,3	5	4,7 (93)	10,9 (29)	1,8 (18)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Česká republika	1,1	0,7	2	70,3 (6 865)	74,2 (3 431)	66,7 (3 434)	78,6 (5 365)	72,6 (2 473)	84,5 (2 892)
Dánsko	6,6	1,4	2	9,5 (358)	10,3 (149)	8,9 (170)	3,1 (9)	0 (0)	–
Německo	3,1	1,8	4	14,9 (12 026)	18,7 (4 365)	–	–	–	–
Estonsko	–	2,5	3	3 (13)	5,6 (7)	1,4 (4)	76,9 (10)	57,1 (4)	100 (4)
Irsko	4,5	0,8	2	0,6 (52)	0,9 (32)	0,4 (18)	5,9 (3)	9,7 (3)	0 (0)
Řecko	0,1	0,1	2	0,2 (12)	0,3 (7)	0,2 (5)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Španělsko	3,8	1,2	2	1 (512)	1,2 (307)	0,8 (186)	0,6 (3)	0,7 (2)	0,6 (1)
Francie	2,2	0,7	4	0,3 (98)	0,2 (22)	0,3 (60)	22,5 (18)	15,8 (3)	–
Chorvatsko	2,6	1,6	1	0,9 (69)	2 (22)	0,7 (46)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Itálie	1,8	0,1	1	0,2 (51)	0,3 (37)	0,1 (14)	2 (1)	2,9 (1)	0 (0)
Kypr	0,7	0,4	4	2,6 (26)	1,7 (8)	3,4 (18)	7,7 (2)	0 (0)	11,1 (2)
Lotyšsko	2,2	0,6	4	15,1 (227)	21 (111)	11,9 (116)	68,2 (152)	64,2 (70)	71,9 (82)
Litva	1,2	0,5	3	3,4 (76)	10 (34)	1,9 (34)	–	–	–
Lucembursko	–	–	–	0 (0)	0 (0)	0 (0)	–	–	–
Maďarsko	1,8	1,2	6	11,6 (461)	11,6 (297)	11 (130)	15,3 (68)	11,3 (33)	24,2 (30)
Malta	0,3	–	3	0,2 (4)	0 (0)	0,2 (4)	25 (1)	–	25 (1)
Nizozemsko	3,1	–	1	6,5 (760)	6,6 (445)	6,3 (315)	0,6 (4)	0,5 (2)	0,7 (2)
Rakousko	2,5	0,9	–	3,4 (102)	4,7 (58)	2,5 (44)	1,2 (1)	2 (1)	0 (0)
Polsko	2,9	1,4	4	25,9 (711)	25,8 (287)	26,5 (419)	10,8 (76)	3,9 (11)	15,7 (65)
Portugalsko	0,5	0,1	3	0,1 (2)	0,1 (1)	0,1 (1)	0 (0)	0 (0)	–
Rumunsko	0,1	0,0	2	0,5 (8)	1 (7)	0 (0)	–	–	–
Slovinsko	0,9	0,8	2	0,7 (2)	1,1 (1)	0,5 (1)	–	–	–
Slovensko	0,5	0,3	1	43,2 (978)	46,4 (535)	39,9 (425)	31,8 (300)	27,1 (142)	38 (154)
Finsko	2,3	1,6	–	11 (121)	11,8 (19)	10,8 (97)	76,7 (89)	52,6 (10)	81,9 (77)
Švédsko	–	1,3	0	0,4 (112)	0 (6)	0,7 (105)	78,3 (83)	80 (4)	78 (78)
Spojené království	11,1	1,5	1	2,7 (2 725)	3,1 (1 058)	2,6 (1 656)	24 (607)	13 (125)	31,1 (482)
Turecko	0,1	0,1	2	0 (0)	0 (0)	0 (0)	–	–	–
Norsko	3,7	1,1	1	13,1 (1 104)	–	–	–	–	–
Evropská unie	3,5	1,0	–	6,7 (27 389)	7,6 (11 567)	4,1 (7 894)	47 (6 910)	41,9 (2 899)	53,6 (3 967)
EU, Turecko a Norsko	–	–	–	6,7 (28 493)	7,4 (11 567)	4,1 (7 894)	47 (6 910)	41,9 (2 899)	53,6 (3 967)

Zdroj: EMCDDA 2015 (73)

Příloha č. 25 – Statistiky prevalence extáze v EU

EXTÁZE

Země	Odhady prevalence			Indikátor žádostí o léčbu, primární droga		
	Obecná populace		Školní populace	Klienti závislí na extázi jako % osob nastupujících léčbu		
	Celoživotní prevalence, dospělí (15–64 let)	Prevalence v posledních 12 měsících, mladí dospělí (15–34 let)		Všechny osoby nastupující léčbu	Osoby nastupující léčbu poprvé	Osoby nastupující léčbu opakovaně
%	%	%	% (počet)	% (počet)	% (počet)	
Belgie	–	–	2	0,5 (43)	0,7 (23)	0,4 (19)
Bulharsko	2,0	2,9	4	0,1 (1)	0 (0)	0,1 (1)
Česká republika	5,1	3,0	3	0,1 (8)	0,1 (4)	0,1 (4)
Dánsko	2,3	0,7	1	0,3 (13)	0,5 (7)	0,3 (5)
Německo	2,7	0,9	2	–	–	–
Estonsko	–	2,3	3	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Irsko	6,9	0,9	2	0,5 (43)	0,8 (27)	0,3 (16)
Řecko	0,4	0,4	2	0,2 (8)	0,2 (5)	0,1 (3)
Španělsko	4,3	1,5	2	0,3 (134)	0,4 (103)	0,1 (29)
Francie	4,2	2,3	3	0,5 (186)	0,2 (22)	0,6 (122)
Chorvatsko	2,5	0,5	2	0,3 (27)	0,6 (7)	0,3 (19)
Itálie	1,8	0,1	1	0,2 (55)	0,2 (23)	0,2 (32)
Kypr	0,9	0,3	3	0,1 (1)	0 (0)	0,2 (1)
Lotyšsko	2,7	0,8	4	0,2 (3)	0,4 (2)	0,1 (1)
Litva	1,3	0,3	2	0 (1)	0 (0)	0,1 (1)
Lucembursko	–	–	–	0,3 (1)	0 (0)	0,4 (1)
Maďarsko	2,4	1,0	4	1,7 (69)	1,7 (43)	2 (23)
Malta	0,7	–	3	1,2 (22)	3,5 (7)	0,9 (15)
Nizozemsko	6,2	3,1	4	0,6 (67)	0,8 (55)	0,2 (12)
Rakousko	2,3	1,0	–	0,8 (23)	1,1 (13)	0,6 (10)
Polsko	1,1	0,3	2	0,2 (6)	0,1 (1)	0,3 (5)
Portugalsko	1,3	0,6	3	0,2 (5)	0,4 (5)	0 (0)
Rumunsko	0,7	0,4	2	0,1 (1)	0,1 (1)	0 (0)
Slovensko	2,1	0,8	2	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Slovensko	1,9	0,9	0	0,1 (2)	0,1 (1)	0,1 (1)
Finsko	1,8	1,1	2	0,3 (3)	0,6 (1)	0,2 (2)
Švédsko	–	1,0	1	0 (3)	0 (1)	0 (1)
Spojené království	9,3	3,0	2	0,3 (325)	0,7 (232)	0,1 (92)
Turecko	0,1	0,1	2	0,8 (55)	1,1 (41)	0,4 (14)
Norsko	2,3	1,0	1	0 (0)	–	–
Evropská unie	3,6	1,4	–	0,3 (1 050)	0,4 (583)	0,2 (415)
EU, Turecko a Norsko	–	–	–	0,3 (1 105)	0,4 (624)	0,2 (429)

Zdroj: EMCDDA 2015 (73)

Příloha č. 26 – Statistiky prevalence konopí v EU

KONOPI

Země	Odhady prevalence			Indikátor žádostí o léčbu, primární droga		
	Obecná populace		Školní populace	Klienti závislí na konopí jako % osob nastupujících léčbu		
	Celoživotní prevalence, dospělí (15–64 let)	Prevalence v posledních 12 měsících, mladí dospělí (15–34 let)	Celoživotní prevalence, studenti (15–16 let)	Všechny osoby nastupující léčbu	Osoby nastupující léčbu poprvé	Osoby nastupující léčbu opakovaně
	%	%	%	% (počet)	% (počet)	% (počet)
Belgie	14,3	11,2	21	33,6 (3 077)	54,3 (1 744)	23,1 (1 201)
Bulharsko	7,5	8,3	22	3,9 (77)	4,5 (12)	1,8 (18)
Česká republika	22,8	21,6	42	11 (1 077)	16,5 (763)	6,1 (314)
Dánsko	35,6	17,6	18	63,4 (2 397)	72,6 (1 048)	55,5 (1 061)
Německo	23,1	11,1	19	36,3 (29 252)	56,1 (13 138)	–
Estonsko	–	13,6	24	3,7 (16)	12,7 (16)	0 (0)
Irsko	25,3	10,3	18	28,9 (2 511)	47 (1 631)	16 (790)
Řecko	8,9	3,2	8	21,5 (1 045)	35,4 (737)	11 (302)
Španělsko	30,4	17,0	28	29,9 (14 869)	43,6 (10 982)	14,8 (3 402)
Francie	40,9	22,1	39	44,1 (16 020)	62,5 (6 206)	32,3 (6 804)
Chorvatsko	15,6	10,5	18	13,3 (1 047)	58,4 (658)	5,7 (381)
Itálie	21,7	8,0	16	17,4 (5 766)	28 (3 593)	10,7 (2 173)
Kypr	9,9	4,2	7	56,8 (579)	80,5 (388)	35,3 (187)
Lotyšsko	12,5	7,3	24	27,3 (411)	51,4 (272)	14,3 (139)
Litva	10,5	5,1	20	2,9 (65)	11,7 (40)	1,3 (23)
Lucembursko	–	–	–	31,1 (90)	47,4 (9)	30,5 (71)
Maďarsko	8,5	5,7	19	61 (2 429)	70 (1 787)	43,4 (511)
Malta	4,3	–	10	7,9 (142)	25,1 (50)	5,7 (92)
Nizozemsko	25,7	13,7	27	47,8 (5 613)	56,7 (3 826)	35,7 (1 787)
Rakousko	14,2	6,6	14	30 (887)	50,6 (620)	15,4 (267)
Polsko	12,2	8,1	23	33,4 (914)	51,6 (575)	20,3 (321)
Portugalsko	9,4	5,1	16	26,8 (806)	48,4 (674)	8,2 (132)
Rumunsko	1,6	0,6	7	17 (279)	27,3 (195)	7,9 (68)
Slovensko	15,8	10,3	23	12,5 (36)	31,9 (30)	3,1 (6)
Slovensko	10,5	7,3	16	24,6 (557)	32 (369)	16,6 (177)
Finsko	18,3	11,2	12	14,6 (161)	34,2 (55)	10,8 (97)
Švédsko	–	7,1	5	13,2 (3 763)	22,4 (2 881)	5,7 (882)
Spojené království	29,9	11,2	22	26,8 (26 618)	48,6 (16 775)	15,3 (9 771)
Turecko	0,7	0,4	4	12,7 (920)	17,5 (653)	7,6 (267)
Norsko	23,3	12,0	5	20,3 (1 705)	–	–
Evropská unie	23,3	11,7	–	29,4 (120 504)	45,5 (69 074)	16,2 (30 977)
EU, Turecko a Norsko	–	–	–	28,9 (123 129)	44,8 (69 727)	16,1 (31 244)

Zdroj: EMCDDA 2015 (73)

Příloha č. 27 – Drogy v EU (drogová úmrtí, injekční stříkačky)

DALŠÍ INDIKÁTORY

	Úmrtí vyvolaná drogami (15–64 let)	Případy infekce HIV připsované injekčnímu užívání drog (ECDC)	Odhad injekčního užívání drog	Injekční stříkačky distribované prostřednictvím specializovaných programů
Země	počet případů na milion obyvatel (počet)	počet případů na milion obyvatel (počet)	počet případů na 1 000 obyvatel	počet
Belgie	10,5 (77)	1,5 (17)	2,5–4,8	907 504
Bulharsko	4,3 (21)	4,5 (33)	–	431 568
Česká republika	5,1 (37)	0,6 (6)	5,9–6,0	6 181 134
Dánsko	60 (218)	2,3 (13)	–	–
Německo	17,6 (956)	1,2 (100)	–	–
Estonsko	126,8 (111)	54,5 (72)	4,3–10,8	2 183 933
Irsko	58,5 (177)	3,9 (18)	–	360 041
Řecko	–	22,4 (248)	0,6–0,9	429 517
Španělsko	12,2 (383)	3,1 (145)	0,3–0,4	2 684 251
Francie	6,8 (283)	1 (67)	–	–
Chorvatsko	16,8 (48)	0 (0)	0,3–0,6	273 972
Itálie	8,9 (343)	2,7 (162)	–	–
Kypr	4,9 (3)	0 (0)	0,2–0,5	0
Lotyšsko	8,1 (11)	38 (77)	7,3–11,7	341 421
Litva	27,1 (54)	20,9 (62)	–	168 943
Lucembursko	29,7 (11)	9,3 (5)	4,5–6,9	191 983
Maďarsko	4,6 (31)	0,1 (1)	0,8	435 817
Malta	10,4 (3)	7,1 (3)	–	357 691
Nizozemsko	10,2 (113)	0,3 (5)	0,2–0,2	–
Rakousko	24,2 (138)	2,5 (21)	–	4 762 999
Polsko	7,6 (207)	1 (39)	–	–
Portugalsko	3,0 (21)	7,4 (78)	–	950 652
Rumunsko	2,2 (30)	7,4 (149)	–	2 051 770
Slovinsko	19,9 (28)	1 (2)	–	513 272
Slovensko	6,5 (25)	0 (0)	–	321 339
Finsko	54,3 (191)	0,6 (3)	4,1–6,7	3 834 262
Švédsko	69,7 (426)	0,8 (8)	–	229 362
Spojené království	44,6 (1 858)	1,8 (112)	2,9–3,2	9 457 256 (!)
Turecko	4,4 (224)	0,1 (4)	–	–
Norsko	69,6 (232)	1,6 (8)	2,2–3,0	3 011 000
Evropská unie	17,3 (5 804)	2,9 (1 446)	–	–
EU, Turecko a Norsko	16 (6 260)	2,5 (1 458)	–	–

Odhady injekčního užívání drog jsou odvozeny nepřímými metodami, přičemž rok odhadu se v jednotlivých zemích liší.
(!) Údaje se týkají Skotska a Walesu (2013) a Severního Irsku (2012).

Zdroj: EMCDDA 2015 (73)

Příloha č. 28 – Záchyty drog v EU (heroin, kokain, amfetaminy, extáze)

ZÁCHYTY DROG

Země	Heroin		Kokain		Amfetaminy		Extáze	
	Zachycené množství kg	Počet záchytů počet	Zachycené množství kg	Počet záchytů počet	Zachycené množství kg	Počet záchytů počet	Zachycené množství tablety (kg)	Počet záchytů počet
Belgie	1 182	2 431	6 486	3 653	216	3 085	37 152 (-)	1 338
Bulharsko	157	32	20	-	193	8	4 169 (29)	-
Česká republika	5	38	36	106	70	495	5 061 (0,04)	114
Dánsko	14	461	681	2 286	341	2 167	7 706 (-)	590
Německo	270	3 065	1 315	3 622	1 339	12 801	480 839 (-)	2 233
Estonsko	0	2	2	47	28	290	3 341 (0,2)	92
Irsko	61	690	66	366	23	114	465 083 (-)	464
Řecko	235	2 158	706	437	16	81	34 579 (0,4)	47
Španělsko	291	6 502	26 701	38 033	497	3 471	154 732 (-)	2 301
Francie	570	-	5 612	-	501	-	414 800 (-)	-
Chorvatsko	10	167	9	171	13	414	0 (0,9)	170
Itálie	882	2 560	4 966	6 031	103	128	4 713 (17)	136
Kypr	0,7	16	3	105	1	38	504 (0,1)	14
Lotyšsko	0,7	288	1	34	46	744	60 (0,003)	18
Litva	13	100	3	12	71	97	54 (0,5)	13
Lucembursko	4	127	1	103	5	6	13 (-)	3
Maďarsko	6	32	8	117	75	586	17 664 (2)	181
Malta	1	51	4	115	0	3	30 375 (-)	45
Nizozemsko (*)	750	-	10 000	-	681	-	-	-
Rakousko	80	346	25	992	29	859	5 768 (-)	119
Polsko	49	-	21	-	685	-	45 997 (-)	-
Portugalsko	55	792	2 440	1 108	5	48	2 160 (1)	80
Rumunsko	112	273	53	75	0	42	27 506 (0,04)	142
Slovinsko	7	339	3	196	16	273	922 (0,9)	53
Slovensko	0,2	73	1	23	4	634	47 (-)	17
Finsko	0,2	113	5	205	91	3 149	121 600 (-)	795
Švédsko	6	485	81	1 452	677	4 541	26 919 (16)	743
Spojené království (*)	831	10 648	3 324	18 569	1 491	6 515	1 173 100 (-)	3 716
Turecko	13 480	6 096	450	863	1 242	132	4 441 217 (-)	4 274
Norsko	55	1 192	188	1 086	514	7 229	7 298 (3)	411
Evropská unie	5 593	31 789	62 573	77 858	7 217	40 589	3 064 864 (68)	13 424
EU, Turecko a Norsko	19 128	39 077	63 211	79 807	8 973	47 950	7 513 379 (71)	18 109

Amfetaminy zahrnují amfetamin a metamfetamin.

(*) Údaje o záchytech se vztahují k roku 2012.

Zdroj: EMCDDA 2015 (73)

Příloha č. 29 – Záchyty drog v EU (hašiš, marihuana, rostliny konopí)

ZÁCHYTY DROG (pokračování)

Země	Hašiš		Marihuana		Rostliny konopí	
	Zachycené množství kg	Počet záchytů počet	Zachycené množství kg	Počet záchytů počet	Zachycené množství rostliny (kg)	Počet záchytů počet
Belgie	4 275	5 529	14 882	23 900	396 758 (-)	1 212
Bulharsko	5	9	579	69	18 126 (24)	11
Česká republika	1	28	735	875	73 639 (-)	361
Dánsko	3 292	11 030	394	1 896	- (5634)	645
Německo	1 770	5 638	4 827	28 875	107 766 (-)	2 026
Estonsko	109	24	51	524	- (16)	42
Irsko	677	367	1 102	1 770	6 309 (-)	427
Řecko	8	143	20 942	6 743	23 008 (0)	599
Španělsko	319 257	180 342	16 298	172 341	176 879 (-)	2 305
Francie	70 918	-	4 758	-	141 374 (-)	-
Chorvatsko	5	359	1 047	4 171	3 957 (-)	213
Itálie	36 347	5 261	28 821	5 701	894 862 (-)	1 227
Kypr	1	16	99	849	403 (-)	62
Lotyšsko	106	28	29	412	- (344)	31
Litva	1 088	11	124	199	- (-)	-
Lucembursko	8	81	11	832	8 (-)	6
Maďarsko	5	103	863	2 040	5 307 (-)	196
Malta	1	71	10	85	27 (-)	3
Nizozemsko (*)	2 200	-	12 600	-	1 218 000 (-)	-
Rakousko	130	1 512	1 432	8 270	- (196)	327
Polsko	208	-	1 243	-	69 285 (-)	-
Portugalsko	8 681	3 087	96	559	8 462 (-)	354
Rumunsko	25	284	165	1 799	8 835 (110)	79
Slovensko	0,5	73	810	3 673	9 515 (-)	212
Slovensko	0,0	21	81	1 307	1 039 (-)	32
Finsko	122	1 467	285	6 167	23 000 (63)	3 409
Švédsko	1 160	6 937	928	9 221	- (-)	-
Spojené království (*)	13 432	17 360	13 243	148 746	555 625 (-)	15 846
Turecko	94 279	5 331	180 101	60 742	- (-)	3 706
Norsko	2 283	11 875	491	5 444	- (159)	386
Evropská unie	463 831	239 781	126 455	431 024	3 742 184 (6 387)	29 625
EU, Turecko a Norsko	560 393	256 987	307 047	497 210	3 742 184 (6 546)	33 717

(*) Údaje o záchytech se vztahují k roku 2012, kromě údaje o počtu rostlin konopí zachycených v Nizozemsku, který se vztahuje k roku 2013.

Zdroj: EMCDDA 2015 (73)

Příloha č. 30 – Rozsah užívání drog v populaci ČR

tabulka 2-1: Rozsah užívání drog v obecné populaci – studie Prevalence užívání drog v populaci ČR 2014, v %

Typ drogy	Věková skupina 15–64 let			Mladí dospělí
	muži (n = 441)	ženy (n = 429)	celkem (n = 870)	15–34 let (n = 313)
Celoživotní prevalence				
Jakákoliv nelegální droga celkem	39,8	22,1	31,1	48,5
Konopné látky	36,2	21,0	28,7	44,9
Extáze	9,0	2,8	6,0	12,8
Pervitin	3,4	1,6	2,6	4,9
Kokain	1,6	0,2	0,9	2,3
Heroin	1,1	0,2	0,7	1,3
LSD	1,4	0,0	0,7	1,6
Halucinogenní houby	6,6	1,9	4,3	9,4
Těkavé látky	2,1	0,2	1,2	1,9
Jiné syntetické drogy	0,2	0,0	0,1	0,3
Jiné rostlinné drogy	1,6	0,9	1,3	1,3
Léky (sedativa, hypnotika, opioidní analgetika)	31,8	38,0	34,8	25,8
Anabolické steroidy	3,2	0,7	2,0	2,9
Prevalence v posledních 12 měsících				
Jakákoliv nelegální droga celkem	16,7	8,4	12,6	26,2
Konopné látky	15,4	7,3	11,4	23,9
Extáze	2,3	0,9	1,6	3,6
Pervitin	1,4	0,2	0,8	2,3
Kokain	0,5	0,0	0,2	0,6
Heroin	0,2	0,0	0,1	0,3
LSD	0,2	0,0	0,1	0,3
Halucinogenní houby	1,6	0,0	0,8	2,3
Těkavé látky	0,7	0,0	0,3	1,0
Jiné syntetické drogy	0,0	0,0	0,0	0,0
Jiné rostlinné drogy	0,2	0,7	0,5	0,3
Léky (sedativa, hypnotika, opioidní analgetika)	15,5	21,2	18,3	12,9
Anabolické steroidy	0,7	0,0	0,3	1,0
Prevalence v posledních 30 dnech				
Jakákoliv nelegální droga celkem	5,8	1,9	3,9	8,6
Konopné látky	5,7	1,9	3,8	8,5
Extáze	0,0	0,0	0,0	0,0
Pervitin	0,2	0,0	0,1	0,3
Kokain	0,5	0,0	0,2	0,6
Heroin	0,0	0,0	0,0	0,0
LSD	0,0	0,0	0,0	0,0
Halucinogenní houby	0,0	0,0	0,0	0,0
Těkavé látky	0,0	0,0	0,0	0,0
Jiné syntetické drogy	0,0	0,0	0,0	0,0
Jiné rostlinné drogy	0,0	0,0	0,0	0,0
Léky (sedativa, hypnotika, opioidní analgetika)	3,9	8,2	6,0	2,9
Anabolické steroidy	0,5	0,0	0,2	0,6

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a pom factum research (2015b)

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislost 2015 (74)

Příloha č. 31 – Osoby vězněné za primární drogové trestné činy

tabulka 9-11: Počet osob vězněných za primární drogové trestné činy a vybrané trestné činy v souvislosti s užíváním návykových látek k 31. 12. daného roku

Rok	§ 283	§ 284	§ 286	§ 287	§ 274	§ 360	Celkem
2007	1 314	101	144	69	299	95	2 022
2008	1 257	127	185	93	554	158	2 374
2009	3 073	323	365	138	1 595	106	5 600
2010	1 696	143	145	32	936	27	2 979
2011	1 929	126	155	26	1 077	27	3 340
2012	1 399	120	112	14	883	33	2 561
2013	1 281	98	78	8	480	27	1 972
2014	1 470	118	76	6	615	18	2 303

Pozn.: § 283 – nedovolená výroba a jiné nakládání s OPL a jedy, § 284 – přechovávání OPL a jedů pro vlastní potřebu, § 285 – nedovolené pěstování rostlin a hub obsahujících OPL pro vlastní potřebu, § 286 – výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě OPL a jedy, § 287 – podněcování, šíření či svádění ke zneužívání návykové látky, § 274 – ohrožení pod vlivem návykové látky, § 360 – opilství

Zdroj: Mravčík et al. (2014b), Generální ředitelství Vězeňské služby ČR (2015a)

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislost 2015 (74)

Příloha č. 32 – Projednané drogové přestupky v roce 2014

tabulka 9-9: Drogové přestupky projednané v r. 2014 podle paragrafů, věku pachatele a krajů

Kraj	Držení drog		Pěstování rostlin a hub		Drogové přestupky celkem	Přestupky celkem
	Celkem	Z toho mladistvými	Celkem	Z toho mladistvými		
Hl. m. Praha	290	13	8	0	298	36 911
Středočeský	379	10	8	0	387	42 695
Jihočeský	65	12	18	0	83	15 118
Plzeňský	105	9	4	0	109	15 223
Karlovarský	84	4	2	0	86	7 435
Ústecký	211	21	10	0	221	29 760
Liberecký	139	8	11	0	150	26 802
Královéhradecký	52	6	5	0	57	12 845
Pardubický	85	4	3	0	88	11 222
Vysočina	15	4	2	0	17	9 374
Jihomoravský	86	10	10	2	96	29 611
Olomoucký	49	3	11	1	60	20 252
Zlínský	53	7	6	0	59	16 433
Moravskoslezský	111	10	12	0	123	36 282
Celkem	1 724	121	110	3	1 834	309 963

Zdroj: Ministerstvo vnitra ČR (2015)

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislost 2015 (74)

Příloha č. 33 – Zjištěné primární drogové trestné činy v roce 2014

tabulka 9-7: Zjištěné primární drogové trestné činy a stíhané osoby v r. 2014 podle krajů

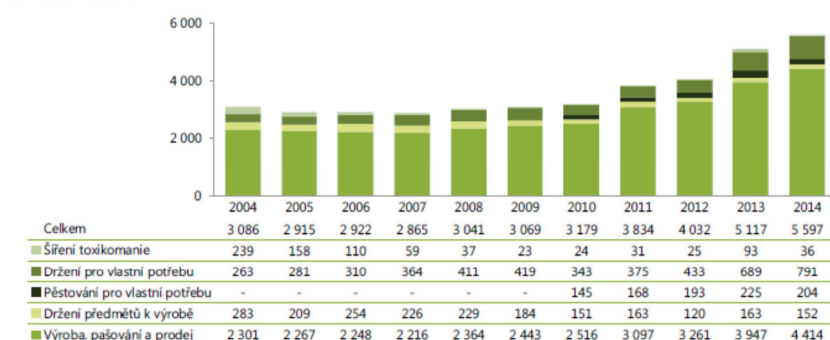
Kraj	Zjištěné DTČ			Osoby stíhané pro DTČ		
	Počet	Podíl (%)	Na 100 tis. os. 15–64 let	Počet	Podíl (%)	Na 100 tis. os. 15–64 let
Hl. m. Praha	1 674	29,9	198,1	566	14,2	67,0
Středočeský	616	11,0	70,4	536	13,4	61,2
Jihočeský	285	5,1	66,7	258	6,5	60,3
Plzeňský	273	4,9	70,8	235	5,9	61,0
Karlovarský	168	3,0	82,3	172	4,3	84,3
Ústecký	515	9,2	92,4	499	12,5	89,5
Liberecký	235	4,2	79,8	201	5,0	68,2
Královéhradecký	208	3,7	56,8	181	4,5	49,5
Pardubický	139	2,5	40,2	126	3,2	36,4
Vysočina	259	4,6	75,6	146	3,7	42,6
Jihomoravský	380	6,8	48,3	316	7,9	40,2
Olomoucký	254	4,5	59,4	229	5,7	53,6
Zlínský	127	2,3	32,1	98	2,5	24,8
Moravskoslezský	464	8,3	55,9	426	10,7	51,3
Celkem	5 597	100,0	79,0	3 989	100,0	56,3

Zdroj: Policejní prezidium Policie ČR (2015)

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislost 2015 (74)

Příloha č. 34 – Vývoj počtu zjištěných primárních drogových trestných činů

graf 9-2: Počet zjištěných primárních drogových trestných činů podle jednotlivých skutkových podstat v l. 2004–2014

Zdroj: Policejní prezidium Policie ČR (2015)

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislost 2015 (74)

Příloha č. 35 – Vývoj počtu zjištěných primárních trestných činů a jejich podílu na všech zjištěných trestných činech

tabulka 9-6: Vývoj počtu primárních drogových trestných činů (DTČ) a jejich podílu na všech zjištěných trestných činech (TČ) v L 2002–2014

Rok	Zjištěné TČ	Počet DTČ	Podíl DTČ ze zjištěných (%)	Počet DTČ na 100 tis. os. 15–64 let
2002	372 341	4 330	1,2	60,2
2003	357 740	3 760	1,1	52,0
2004	351 629	3 086	0,9	42,5
2005	344 060	2 915	0,8	40,0
2006	336 446	2 922	0,9	39,9
2007	357 391	2 865	0,8	38,8
2008	343 799	3 041	0,9	40,9
2009	332 829	3 069	0,9	41,4
2010	313 387	3 179	1,0	43,1
2011	317 177	3 834	1,2	52,8
2012	304 528	4 032	1,3	56,1
2013	325 366	5 117	1,6	72,0
2014	288 660	5 597	1,9	79,3

Zdroj: Policejní prezidium Policie ČR (2015)

tabulka 9-5: Počet obžalovaných osob v rozdělení podle jednotlivých drog a primárních drogových trestných činů v r. 2014

Drogy	§ 283		§ 284		§ 285		§ 286		§ 287		Celkem	
	Počet	Podíl (%)	Počet	Podíl (%)	Počet	Podíl (%)	Počet	Podíl (%)	Počet	Podíl (%)	Počet	Podíl (%)
Konopné látky	875	38,0	206	59,0	94	94,0	14	13,2	63	87,5	1 252	42,7
Pervitin	1 471	63,9	148	42,4	13	13,0	89	84,0	4	5,6	1 725	58,9
Kokain	28	1,2	13	3,7	0	–	0	–	0	–	41	1,4
Heroin	53	2,3	3	0,9	0	–	2	1,9	0	–	58	2,0
Extáze	33	1,4	8	2,3	1	1,0	1	0,9	1	1,4	44	1,5
Ostatní drogy	129	5,6	26	7,4	1	1,0	7	6,6	6	8,3	169	5,8
Celkem	2 302	–	349	–	100	–	106	–	72	–	2 929	–

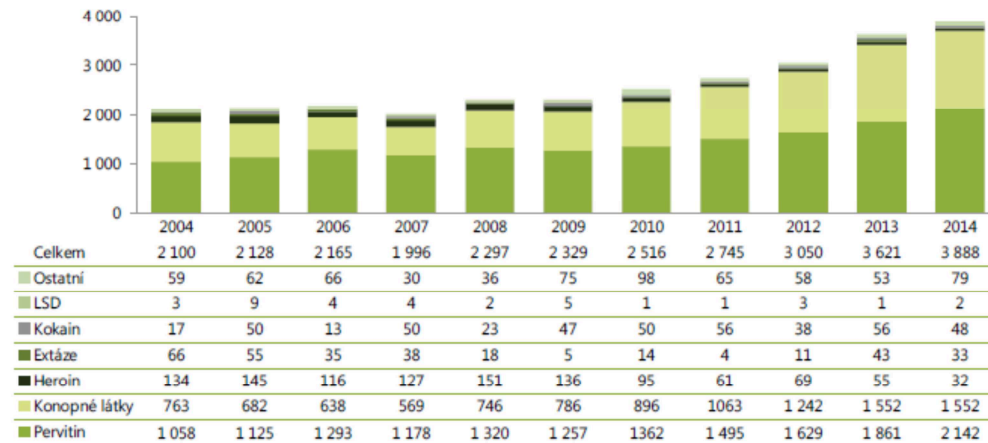
Pozn.: Údaje v řádce „celkem“ nejsou součtem počtu trestných činů podle jednotlivých drog, protože některé osoby jsou stíhány za porušení více drogových paragrafů současně nebo ve spojení s více drogami, a jedna osoba tedy může být započítána vícekrát.

Zdroj: Ministerstvo spravedlnosti ČR (2015b)

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislost 2015 (74)

Příloha č. 36 – Počty zadržených osob pro trestné činy nedovoleného nakládání s OPL, jedy a předměty k jejich výrobě

graf 9-1: Počet osob zadržených pro trestné činy nedovoleného nakládání s OPL, jedy a předměty k jejich výrobě v l. 2004–2014 podle drog

Zdroj: Národní protidrogová centrála SKPV Policie ČR (2015a)

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislost 2015 (74)

Příloha č. 37 – Zadržené osoby dle jednotlivých drog

tabulka 9-3: Počet zadržených osob podle jednotlivých drog a typu primární drogové trestné činnosti v r. 2014

Droga	Výroba/pěstování, pašování a prodej		Držení a pěstování pro vlastní potřebu		Šíření toxikomanie		Celkem	
	Počet	Podíl (%)	Počet	Podíl (%)	Počet	Podíl (%)	Počet	Podíl (%)
Konopné látky	1 052	32,8	500	73,7	29	78,4	1 581	40,3
Pervitin	2 004	62,4	138	20,4	2	5,4	2 144	54,6
Kokain	36	1,1	12	1,8	0	–	48	1,2
Heroin	29	0,9	3	0,4	0	–	32	0,8
Extáze	21	0,7	12	1,8	0	–	33	0,8
LSD	2	0,1	0	–	0	–	2	0,1
Amfetamin	4	0,1	0	–	0	–	4	0,1
Ostatní drogy	62	1,9	13	1,9	6	16,2	81	2,1
Celkem osob	3 210	100,0	678	100,0	37	100,0	3 925	100,0

Pozn.: Výroba, pašování a prodej zahrnuje §§ 283 a 286, držení a pěstování pro vlastní potřebu zahrnuje §§ 284 a 285 TZ a šíření toxikomanie je samostatný trestný čin podle § 287.

Zdroj: Národní protidrogová centrála SKPV Policie ČR (2015a)

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislost 2015 (74)

Příloha č. 38 – Počty osob zdržených, stíhaných, obžalovaných a odsouzených za primární drogové trestné činy

tabulka 9-1: Počty osob zdržených, stíhaných, obžalovaných a odsouzených za primární drogové trestné činy v l. 2002–2014

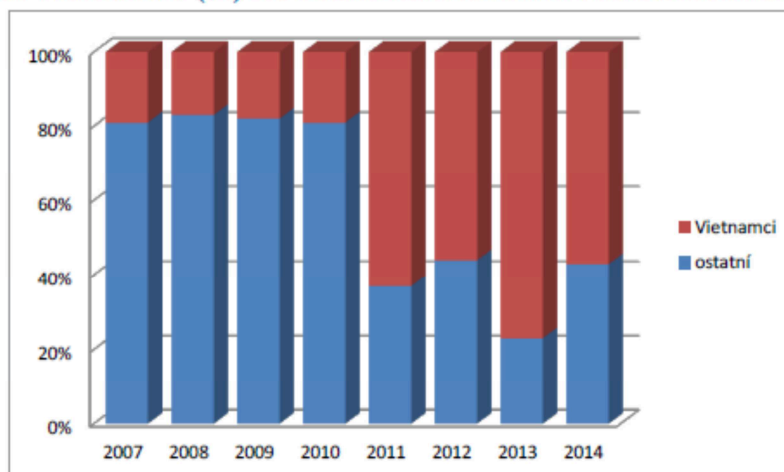
Rok	Zdržení (NPC)	Stíhání (PP PČR)	Stíhání (MS)	Obžalování (MS)	Odsouzení (MS)
2002	2 000	2 204	2 504	2 247	1 216
2003	2 357	2 295	3 088	2 737	1 304
2004	2 157	2 149	2 944	2 589	1 376
2005	2 168	2 209	2 429	2 157	1 326
2006	2 198	2 344	2 630	2 314	1 444
2007	2 031	2 023	2 282	2 042	1 382
2008	2 322	2 296	2 304	2 100	1 360
2009	2 340	2 415	2 553	2 332	1 535
2010	2 525	2 437	2 377	2 152	1 652
2011	2 759	2 782	2 798	2 549	1 870
2012	3 065	2 827	2 593	2 368	2 079
2013	3 701	3 568	2 836	2 615	2 522
2014	3 925	3 989	3 208	2 929	2 654

Zdroj: Národní protidrogová centrála SKPV Policie ČR (2015a), Policejní prezidium Policie ČR (2015), Ministerstvo spravedlnosti ČR (2015b), Ministerstvo spravedlnosti ČR (2015c)

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislost 2015 (74)

Příloha č. 39 – Podíl Vietnamců na zdrženém množství metamfetaminu

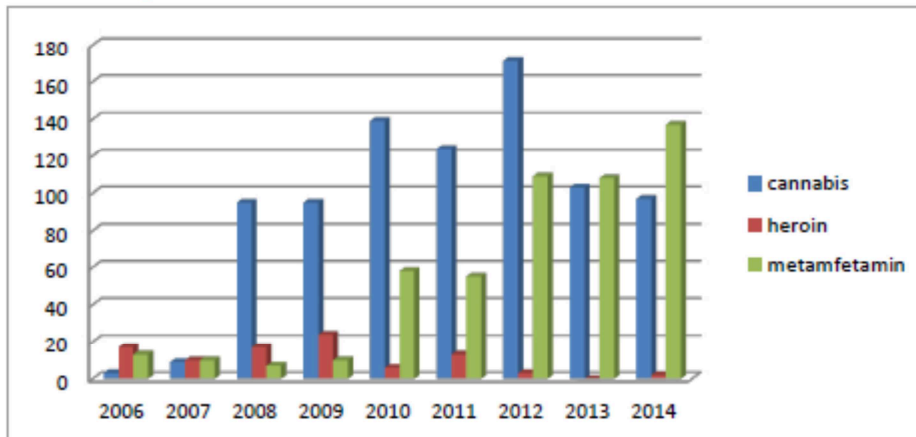
Podíl Vietnamců (%) na zdrženém množství metamfetaminu

Zdroj: Národní protidrogová centrála 2015 (75)

Příloha č. 40 – Vietnamští pachatelé drogové trestné činnosti dle primární drogy

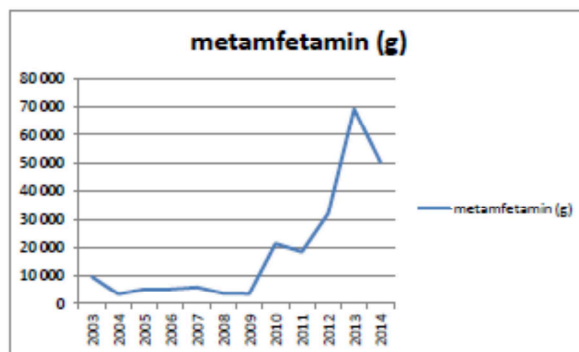
Pachatelé drogové trestné činnosti občané Vietnamu dle komodit

Zdroj: Národní protidrogová centrála 2015 (75)

Příloha č. 41 – Záchyty metamfetaminu v ČR (v gramech)

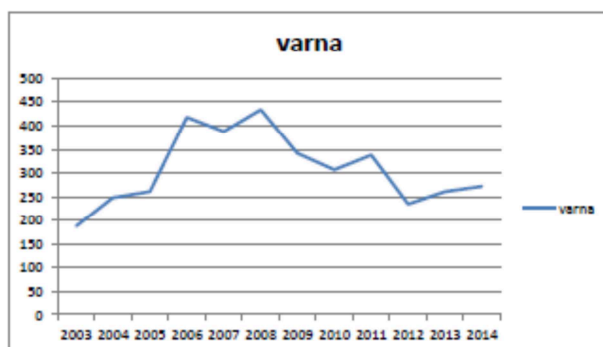
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
metamfetamin (g)	9 630	3 423	5 310	5 249	5 978	3 799	3 596	21 301	18 476	31 900	69 137	50 238

Zdroj: Národní protidrogová centrála 2015 (75)

Příloha č. 42 – Počet odhalených varen pervitinu

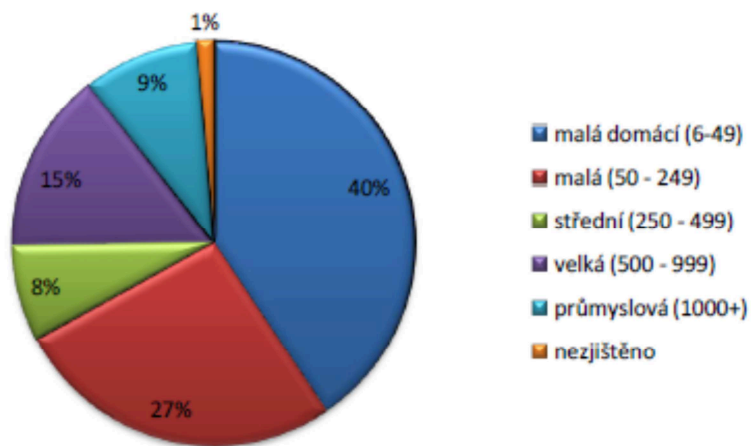
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
varna	188	248	261	418	388	434	342	307	338	235	261	272

Zdroj: Národní protidrogová centrála 2015 (75)

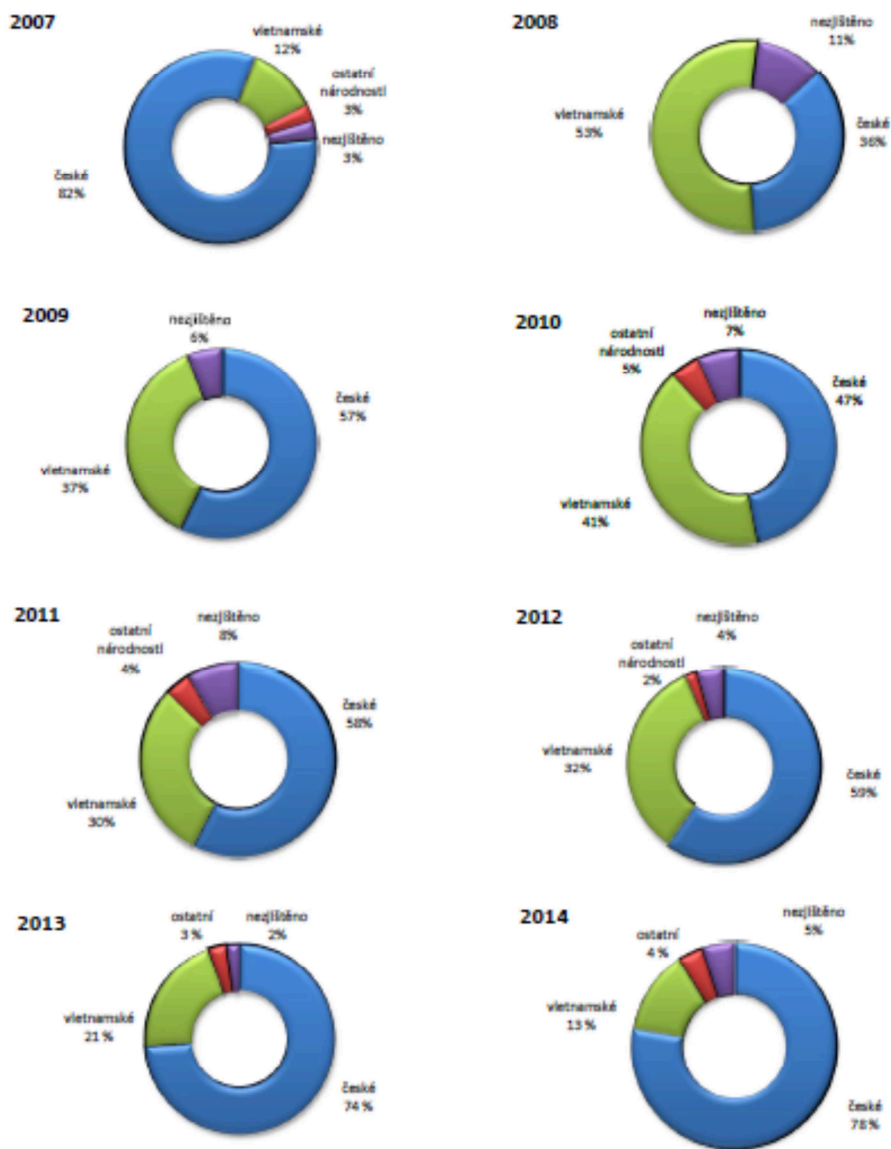
Příloha č. 43 – Velikost odhalených pěstíren konopí

Odhalené pěstírny dle produkční schopnosti

Zdroj: Národní protidrogová centrála 2015 (75)

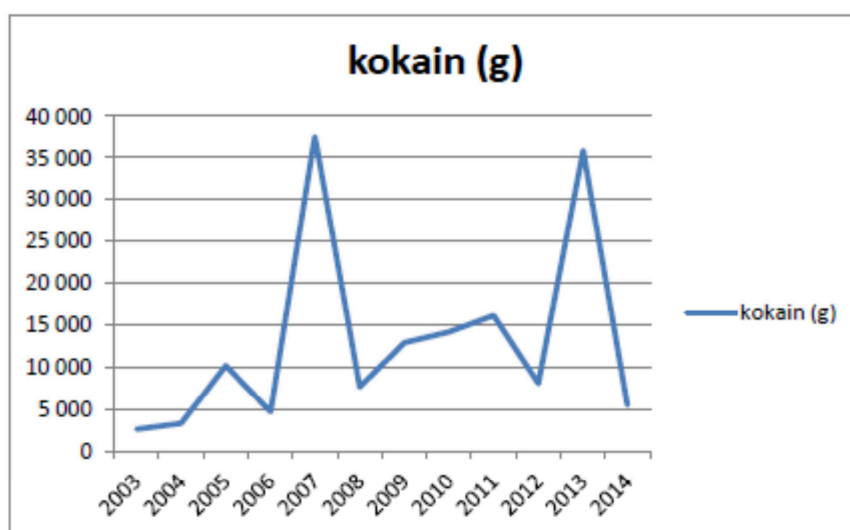
Příloha č. 44 – Podíl Vietnamců na osobách zadržených pro drogové trestné činy

Zdroj: Národní protidrogová centrála 2015 (75)

Příloha č. 45 – Záchyty kokainu v ČR (v gramech)

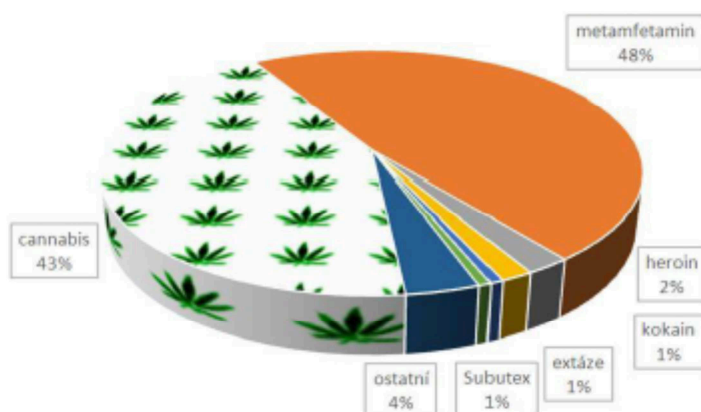
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
kokain (g)	2 624	3 283	10 169	4 708	37 588	7 631	12 904	14 162	16 071	8 030	35 788	5 406

Zdroj: Národní protidrogová centrála 2015 (75)

Příloha č. 46 – Stíhané osoby dle primární drogy

Skladba stíhaných primárních drogových trestných činů dle jednotlivých komodit v ČR - 2014

Zdroj: Národní protidrogová centrála 2015 (75)

Příloha č. 47 – Drogová trestná činnost v Praze

HLAVNÍ MĚSTO PRAHA (statistické údaje o drogové trestné činnosti)

okres	realizace	pachatelé	NP	pohlaví	počet
Praha I	168	190	3	muži	448
Praha II	80	86	1	ženy	66
Praha III	81	90	3		
Praha IV	69	84	2		
KŘ	25	53	0		
CELKEM	423	503	9		

				z toho ve spolupráci PČR a CS	
				realizace	0
				pachatelé	0

§	počet
283	749
284	157
285	24
286	13
287	7
288	15

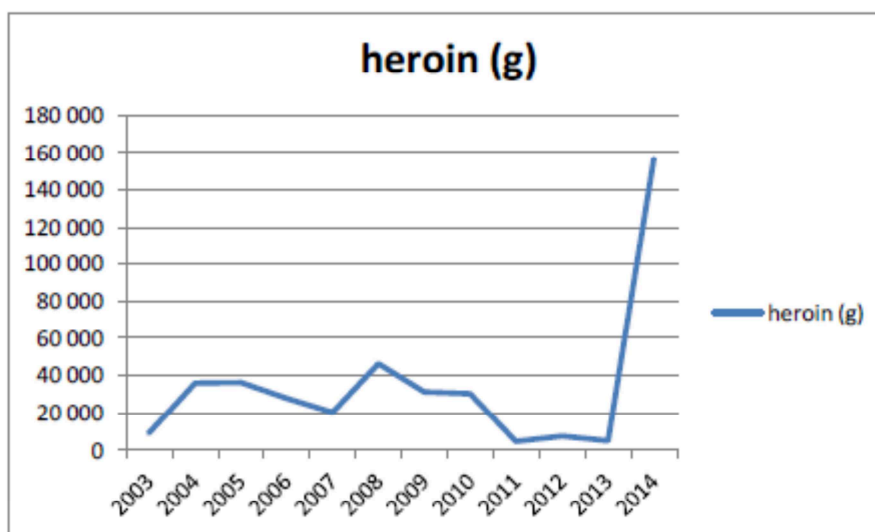
dospělí	508
mladiství	6
nezletilí	0

státní příslušnost	počet
Alžírsko	4
Austrálie	1
Barma	1
Belgie	1
Bělorusko	2
Bosna a Hercegovina	1
Bulharsko	5
Česká republika	365
Egypt	1
Francie	1
Ghana	1
Izrael	1
Kosovo	1
Mali	1
Maroko	1
Německo	3
Nigérie	28
Polsko	2
Rusko	7
Slovensko	16
Slovinsko	1
Srbsko	1
Súdán	1
Sýrie	2
Tunis	2
Ukrajina	9
USA	2
Uzbekistán	1
Velká Británie	2
Vietnam	50

Zdroj: Národní protidrogová centrála 2015 (75)

Příloha č. 48 – Záchyty heroinu v ČR

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
heroin (g)	9 135	35 904	36 340	27 877	20 333	46 302	31 258	30 453	4 730	7 576	5 045	156 810

Zdroj: Národní protidrogová centrála 2015 (75)

Příloha č. 49 – Vývoj cen drog v ČR (2005 - 2014)

Tabulka 14: Průměrné ceny vybraných drog v pouličním prodeji v ČR, 2005–2014

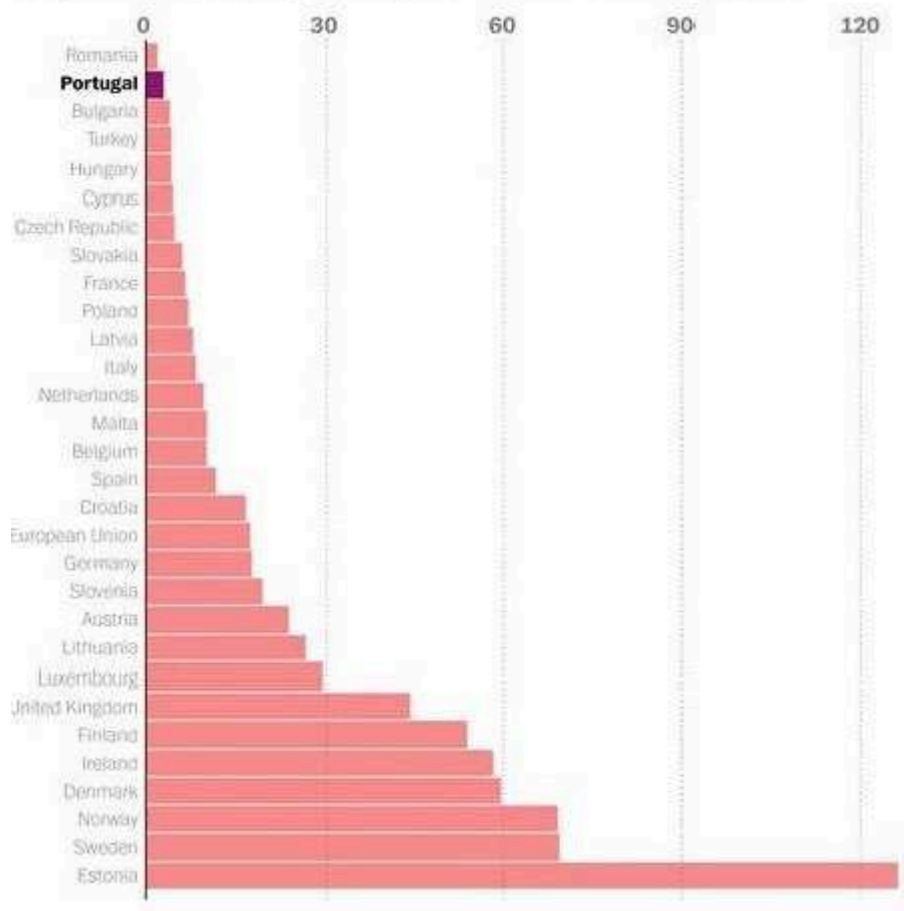
Látka	2005	2006	2007	2008	2009
extáze (tbl)	80–500 Kč	50–500 Kč	80–500 Kč	100–500 Kč	100–500 Kč
heroin (g)	500–2000 Kč	500–3000 Kč	800–2000 Kč	600–2000 Kč	800–2500 Kč
kokain (g)	1500–3000 Kč	1500–3000 Kč	1200–3500 Kč	800–3000 Kč	1000–3500 Kč
LSD (trip)	70–300 Kč	70–300 Kč	20–300 Kč	50–300 Kč	100–300 Kč
pervitin (tbl)	400–2000 Kč	400–4000 Kč	500–4000 Kč	800–4000 Kč	600–4000 Kč
Subutex 8 mg (tbl)	250–600 Kč	600–1000 Kč	200–500 Kč	300–800 Kč	300–800 Kč
marihuana (g)	20–350 Kč	50–350 Kč	20–350 Kč	50–350 Kč	50–500 Kč
Látka	2010	2011	2012	2013	2014
extáze (tbl)	80–500 Kč	150 Kč	200–250 Kč	80–400 Kč	130–500 Kč
heroin (g)	400–2500 Kč	1000–2000 Kč	800–1500 Kč	700–1500 Kč	1000–1200 Kč
kokain (g)	1200–4000 Kč	1300–4000 Kč	1000–2600 Kč	1000–2000 Kč	1000–3000 Kč
LSD (trip)	100–250 Kč	200 Kč	200 Kč	n. a.	100–150 Kč
pervitin (tbl)	400–5000 Kč	450–6000 Kč	550–5000 Kč	300–5000 Kč	300–5000 Kč
Subutex 8 mg (tbl)	300–600 Kč	100–600 Kč	350–800 Kč	200–500 Kč	200–600 Kč
marihuana (g)	30–500 Kč	50–500 Kč	50–1000 Kč	50–500 Kč	50–500 Kč

Zpracováno podle Výročních zpráv Národní protidrogové centrály SKPV PČR (citace leden–květen 2015).

Zdroj: Národní protidrogová centrála 2015 (75)

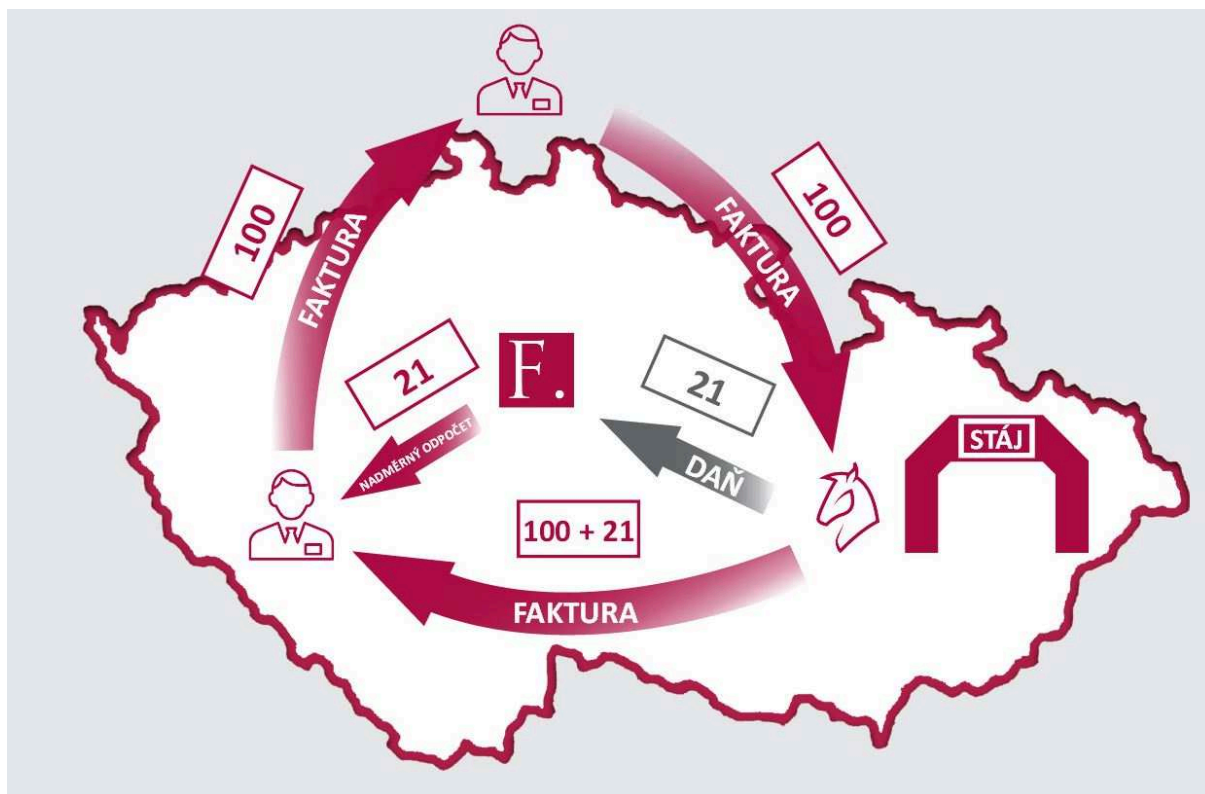
Příloha č. 50 – Drogová úmrtí v EU

Drug-induced deaths of people aged 15-64, per million population.

Zdroj: Emcdda 2015 (76)

Příloha č. 51 – Tok peněz při karuselových podvodech

Zdroj: Finanční správa 2015 (77)

Příloha č. 52 – Odhad příjmů a výdajů organizovaného zločinu v Itálii v roce 2009

Příjem	V miliardách EUR		Výdaje	V miliardách EUR	
Obchod s drogami	60		šéfové/vedení	0,6	
Obchod s lidmi	0,87		přidružení členové	0,45	
Obchod se zbraněmi	5,8		uvězněné osoby	0,09	
Pašování	1,2		uprchlíci	0,03	
Dílčí součet nezákonný obchod		67,87	Dílčí součet "mzdy"		1,17
Výpalné	9		skryše	0,1	
Lichva	15		sítě	0,1	
Dílčí součet „predátorské činnosti“		24	zbraně	0,25	
Krádeže a loupeže	1	1	Dílčí součet "logistika"		0,45
Zakázky	6,5		korupce	0,95	
Zemědělská trestná činnost	7,5		poradci a odborníci	0,05	
Hry a gamblerství	2,5		podporovatelé	1,75	
Falšování	6,5		Dílčí součet "korupce"		2,75
Nelegální výstavba	2		právní poplatky	0,8	0,8
Dílčí součet - nelegální ekonomické činnosti		25	investice	26	26
Ekomafie/ agromafie	16	16	praní špinavých peněz	19,5	19,5
Prostituce	0,6	0,6	opravné položky (rezervy)	6,5	6,5
Finanční zisky	0,75	0,7			
Celkový příjem v mld EUR	135,22	135,22	Celkové výdaje v mld EUR	57,17	57,17
			Zisk v mld EUR	78,05	78,05
Celkový příjem v mld USD		188,58	Zisk v mld USD		108,85
Celkový příjem v mld USD		8,9 %	Zisk v % HDP		3,8 %

Zdroj: SOS Impresa, *XII Rapporto – Le mani della criminalità sulle imprese*, Rome, 27 January 2010.

Zdroj: UNODS 2013. Dostupné na WWW: <http://lpxp.sweb.cz/407.pdf>

Příloha č. 53. – Výnosy z trestné činnosti v Nizozemsku dle formy kriminální aktivity (2003)

	Výnosy z trestné činnosti, v milionech EUR	Střední odhad v % z celku
Finanční a daňové podvody a podvody související se sociálním pojištěním	7 735 – 15 450	73,3 %
Drogy	1 960	12,4 %
Ilegální pracovníci	490	3,1 %
Prostituce	460	2,9 %
Krádeže	345	2,2 %
Vloupání	340	2,1 %
Překupnictví	190	1,2 %
Nezákonné gamblersství	130	0,8 %
Nezákonné kopírování	90	0,6 %
Počítačová trestná činnost	26	0,2 %
Násilné trestné činy	6	0,0 %
Další trestné činy	187	1,2 %
Celkem v milionech EUR	11 959 – 19 674	
Celkem v miliardách USD	13,5 – 22,3	
Jako procento HDP	2,6 % – 4,3 %	

* Na základě předpokladu, že bylo objeveno a nahlášeno 5 % a 10 % celkových částek.

Zdroj: UNODS 2013. Dostupné na WWW: <http://lpxp.sweb.cz/407.pdf>

Příloha č. 54 – Odhad trhu s nelegálními drogami v Itálii

	Baldassarini, Corea (2005)	Canzonetti (2008)*	Canzonetti (2008)**	SOS Impresa (2009)
v mld EUR	6,3	9,6	11,4	60,0
v mld USD	7,8	14,1	16,8	83,7
v % HDP	0,4 %	0,6 %	0,7 %	3,9 %

* bez zohlednění užívání více drog

** se zohledněním užívání více drog

Zdroj: Consiglio Italiano per le Scienze Sociali, *Il mercato illecito della droga e le sue possibile regolamentazioni*, Rome, 2010 and SOS Impresa, *XII Rapporto – Le mani della criminalità sulle imprese*, Rome, January 2010.

Zdroj: UNODS 2013. Dostupné na WWW: <http://lpxp.sweb.cz/407.pdf>

Příloha č. 55 – Uživatelé drog dle skupin

	Uživatelé drog			Ocenění v milionech EUR		
	problémový	pravidelný	příležitostný	problémový	pravidelný	příležitostný
Heroin	246 872	143 383	14 291	1 571	365	44
Kokain	270 496	573 459	573 594	2 776	2 354	283
Marihuana	181 435	2 899 087	2 962 217	780	2 493	306
Jiné	9 880	166 006	453 754	44	297	96
Celkem	708 683	3 781 935	4 132 856	5 171	5 509	729
CELKEM				11 409		

* se zohledněním užívání více drog

Zdroj: A. Canzonetti, quoted in Consiglio Italiano per le Scienze Sociali, *Il mercato illecito della droga e le sue possibile regolamentazioni*, Rome, 2010.

Zdroj: UNODS 2013. Dostupné na WWW: <http://lpxp.sweb.cz/407.pdf>

Příloha č. 56 – Výnosy z trestné činnosti v Itálii (2009)

	Drogy (v mld EUR) (Canzonetti)	Další příjem z organizovaného zločinu (SOS Impresa) (v mld EUR)	Celkem v mld EUR	Celkem v USD	Jako procento HDP
Výnosy z trestné činnosti	11,4	75,2	86,6	120,8	5,7 %
Minus vydání			57,2	78,1	
Zisky			29,4	42,7	1,9 %

Zdroj: Consiglio Italiano per le Scienze Sociali, *Il mercato illecito della droga e le sue possibile regolamentazioni*, Rome, 2010 and SOS Impresa, *XII Rapporto – Le mani della criminalità sulle imprese*, Rome, January 2010.

Zdroj: UNODS 2013. Dostupné na WWW: <http://lpxp.sweb.cz/407.pdf>

Příloha č. 57 – Odhad hodnot trhu s drogami a trestné činnosti vyjádřen podílem na HDP

	Rok odhadu	jako procento HDP		
		Drogy	Celková trestná činnost kromě daňových úniků	Celková trestná činnost včetně daňových úniků
USA	2000	0,7 %	2,3 %	8 %
Velká Británie	1996/2003/04	0,5 %	1,2 %*	n.a.
Austrálie	2003	0,3 %	1,5 %	n.a.
Nizozemsko	2003	0,4 %	1,7 %**	3,5 %
Německo	2007	0,4 %	1,3 %	2,3 %
Itálie	2009	0,7 %	7,7 %	n.a.
Nevážený průměr		0,5 % (0,4 %–0,6 %)	2,6 % (0,6 %–4,6 %)	4,6 % 2,2 %–7 %
Vážený průměr ***		0,6 % (0,5 %–0,7 %)	2,5 % (0,5 %–4,5 %)	5,3 % (2,9 %–7,7 %)
Vztaženo na světovou úroveň (2009) v bilionech USD		0,35 (0,27–0,43)	1,5 (0,3–2,6)	3,1 (1,7–4,5)

* částečný odhad omezeného počtu vybraných trestných činů

** kombinovaná kategorie podvodů a daňových úniků byla nahlášena za Nizozemsko. Pro získání odhadu celkové trestné činnosti kromě daňových úniků se předpokládalo, že v Nizozemsku existuje stejné členění jako v Německu.

*** výsledky jednotlivých států vážené podle jejich HDP v roce 2009

Zdroje: Peter Reuter, "Chasing Dirty Money – the Fight against Money Laundering", Washington 2004, p. 20 and ONDCP, *What America's Users Spend on Illegal Drugs*, Washington D.C, December 2001, p. 3.

Zdroj: UNODS 2013. Dostupné na WWW: <http://lpxp.sweb.cz/407.pdf>

Příloha č. 58 – Hodnoty světového drogového trhu v roce

	Na maloobchodní úrovni	z čehož bylo koupeno na velkoobchodní úrovni	z čehož bylo koupeno od producentů
Hodnota prodaných drog	322 miliard USD	94 miliard USD	13 miliard USD
v % HDP	0,9 %	0,3 %	0,03 %

Zdroj: UNODC, *2005 World Drug Report*, Volume 1, Analysis, Vienna 2005, p. 127.

Zdroj: UNODS 2013. Dostupné na WWW: <http://lpxp.sweb.cz/407.pdf>

Příloha č. 59 – Podíly světadílů na drogovém trhu (2003)

	Hodnota	v %
Severní Amerika	142	44 %
Jižní Amerika	9	3 %
Evropa	106	33 %
Asie	35	11 %
Afrika	14	4 %
Oceánie	16	5 %

Zdroj: UNODC, *2005 World Drug Report*, Volume 1, Analysis, Vienna 2005, p. 127.

Zdroj: UNODS 2013. Dostupné na WWW: <http://lpxp.sweb.cz/407.pdf>

Příloha č. 60 – Vývoj podílu zločineckých aktivit na HDP v 20 zemích OECD (1995 – 2006)

Rok	Mld USD	Procenta HDP
1995	270	1,2 %
1996	296	1,3 %
1997	320	1,4 %
1998	334	1,5 %
1999	362	1,5 %
2000	389	1,6 %
2001	420	1,8 %
2002	441	1,8 %
2003	479	1,7 %
2004	515	1,7 %
2005	573	1,8 %
2006	614	1,8 %

Zdroj: F. Schneider, "Turnover of Organized Crime and Money Laundering: Some Preliminary Findings," *Public Choice*, Vol. 144, 2010, pp. 473-486.

(Vopravil, Běláčková, Rossi 2013: 56)

Příloha č. 61 – Drogový trh v systému národního účetnictví ČR 1999-2011 (v milionech EUR)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
NA indicators													
Total supply	224	230	237	258	247	258	303	350	387	475	460	488	517
Domestic production	169	172	178	193	184	189	208	218	220	247	237	247	262
production for market	78	78	80	86	80	87	100	111	126	152	150	164	167
production for own use	37	38	39	43	42	46	65	87	107	141	138	144	163
Import	18	20	20	22	22	23	30	44	61	88	85	97	92
Trade margin	91	94	98	107	104	102	108	107	94	94	87	82	96
Total use	224	230	237	258	247	258	303	350	387	475	460	488	517
Final consumption	224	229	237	257	247	258	302	347	384	469	453	481	505
expenditure for final consumption	187	191	198	214	205	211	237	260	277	329	315	337	342
consumption of own account production	37	38	39	43	42	46	65	87	107	141	138	144	163
Export	1	1	1	1	1	1	2	3	4	6	6	7	12
Intermediate consumption	37	38	39	42	40	42	47	52	56	66	68	65	102
Value added	169	172	179	194	186	194	226	254	271	321	307	326	323

(Vopravil, Běláčková, Rossi 2013: 56)

Příloha č. 62 – Problémoví uživatelé dle krajů

Regions	Abbreviation	Problem drug users		Drug policy costs allocated to the regions	
		Count	%	mil CZK	%
Prague	PHA	11 350	29.0	97 938	23.6
Central Bohemia	STK	2 150	5.5	46 685	11.3
South Bohemia	JHC	1 400	3.6	19 941	4.8
Pilsen	PLK	2 000	5.1	20 751	5.0
Karlovy Vary	KVK	900	2.3	9 519	2.3
Ústí nad Labem	ULK	4 900	12.5	26 849	6.5
Liberec	LBK	2 650	6.8	16 722	4.0
Hradec Králové	KHK	950	2.4	11 694	2.8
Pardubice	PAK	400	1.0	12 298	3.0
Vysočina	VYS	600	1.5	12 800	3.1
South Moravia	JHM	3 900	9.9	38 186	9.2
Olomouc	OLK	3 300	8.4	24 301	5.9
Zlín	ZLK	2 350	6.0	25 807	6.2
Moravia-Silesia	MSK	2 350	6.0	51 394	12.4
Total		39 200	100.0	414 885	100.0

Source: (Mravčík, et al., 2012; Vopravil & Běláčková, 2012)

(Vopravil, Běláčková, Rossi 2013: 56)

Příloha č. 63 – Nelegální ekonomika (2000-2014)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Prostituce													
Tržní produkce externí	8,606	8,060	7,747	8,603	8,687	8,786	8,899	9,022	7,876	6,337	6,450	6,361	6,168
Mezispořeba externí	2,582	2,418	2,324	2,581	2,867	3,251	3,649	4,060	3,544	2,852	2,903	2,863	2,776
Hrubá přidaná hodnota	6,024	5,642	5,423	6,022	5,820	5,535	5,250	4,962	4,332	3,485	3,547	3,498	3,392
Podnikatelé v přepočtených osobách	7,078	6,782	6,871	7,020	7,134	7,248	7,362	7,476	7,437	7,302	7,373	7,587	7,293
Drogový trh													
Tržní produkce externí	6,142	6,083	5,954	5,870	6,043	6,201	6,187	6,103	6,152	6,268	6,333	7,068	7,352
Mezispořeba externí	1,352	1,326	1,300	1,284	1,335	1,401	1,469	1,554	1,650	1,796	1,675	2,136	2,311
Hrubá přidaná hodnota	6,131	6,092	5,983	5,909	6,186	6,735	7,194	7,510	8,007	8,125	8,275	9,196	9,431

Podnikatelé v přepočtených osobách	5,162	5,072	4,806	4,558	4,386	4,903	5,329	5,333	6,050	5,499	5,439	5,208	6,163	6,132	6,132
Nelegální ekonomika celkem															
Tržní produkce externí	17,442	17,671	17,774	19,704	20,533	20,380	21,677	20,602	23,055	18,285	18,358	21,293	22,474	19,462	19,438
Mezispotřeba externí	4,456	4,461	4,595	5,061	5,627	5,924	7,345	7,522	8,936	6,493	6,192	7,083	7,859	7,314	7,310
Hrubá přidaná hodnota	12,986	13,210	13,179	14,643	14,906	14,456	14,332	13,080	14,119	11,792	12,166	14,210	14,615	12,148	12,128
Podnikatelé v přepočtených osobách	16,149	17,346	17,955	18,993	17,803	18,096	19,318	18,448	20,391	19,091	18,894	20,288	23,788	19,478	19,480

Vlastní zpracování, data z:

http://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocenka.avizo_revize?id=GNI dostupné 21.3.2016

Příloha č. 64 – Odhady nelegálního trhu jako části nelegální ekonomiky (1999-2008)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Produkce (P.1)	4 224	4 120	4 063	3 990	3 885	4 168	4 725	5 334	6 427	7 303
Dovoz zboží a služeb (P.7)	676	697	673	663	687	725	890	1 244	1 689	2 188
Obchodní rozpětí	3 370	3 363	3 355	3 292	3 308	3 254	3 051	2 825	2 601	2 354
Konečná spotřeba domácností	8 248	8 158	8 069	7 924	7 858	8 216	8 980	9 834	10 651	11 701
- z toho výdaje na KSD	6 900	6 817	6 734	6 595	6 535	6 738	7 045	7 358	7 690	8 196
Vývoz zboží a služeb (P.6)	22	22	22	22	22	30	46	73	102	144
Mezispotřeba (P.2)	1 377	1 352	1 326	1 300	1 284	1 335	1 401	1 469	1 554	1 650
Přidaná hodnota (B.1g)	6 217	6 131	6 092	5 982	5 909	6 087	6 375	6 690	7 474	8 007
HDP ČR (mld. Kč)	2 041	2 150	2 315	2 415	2 556	2 815	2 984	3 222	3 535	3 689
% drogového trhu na HDP	0,30	0,28	0,26	0,24	0,23	0,22	0,21	0,21	0,20	0,22

VOPRAVIL, Jiří. *Odhady nelegálního trhu jako části nelegální ekonomiky*. Praha, 2010. Dizertační práce. Vysoká škola ekonomická. Fakulta informatiky a statistiky.

Příloha č. 65 – Virtuální sídlo

Zdroj: vlastní foto

Příloha č. 66 - Trestná činnost v období 1.1.2015 - 31.12.2015

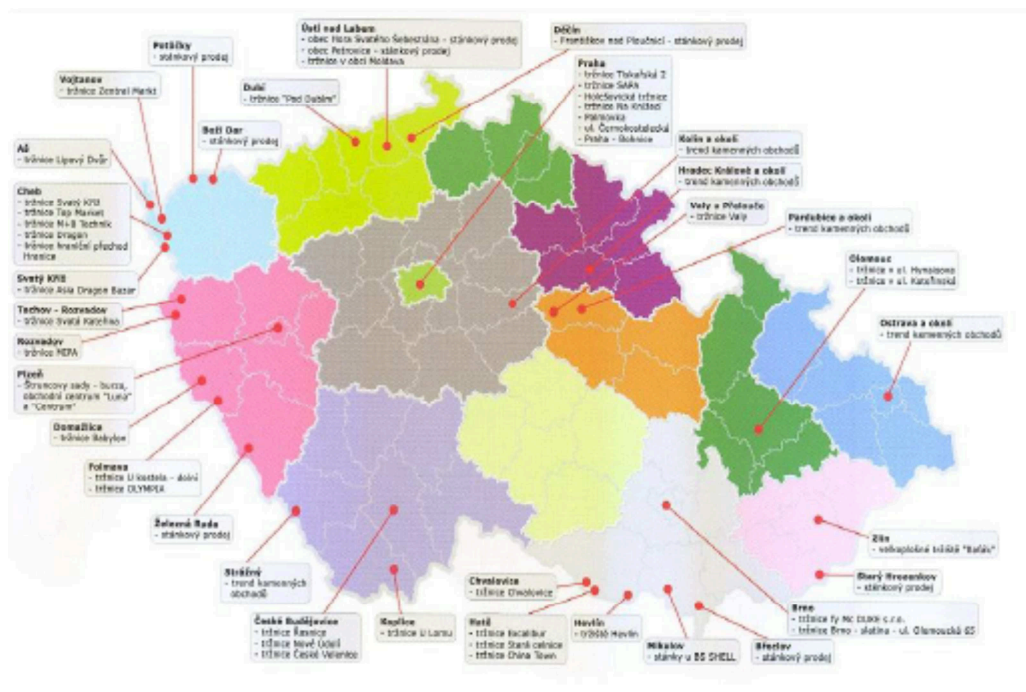
TSK	NÁZEV	zjištěno	objasněno	Stíháno, vyšetřováno osob				Škody Celkem
				Ženy	recidivisté	Nezletilí + mladiství	Celkem	
131	Loupeže	1 995	1 142	122	805	242	1 491	46 508 000,-
181	Vydírání	1 232	955	66	371	93	823	11948000,-
271	Kuplířství	50	44	0	17	1	63	
101-106	Vraždy	155	135	26	73	5	154	58000,-
104	Vraždy na objednávku	4	3	0	5	0	6	
122	Únos	4	3	1	1	0	3	

281	Obchodování s lidmi	18	7	6	2	2	12	
-----	---------------------	----	---	---	---	---	----	--

Vlastní zpracování/zdroj: Policejní prezidium, statistické přehledy kriminality. 2016
(79)

Příloha č. 67 - Přehled vietnamských tržnic

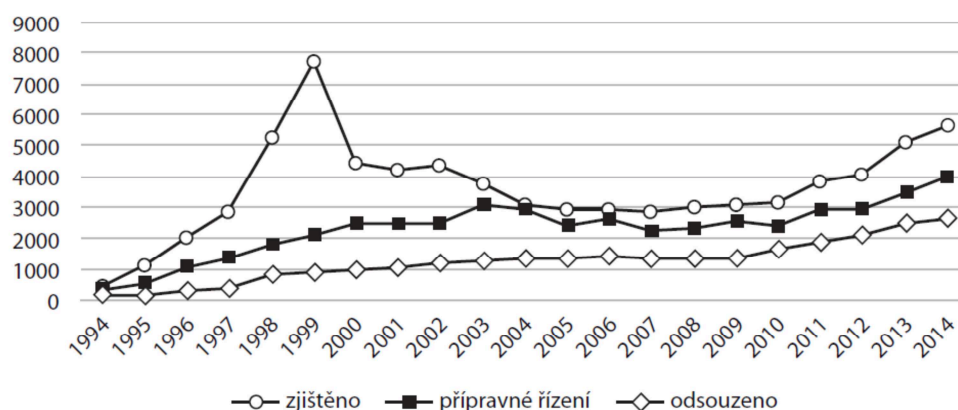
Asijská tržiště s největším výskytem nabídky nelegálních drog

Zdroj: Národní protidrogová centrála (2014)

Příloha č. 68 – Základní statistické ukazatele drogové kriminality

Graf 1: Základní statistické ukazatele drogové kriminality, 1994–2014

Pramen: Statistické přehledy kriminality Policie ČR; Statistická ročenka kriminality; Databáze CSLAV „Přehled o vyřízených věcech a stíhaných a podezřelých osobách“, „Přehled o pravomocně vyřízených osobách podle soudů (odsouzených + vyřízených jinak)“ (zvláštní sestavy).

Příloha č. 69 – Balkánská migrační trasa

Zdroj: Reuters (2015)

Právní předpisy

ZÁKON Č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

ZÁKON Č. 41/2009 Sb., Trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

ZÁKON Č. 253/2008 Sb., Zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, právní předpis